

AZ 1942. ÉVI 1. SZ. HONVÉDSÉGI KÖZLÖNYBEN KÖZZÉ-
TETT 76.173/ELN. FBÜ.—1941. SZ. KÖRRENDELET
ALAPJÁN MÓDOSÍTOTT UTÁNNYOMÁS.

A-46.

BECSÜLETÜGYI SZABÁLYZAT

A M. KIR. HONVÉDSÉG ÉS A M. KIR. CSENDŐRSÉG
SZÁMÁRA

A M. KIR. HONVÉDELMI MINISZTERIUM KIADVÁNYA

BUDAPEST,
PALLAS IRODALMI ÉS NYOMDAI R.-T.
1942.

AZ 1942. ÉVI 1. SZ. HONVÉDSÉGI KÖZLÖNYBEN KÖZZÉTETT 76.173/ELN. FBÜ.—1941. SZ. KÖRRENDELET ALAPJÁN MÓDOSÍTOTT UTÁNNYOMÁS.

A—46.

SIMON FERENC ALY KÖRÖS

BECSÜLETÜGYI SZABÁLYZAT

A M. KIR. HONVÉDSÉG ÉS A M. KIR. CSENDŐRSÉG
SZÁMÁRA

A M. KIR. HONVÉDELMI MINISZTERIUM KIADVÁNYA

BUDAPEST,
PALLAS IRODALMI ÉS NYOMDAI R.-T.
1942

Kiegészítő rendelkezések.

1. Az 1940. évi szeptember hó 1-től hatályban lévő **Becsületügyi Szabályzat** határozványai az ebben a módosított utánnyomásban foglalt rendelkezéseknek megfelelően a táborigyelmeztetésekre és a honvéd tisztviselőkre (tisztviselőjelöltekre) 1942. évi január hó 1-től érvényesek.

2. A méneskari és a szakszolgálatos tisztek e szabályzat rendelkezéseinek alkalmazása tekintetében az I. állományfőcsoport A) állománycsoportjába tartozó tisztekkel egyenlő elbírálás alá esnek.

(76.173. eln. fbü. — 1941. sz. körrendelet.)

I. FEJEZET.

Általános rendelkezések.

A becsületügyi eljárás célja és tárgya.

1. §.

1. A becsületügyi eljárás célja mind a tisztii állás közös becsületének, mind az egyes tiszttek és hasonló-állásúak becsületének megóvása és épségben tartása.

2. Becsületügyi eljárásnak akkor van helye, ha tiszttel, tábori lelkésszel, honvéd tisztviselővel, tisztjelölttel, vagy honvéd tisztviselőjelölttel szemben olyan magatartás (cselekmény vagy mulasztás) gyanuja merül fel, amely nem egyeztethető össze a tisztii állás közös becsületével, vagy a tiszt becsületével és ezért kérdésessé válik, vajjon az érdekelt a tisztii állás közös becsületének sérelme nélkül rendfokozatában meghagyható-e.

3. Csupán fegyelmi megtorlásnak van helye a tisztii állás közös becsületét, vagy a tiszt becsületét csak kisebb fokban érintő magatartás esetén, amidőn tehát már eleve kétségtelenül megállapítható, hogy az vétkeséget kimondó becsületügyi határozatot amúgy sem vonhat maga után.

Ily esetben fegyelmi fenytést az állományviszonyra (Szolg. Szab. I. R. 640. pont), valamint az elévülésre (Szolg. Szab. I. R. 643. pont) vonatkozólag egyébként fennálló korlátozásokra való tekintet nélkül ki lehet szabni.

2. §.

A becsületügyi szabályzat hatálya.

1. A Becsületügyi Szabályzat rendelkezéseinek a m. kir. honvédség és a m. kir. csendőrség valamennyi tisztje, lelkésze, tisztviselője, tisztjelöltje és tisztviselő-jelöltje állománycsoportjára (szolgálati ágazatára) és állományviszonyára való tekintet nélkül alá van vetve.* A szabályzat Függelékének rendelkezései közül azonban a tábori lelkészekre csak a III. fejezet határozványai érvényesek.

2. E szabályzatban „tábornokok“ megjelölés alatt a lelkészikarnak, „törzstisztek“ és „főtisztek“ megjelölés alatt pedig mind a lelkészikarnak, mind pedig a honvéd tisztviselői karnak különböző szolgálati ágazataiba tartozó, hasonló állású egyéneit is értjük.

3. E szabályzatban a tisztekre vonatkozólag megállapított rendelkezéseket a tábori lelkészekre és a honvéd tisztviselőkre, valamint a tisztjelöltekre és a honvéd tisztviselőjelöltekre (zászlósokra és hasonló állásúakra) is alkalmazni kell.

3. §. Megelőző bűnvádi eljárás után becsületügyi elbírálás.

1. Katonai vagy polgári bűnvádi (ügyészi), továbbá rendőri vagy polgári fegyelmi eljárásnak akár ítélettel, akár megszüntető végzéssel, félretételi határozattal történt *jogerős* befejezése után az illető tisztnek a bűnügyi stb. iratok tartalma alapján terhére róható mindennemű cselekményét vagy mulasztását becsületügyi szempontból is mindig el kell bírálni.**

2. Ilyenkor a bűnvádi eljárás keretében már elbírált magatartás (cselekmény vagy mulasztás) miatt becsü-

* A karpaszományosok az E—36. jelzésű szabályzat hatálya alá tartoznak.

** Az egyenruhaviselési jog időközben való esetleges felfüggesztése tekintetében a Szolg. Szab. I. R. 335. pontja tartalmaz rendelkezéseket.

letügyi eljárásnak csak akkor van helye, ha a 4. §-ban részletezett esetek egyike sem forog fenn és az említett magatartás természeténél fogva a közös állásbecsületet, vagy az illető tiszt egyéni becsületét oly fokban látszik érinteni, hogy kérdésessé válik, vajjon az érdekelt tiszt a tisztiállás közös becsületének sérelme nélkül rendfokozatában meghagyható-e.

3. A bűnvádi eljárás során el nem bírált magatartás (cselekmény vagy mulasztás) tekintetében az 1. §. rendelkezései mérvadók.

4. Megelőző *katonai* bűnvádi eljárás után az érdekelt tiszt magatartásának e §. alapján becsületügyi szempontból való elbírálására mindenkor a bűnvádi üldözés elrendezésére illetékes parancsnok, megelőző *polgári* bűnvádi stb. eljárás után pedig a 6. §. szerint jogosult parancsnok hivatott.

Rendfokozatból elbocsátás becsületügyi eljárás nélkül. 4. §.

1. Becsületügyi eljárás lefolytatása nélkül közigazgatási úton lehet rendfokozatából elbocsátani azt a tisztet (tábori lelkészt, honvéd tisztviselőt, tisztjelöltet, vagy honvéd tisztviselőjelöltet);

**Büntető-
bírószági
eljárás
után**

I.

akit a polgári büntető bíróság

a) *büntett.*

b) az 1913:XXXIV. t.-c.be* ütköző *vétség*, az 1921:III. t.-c.-ben** meghatározott, vagy az állam iránti hűség kötelmeit sértő bármely más *vétség*,

c) szemérem elleni *vétség*,

* A király (államfő) megsértéséről és a királyság intézményének megtámadásáról szóló törvény.

**Az állami és társadalmi rend hatályosabb védelméről szóló törvény.

d) nyereségvágyból eredő *vétség* vagy *kihágás* miatt jogerősen elítélt:

II.

akit a polgári *büntetőbíróság* hivatalvesztésre, a politikai jogok gyakorlatától való felfüggesztésre, vagy a viselt hivatal vagy állás, illetőleg az ügyvédség elvesztésére jogerősen elítélt;

III.

akire megelőző katonai vagy polgári *bűnvádi eljárás* során az I. pontban részletezett cselekmények vagy mulasztások valamelyike *rábizonyult* ugyan, de emiatt őt elévülés, magánindítvány hiánya vagy visszavonása, kegyelmi vagy közkegyelmi tény (pertörlés) folytán elítélni nem lehetett.*

2. Mindezekben az esetekben a becsületügyi elbírálásra jogosult parancsnok az általa beszerzett bűnperiratok alapján az illetékes becsületügyi választmánytól *véleményt* követel be abban a tekintetben, vajjon az érdekelt tiszt magatartása a közös állásbecsületet oly fokban érinti-e, hogy annak következtében rendfokozatában meghagyhatónak nem látszik és hogy kitüntetéseit — elbocsátása esetén — neki meghagyják, vagy tőle elvonják-e.**

A jogosult parancsnok a becsületügyi választmány

* A polgári tisztviselői, továbbá ügyvédi, orvosi stb. kamarai fegyelmi eljárások nem tartoznak e §. hatálya alá, még akkor sem, ha azok eredményeképpen esetleg a viselt hivatal vagy állás elvesztésére hoztak jogerős ítéletet. Ily ügyeket a 3. §. értelmében kell elbírálni.

** A Btk. 55. §-a értelmében a hivatalvesztésre ítélt egyén belföldi rend- és díszjeleit, illetve a külföldi rend- és díszjelek viselésének jogosítványát is elvesztette, ezért ily mellékbüntetésre történt elítéltetés esetében a kitüntetések elvonása tárgyában inézkedésre nincs szükség.

véleményét a bűnügyi iratok csatolása mellett és saját véleményének jelentésével szolgálati úton a honvédelmi miniszterhez terjeszti elő.* Az előterjesztésre nézve az előljáró hadtest — hasonló állású magasabb — parancsnok, valamint a m. kir. honvéd vezérkar főnöke (csendőrség felügyelője) is állást foglal.

3. A honvédelmi miniszter az előterjesztést felülbírálja abban a tekintetben, vajjon az elbocsátásnak feltételei fennállanak-e és megfelelő esetben az *elbocsátásra* intézkedik, ha pedig a kellő feltételek fennforgása híján és az eset természetéhez képest a bü. eljárás lefolytatását látja szükségesnek, a felterjesztett összes iratokat a bü. elbírálásra jogosult parancsnoknak visszaadja. Ez esetben a további eljárás a 3. §. értelmében történik.

Amennyiben *kitüntetések elvonása* iránt kell intézkedni, a honvédelmi miniszter megelőzőleg az Államfő legfelsőbb elhatározását kéri ki.

A honvédelmi miniszternek az elbocsátásra szóló döntése esetén, ha az érintett tiszt ellen esetleg becsületügyi eljárás volt folyamatban, a becsületügyi eljárás megszüntetésére a honvéd vezérkar főnöke (csendőrség felügyelője) intézkedik.

A rendfokozatból történt elbocsátás tényéről és okáról a honvédelmi miniszter azoknál a tisztteknél, akik valamely olyan hivatásszervezeti intézménynek tagjai, amely intézmény a tagjai felett törvényi rendelkezés alapján fegyelmi joghatóságot gyakorol, az érdekelt intézményt is, táborig lelkészeknél pedig azt az egyházi

* A jogosult parancsnok jelentésében arra is terjeszkedik ki, hogy az érdekelt tiszt tagja-e valamely olyan hivatásszervezeti intézménynek, amely intézmény a tagjai felett törvényi rendelkezés alapján fegyelmi joghatóságot gyakorol. (Közjegyzői, ügyvédi, mérnöki, orvosi kamara, sajtókamara és a különböző művészeti kamarák, valamint a jövőben netán létesítendő más kamarák.)

főhatóságot is értesíti, amely az érintett lelkészt a m. kir. honvédség rendelkezésére bocsátotta, illetve tábori lelkészi kinevezésre ajánlotta.

**Elme-
betegség
vagy
csökkent
beszámít-
hatóság
esetén**

4. Ugyancsak nincs becsületügyi eljárásnak helye, ha megállapítást nyer, hogy valamely tiszt (tábori lelkész, honvéd tisztviselő, tisztjelölt, vagy honvéd tisztviselőjelölt) a beszámíthatóságot kizáró, korlátozó vagy csökkentő *kóros elmeállapotban* követett el kétségtelenül beigazoltan oly cselekményt, mely a közös állásbecsülettel össze nem egyeztethető, vagy a tisztállás tekintélyének súlyos sérelmére szolgált.

Ily esetben a bü. elbírálásra jogosult parancsnok beszerzi az ügyben esetleg már lefolytatott bűnvádi, fegyelmi stb. eljárás iratait, ilyenek híján pedig — az illetékes büv. útján — a bizonyítékok beszerzéséről és a *tényállás* pontos megállapításáról gondoskodik, azután — amennyiben *szakorvosi lelet* az iratok között még nem volna — az összes iratokat ennek beszerzése végett a honvédelmi miniszterhez közvetlenül előterjeszti.*

A honvédelmi miniszter a beszerzett szakorvosi leletet a jogosult parancsnokokhoz ugyancsak közvetlenül juttatja vissza.

5. A szakorvosi lelet beérkezte után a jogosult parancsnok beszerzi az illetékes becsületügyi választmány véleményét atekintetben, hogy

a) a *cselekmény* a közös *állásbecsületet* érinti-e és hogy — hasonló eseteket a tisztállás becsület-védelme

* Szakorvosi lelet alatt mindig valamely honvéd (helyőrségi) kórház elmeosztályának két szakorvos által kiállított kórházi bizonyítványát értjük. A szakorvosi lelet és vélemény megszerkesztésére vonatkozó rendelkezéseket a 9. §. 4. p. tartalmazza. Az elmeállapot megfigyelésénél ellenőrző elmeszakorvos közreműködését meg lehet engedni. Az ebből felmerülő költségek azonban a kincstár terhére nem számíthatók fel. Eltérő vélemények esetén a m. kir. honvéd egészségügyi tanács véleménye a döntő.

érdekében megelőzendő — az érdekelt tisztet rendfokozatától el kell-e bocsátani, vagy hogy

b) a cselekmény csupán a *tisztiállás tekintélyének* sérelmét jelenti-e és ezért elbocsátását egyelőre mellőzni lehetne-e, a tisztiállás tekintélyének védelme érdekében pedig mindaddig, míg elmebeli fogyatkozása fennáll, csak egyenruhaviselési jogát kellene-e megvonni.*

Amennyiben a becsületügyi választmány az érdekelt tiszt elbocsátását javasolja: *kitüntetései*nek meghagyása vagy megvonása tekintetében is véleményt terjeszt elő.

6. A jogosult parancsnok a becsületügyi választmány véleményét *felülbírálás végett a tisztgyűlés* (23. §.) elé terjeszti** és ennek határozatát saját véleményével kiegészítve az összes iratok csatolásával szolgálati úton döntésre a honvédelmi miniszterhez előterjeszti.***

Az előterjesztésre nézve az előljáró hadtest — hasonló állású magasabb — parancsnok, valamint a m. kir. honvéd vezérkar főnöke (csendőrség felügyelője) is állást foglal.

7. A honvédelmi miniszter az ily módon felülbírált előterjesztés alapján dönt abban a tekintetben, hogy az érdekelt tisztet rendfokozatából elbocsássa-e vagy sem és döntéséből folyó egyéb intézkedéseit is megteszi.**** Egyebekben e §. 3. pontjában foglalt rendelkezések ezekre az esetekre is érvényesek.

* Az egyenruhaviselési jog esetleges visszaadása tekintetében — újabb szakorvosi lelet alapján — a honvédelmi miniszter hivatott dönteni.

** A tisztgyűlésre az érdekelt tisztet megidézni és neki a becsületügyi választmány véleményét kiadni nem kell.

*** Lásd a 9. oldalon lévő lábjegyzetet is.

**** Tényleges állományba tartozó elmebeteg tisztnek (hasonlóállásúnak) rendfokozatból való elbocsátása mindenkor csak nyugállományba való helyezése után következhet be.

8. Ha a tiszt beszámíthatósága tekintetében a már elrendelt bü. eljárás (előzetes megállapítás) folyamán merül fel kétely, a követendő eljárást a 9. §. szabályozza.

Tiszti kinevezés megsemmisítése 9. Ugyancsak nincs becsületügyi eljárásnak helye, a) ha utólag megállapítást nyer, hogy az 1. pont I. vagy II. alpontja alá tartozó elítéltetés alapjául szolgált bűncselekményt a tiszt (tábori lelkész, honvéd tisztviselő, tisztjelölt vagy honvéd tisztviselőjelölt) még tisztté (tábori lelkésszé stb.-vé) történt *kinevezése előtt* követte el, még ha elítéltetése kinevezése után következett is be, továbbá, ha a tisztté (tábori lelkésszé stb.-vé) történt kinevezése előtt elkövetett cselekménye tekintetében az 1/III. pontban megjelölt esetek valamelyike forog fenn,

b) ha utólag megállapítást nyer, hogy a tiszt (tábori lelkész stb.) még kinevezése előtt olyan cselekményt követett el, amely nem illeszthető be ugyan az előbbieken felsorolt keretek közé, de amely — ha azt mint tiszt vitte volna véghez — a szabályzat 1. §-a értelmében becsületügyi eljárást vont volna maga után.

10. Mindezekben az esetekben a *tiszti* (tábori lelkészi stb.) *kinevezés megsemmisítésének* van helye.

11. Ily esetekben a bü. elbírálásra jogosult parancsnok beszerzi az ügyben esetleg már lefolytatott bűnvádi, fegyelmi stb. eljárás iratait, ilyenek híján — az illetékes büv. útján — a bizonyítékok beszerzéséről és a tényállás pontos megállapításáról gondoskodik, ugyanakkor a bü. választmány véleményét tekintetben követeli be, vajjon az érdekelt tiszt kinevezésre — szolgáltonkívüli tekintetben — akkor is alkalmas lett volna,

Nyugállományú tisztnek e §. 7. pontja értelmében közigazgatási úton való elbocsátása az 1921. évi XXXII. t.-c. (Katonai Ellátási Törvény) 15. §. *k*) pontja értelmében nyugellátását nem érinti.

ha a szóbanforgó cselekmény vagy mulasztás már kinevezése előtt ismeretes lett volna.

Amennyiben a bűv. az érdekelt tiszt kinevezésének megsemmisítését javasolja, kitüntetéseinek meghagyása vagy megvonása tekintetében is véleményt terjeszt elő.

12. A jogosult parancsnok a becsületügyi választmány véleményét, felülbírálás végett, a tisztgyűlés (23. §.) elé terjeszti* és ennek határozatát saját véleményével kiegészítve, az összes iratok csatolásával, szolgálati úton döntésre a honvédelmi miniszterhez előterjeszti.**

Az előterjesztésre nézve az előljáró hadtest — hasonló állású magasabb — parancsnok, valamint a m. kir. honvédevezéskar főnöke (csendőrség felügyelője) is állástfoglal.

13. A honvédelmi miniszter az előterjesztést felülbírálja abban a tekintetben, vajjon a kinevezés megsemmisítésének feltételei fennállanak-e. Megfelelő esetben tisztjelölt és honvéd tisztviselőjelölt, valamint nem az Államfő által kinevezett honvéd tisztviselő ügyében maga határoz, tiszti és tábori lelkeszi kinevezés megsemmisítése, valamint az Államfő által kinevezett honvéd tisztviselő kinevezésének megsemmisítése esetén, továbbá kitüntetések elvonása tekintetében pedig megelőzően az Államfő legmagasabb elhatározását kéri ki.

A kinevezés megsemmisítése esetén, ha az érintett tiszt ellen esetleg becsületügyi eljárás volt folyamatban, a becsületügyi eljárás megszüntetésére a honvéd vezéskar főnöke (csendőrség felügyelője) intézkedik.

A kinevezés megsemmisítéséről és annak okáról a honvédelmi miniszter azoknál a tiszteknél, akik valamely olyan hivatásszervezeti intézménynek tagjai, amely

* A tisztgyűlésre az érdekeltet megidézni és neki a becsületügyi választmány véleményét kiadni nem kell.

** Lásd a 9. oldalon lévő lábjegyzetet is.

intézmény a tagjai felett törvényi rendelkezés alapján fegyelmi joghatóságot gyakorol, az érdekelt intézményt is, tábori lelkészeknél pedig azt az egyházi főhatóságot is értesíti, amely az érintett lelkészt a m. kir. honvédség rendelkezésére bocsátotta, illetve tábori lelkészi ki-nevezésre ajánlotta.

14. Ha a honvédelmi miniszter, a kellő feltételek fennforgása híján, vagy az eset természetéhez képest a becsületügyi eljárás lefolytatását látja szükségesnek, a felterjesztett összes iratokat a becsületügyi elbírálásra jogosult parancsnoknak adja vissza, aki azután a bü. eljárás lefolytatására intézkedik.

II. FEJEZET.

A becsületügyi eljárásról általában.

Becsületügyi eljárás megindítása.

5. §.

1. A becsületügyi eljárást vagy hivatalból, vagy a tiszt saját kérelmére lehet megindítani.

2. Mindenki jogosult, a tiszt pedig köteles bármely tiszt oly cselekményét vagy mulasztását, amely nézete szerint a tisztiállás becsületébe ütközik, vagy a tisztakar tekintélyének csorbítására alkalmas, az illető tiszt előljáró parancsnokságának (hatóságának) bejelenteni. Az ilyen jelentésben minden bíralat nélkül kizárólag a cselekmény vagy mulasztás tárgyilagos leírására kell szorítkozni. A jelentéstevőt a Szolg. Szab. I. Rész 111. pontjában meghatározott felelősség terheli. Tényleges katonai egyének a jelentést szolgálati úton teszik meg. Ez a bejelentési kötelezettség tisztnél önmagával szemben is fennáll.

Becsületügyi eljárás elrendelésére jogosult parancsnokok. 6. §.

1. Becsületügyi eljárás elrendelésére *általában* **Általában** jogosultak:

a) mindazok a magasabb parancsnokok, akik a fennálló jogszabályok értelmében a bűnvádi üldözés elrendelésére illetékesek,

b) mindazok a parancsnokok, főnökök, vezetők, stb., akiket szervezeti határozványok, szolgálati utasítások, vagy

külön rendeletek a bü. jogosult parancsnoki jogkörrel felruháznak. Mindezek a jogszabályok azonban csak azt a parancsnokot, főnököt, vezetőt, stb.-t ruháztatják fel jogosult parancsnoki jogkörrel, aki az I. állományfőcsoport A) állománycsoportjába tartozik*, legalább törzstiszti rendfokozatban van és alárendeltjei felett a csapattest parancsnok fegyelmi fenytő hatalmát gyakorolja.

**Részle-
lezve** 2. Az 1. pontban foglalt feltételek fennforgása mellett a bü. eljárás elrendelésére jogosultak:

*I. Csapattestek (ezred, önálló zászlóalj és osztály),
intézetek stb. parancsnokai:*

csapattestük, intézetük, stb. állományába tartozó, vagy oda tartósan vezényelt *főtisztek* ellen, kivéve azokat, akikkel szemben a IX. alpont alatti parancsnok jogosult a becsületügyi eljárás elrendelésére.

II. Csendőrkerületi parancsnokok:

a csendőrkerület állományába tartozó, vagy oda tartósan vezényelt *főtisztek*, úgyszintén a csendőrségnek mindazok a *nemtényleges főtisztjei* ellen, akik a kerület területén állandó lakóhellyel bírnak, kivéve azokat, akikkel szemben a IX. alpont alatti parancsnok jogosult a becsületügyi eljárás elrendelésére.

III. A hadtestparancsnokok:

a) a hadtestparancsnokság, továbbá az alárendelt alakulatok (parancsnokságok, csapatok, hatóságok, intézetek, stb.) állományába tartozó, vagy oda tartósan vezényelt *főtisztek*, úgyszintén a hadtest területén állandó lakóhellyel bíró *nemtényleges főtisztek* ellen,

* Lásd a „Kiegészítő rendelkezések” 2. pontját is.

kivéve azokat, akikkel szemben az I—II., illetőleg a IV—IX. alpontok alatti parancsnokok jogosultak a becsületügyi eljárás elrendelésére, végül a nekik szervezetszerűleg ugyan alá nem rendelt, de „illetékes parancsnoki“ jogkörük alá tartozó mindama *főtisztek* ellen, akikkel szemben nem az I., vagy a IX. alpont alatti pk. jogosult a bü. eljárás elrendelésére,

b) a hadtestparancsnokság, továbbá az alárendelt alakulatok (parancsnokságok, csapatok, hatóságok, intézetek, stb.) állományába tartozó, vagy oda tartósan vezényelt *törzstisztek*, úgyszintén a hadtest területén állandó lakóhellyel bíró *nemtényleges törzstisztek* ellen, kivéve azokat, akikkel szemben a IV—IX. alpontok alatti parancsnokok jogosultak a becsületügyi eljárás elrendelésére, végül a nekik szervezetszerűleg ugyan alá nem rendelt, de „illetékes parancsnoki“ jogkörük alá tartozó mindama *törzstisztek* ellen, akikkel szemben nem a VIII/b., vagy a IX. alpont alatti parancsnokok jogosultak a becsületügyi eljárás elrendelésére.

IV. A légierők parancsnoka, valamint

V. A folyamierők parancsnoka:

a) törzsükhöz, továbbá közvetlen alárendelt alakulataik állományába tartozó, vagy oda tartósan vezényelt *főtisztek* ellen, kivéve azokat, akikkel szemben az I., illetőleg a IX. alpontok alatti parancsnokok jogosultak a becsületügyi eljárás elrendelésére,

b) parancsnoklásuk alatt álló alakulatok állományába tartozó, vagy oda tartósan vezényelt *törzstisztek* ellen, kivéve azokat, akikkel szemben a VIII/b., illetőleg a IX. alpontok alatti parancsnokok jogosultak a becsületügyi eljárás elrendelésére.

VI. A m. kir. csendőrség felügyelője:

a) törzséhez, továbbá közvetlen alárendelt alakulatai (csapatok, hatóságok, tanfolyamok, stb.) állományába tartozó, vagy oda tartósan vezényelt *főtisztek* ellen, kivéve azokat, akikkel szemben a II., illetőleg a IX. alpontok alatti parancsnokok jogosultak a becsületügyi eljárás elrendelésére,

b) a m. kir. csendőrség összes *törzstisztjei*, úgyszintén a csendőrséghez *tartósan vezényelt* törzstisztek ellen, kivéve azokat, akikkel szemben a VII., illetőleg a IX. alpontok alatti parancsnokok (főnökök) jogosultak a becsületügyi eljárás elrendelésére.

VII. A m. kir. honvédelmi miniszter helyettese, Magyarország Kormányzója katonai irodájának főnöke, a m. kir. honvédelmi minisztérium főcsoport főnökei és csoportfőnökei, a m. kir. honvéd vezérkar főnökének csoportfőnökei:

a hozzájuk közvetlen beosztott, valamint a szervezetszerűleg alájuk rendelt alakulatok és osztályok állományába tartozó, vagy oda tartósan vezényelt *főtisztek* és *törzstisztek* ellen, kivéve azokat, akikkel szemben valamely közöttes előljáró, vagy a VIII/b., illetve IX. alpontok alatti parancsnokok jogosultak a becsületügyi eljárás elrendelésére.

VIII. A m. kir. honvéd vezérkar főnöke:

a) az állományába tartozó, továbbá a neki közvetlen alárendelt alakulatok (parancsnokságok, csapatok, hatóságok, intézetek, tanfolyamok, stb.) állományába tartozó, vagy oda tartósan vezényelt *főtisztek* és *törzstisztek* ellen, kivéve azokat, akikkel szemben valamely közöttes előljáró, vagy a IX. alpont alatti parancsnok jogosult a becsületügyi eljárás elrendelésére,

b) a tábornoki kar tagjai, tábornoki helyen be-

osztott ezredesek, csapat- és intézetparancsnokok, végül csapatparancsnoki fegyelmi fenyítő hatalommal felruházott valamennyi parancsnok és vezető ellen, kivéve azokat, akikkel szemben a VI., illetőleg a IX. alpontok alatti parancsnokok jogosultak a becsületügyi eljárás elrendelésére.

IX. A bűnvádi üldözés elrendelésére illetékes parancsnokok:

megelőző katonai bűnvádi eljárás, vagy ügyészi előzetes megállapítások után mindazok ellen, akikkel szemben az illetékes parancsnoki jogokat gyakorolták.

3. A parancsnok jogosultsága mindenkor a szervezetszerű tagozás értelmében neki közvetlenül alárendelt tisztekre (Szolg. Szab. I. R. 63. pont), valamint a hozzájuk tartósan vezényeltekre terjed ki, nem terjed ki azonban a tartósan elvezényeltekre.

E rendelkezés alól kivételt képeznek azok az ügyek, amelyekben a parancsnok a 2./IX. alpont alapján gyakorolja a jogosult parancsnoki jogokat.

4. Ha egy és ugyanabban az ügyben több tiszt van együttesen érdekelve, tartozzanak azok bár különböző állománytestekbe, állománycsoportokba, vagy rangosztályokba, a parancsnoki jogokat és ezáltal az ügy egységes elbírálását az a parancsnok gyakorolja, aki az érintett tisztek rangban legidősebbjének jogosult parancsnoka.*

**Eljárás,
ha több
tiszt van
együt-
tesen
érdekelve.**

* Ha egy becsületügyben tiszteken kívül karpaszományos is érintve van, magatartását — még az esetleges becsületügyi eljárás lefolytatása előtt — csapatparancsnoka által külön el kell bíraltatni. Célszerűségi szempontok fogják ily esetben meghatározni azt, hogy az elbírálás alapján esetleg szükséges — az E—36. jelz. Utasítás szerinti —

5. Kétes esetekben a bü. jogosultság tekintetében a honvéd vezérkar főnöke dönt.

**Át-
helyezés** 6. Becsületügyi eljárás alá vont tisztet az eljárás befejeztéig elvileg nem szabad áthelyezni. Ha azonban az állástekintély fenntartására irányuló kivételes és különös okok az áthelyezést mégis szükségessé teszik, a bü. jogosultság az áthelyezés megtörténtével önmagától megváltozik.

Kivételt képeznek azok az ügyek, amelyekben a becsületügyi eljárást, vagy egy már korábban folyamatba tett eljárás során szükségessé vált vádkiterjesztést a 2./IX. alpont alatti parancsnok rendelte el, mert ily esetben a bü. jogosultság az eljárás alatt álló tiszt áthelyezése esetén sem változik, illetőleg csak akkor változik meg, ha ezt a m. kir. honvéd vezérkar főnöke kivételes és különös körülményekre való tekintettel külön elrendeli és az ügyet egy más, illetékes parancsnoki jogkörrel felruházott parancsnok bü. jogosultságába átutalja.

Valamely becsületügynek az első bekezdés alapján az új jogosult parancsnoknak történt átadását — nyilvántartás végett — szolgálati úton a m. kir. honvéd vezérkar főnökének (a csendőrség felügyelőjének) be kell jelenteni.

7. §. A becsületügyi eljárás tagozódása, a jóváhagyásra hivatott parancsnokok, becsületügyek bejelentése.

**Az eljárás
tago-
zódása** 1. A becsületügyi eljárás a jogosult parancsnoknak az eljárást elrendelő intézkedésével kezdődik és magában foglalja:

a) a becsületügyi választmány által megejtett ténymegállapításokat (*tényfelderítő eljárás*),

— bizottsági eljárás a tisztí becsületügyi eljárást megelőzze, vagy kövesse-e.

A két eljárást egyesíteni nem lehet.

b) a tisztgyűlés határozatát a végtárgyalás szükségé, vagy a becsületügy fegyelmi befejezése tekintetében (*tisztgyűlés*),

c) a bü. tanács véghatározatát (*végtárgyalás*).

A becsületügyi eljárás az eljárás befejezésére, illetve jóváhagyására hivatott parancsnok erről szóló döntésével nyer befejezést. (22., 28. és 38. §§.)

2. A becsületügyi eljárás befejezésére, illetve jóváhagyására az alábbi parancsnokok hivatottak.*

Az eljárás befejezésére, illetve jóváhagyására hivatott parancsnokok

I. a hadtestparancsnokok:

a) a szervezetszerűleg alárendelt, továbbá a nekik szervezetszerűleg ugyan alá nem rendelt, de „illetékes parancsnok“-i jogkörük alá tartozó jogosult parancsnokok által megindított főtiszti becsületügyek befejezésére, illetve jóváhagyására,

b) az általuk, mint jogosult parancsnokok által megindított, úgyszintén a 6. §. 4. és 6. pontjai, végül a 19. §. 1. pontja értelmében hozzájuk tartozó, vagy oda utalt főtiszti és törzstiszti becsületügyek befejezésére.

II. A légierők parancsnoka,

III. a folyamierők parancsnoka,

valamint

IV. a m. kir. csendőrség felügyelője:

a) a szervezetszerűleg alárendelt jogosult parancsnokok által megindított főtiszti becsületügyek befejezésére, illetve jóváhagyására,

b) az általuk, mint jogosult parancsnokok által megindított, úgyszintén a 6. §. 4. és 6. pontjai, végül a

* Esetleges újrafelvételi eljárás tekintetében a 42. §. határozványai mérvadók.

19. §. 1. pontja értelmében *hozzájuk tartozó, vagy oda utalt főtiszti és törzstiszti becsületügyek* befejezésére.

V. A m. kir. honvéd vezérkar főnöke:

az általa, mint jogosult parancsnok, úgyszintén a 6. §. 2/VII. pont alatti jogosult parancsnokok által megindított, vagy a 6. §. 4., illetve 6. pontja értelmében közvetlenül az ő, vagy az említett parancsnokok jogosultsága alá került összes becsületügyek, valamint a 6. §. 2/IX. pont alatti jogosult parancsnok által megindított tábornoki becsületügyek befejezésére, illetve jóváhagyására.

**Becsület-
ügyek be-
jelentése** 3. Nyilvánartás végett a m. kir. honvéd vezérkar főnökének* mindenkor és késedelem nélkül jelenteni kell:

a jogosult parancsnoknak:

*a becsületügyi eljárás megindítását,
annak esetleges átadását (6. §. 6. p.),
megszakítását (9. §. 1. p. és 9. §. 3. p.),
szüneteltetését (20. §. 4/c. p.) és
újbóli folyamatba vételét,
vádkiterjesztést,
kiegészítő ténymegállapítások elrendelését,
a tisztgyűlés egybehívását és a 27. §. 1/b. pontján alapuló újbóli egybehívását;*

a jóváhagyásra hivatott parancsnoknak:

*a becsületügyi eljárás átutalását,
megszakítását (9. §. 2. p.) és
újbóli folyamatba vételét,
a tisztgyűlés újbóli egybehívásának elrendelését
(28. §. 2. p.),*

* A m. kir. honvéd vezérkar főnöke a bü. eljárás adatait a szükséghez képest a m. kir. honvédelmi minisztérium illetékes osztályaival közli.

a bü.-tanács egybehívását (újból egybehívását).

A jelentést a jogosult parancsnok szolgálati úton a jóváhagyásra hivatott parancsnok útján köteles előterjeszteni. A jóváhagyásra hivatott parancsnok jelentését közvetlenül terjeszti elő.

A jelentésnek tartalmaznia kell:

az eljárás alatt álló (állók) személyi adatait (név, változtatás esetén az előbbi név is, rendfokozat, állományviszony, állományilletékes csapattest, születési év és hely, szülőanya leánykori neve),

a vádpontokat,

a beigazolt vádbeli cselekményeket, a súlyosító és enyhítő körülményekkel,

a hozott határozatot (indítványt),

az ügyben eljáró bü. szervet,

az esetleg alkalmazott szigorításokat.

A csendőrség felügyelőjének alárendelt jogosult parancsnokok eme jelentést a csendőrség felügyelőjéhez terjesztik elő, aki az abban foglaltakról a honvéd vezérkar főnökének jelentést tesz.

Ugyanígy be kell jelenteni az eljárás jogerős befejezését is, amikor is egyben a bü. iratokat — a becsületügyi eljárás befejezését tartalmazó intézkedések csatolásával — megőrzés végett a m. kir. honvéd vezérkar főnökéhez kell felterjeszteni.

A jogosult parancsnok kötelességei feljelentés esetén. 8. §.

1. A ténymegállapítások elrendelésére jogosult parancsnok elvileg és elsősorban az érdekelt tisztet utasítsa felderítő, vagy igazoló jelentés felterjesztésére.*

**Becsület-
ügyi
elbírálás**

* Névtelen feljelentések esetén követendő eljárást a Szolg. Szab. I. R. 692., adóssági feljelentések tekintetében követendő eljárást pedig a 721. pontja szabályozza.

2. Az 1. pontban említett jelentés beérkezése után a jogosult parancsnok azt mérlegelje, vajjon a följelentett, illetve bármely úton tudomására jutott cselekmény vagy mulasztás:

- a) bűnvádi megtorlást igényel-e?
- b) fegyelmi úton elintézhető-e? (Szolg. Szab. I. R. 637. és e szabályzat 1. §-ának 3. pontja)
- c) a bü. eljárás megindítását teszi-e szükségessé?
- d) csupán a Szolg. Szab. I. R. 121. pontjában körvonalazott valamely intézkedést követeli-e meg?
- e) mindennemű intézkedést mellőzhetővé tesz-e?

Az elbírálás eredményéhez képest a jogosult parancsnok a megfelelő további intézkedéseket megteszi.

3. Ha a rendelkezésre álló adatok alapján nem lehet határozottan megállapítani azt, hogy a bü. eljárást feltétlenül el kell-e rendelni, akkor a jogosult parancsnok a döntéshez szükséges további *támpontok* beszerzése végett becsületügyi *előzetes megállapításokat* rendel el és ezek végrehajtásával a becsületügyi választmányt bízza meg, esetleg más célhoz vezető utat választ.*

A parancsnok ily esetben határozottan jelölje meg

* A bü. előzetes megállapítások azt a célt is szolgálják, hogy a parancsnok becsületügyi eljárást kellő ok és szükség nélkül meg ne indítson és alárendeltet feleslegesen vagy meg nem érdemelten ily súlyos jelentőségű eljárás alá ne vonjon. Ezért a becsületügyi tényfelderítő eljárást elvileg bü. előzetes megállapításoknak kell megelőzni.

A bü. előzetes megállapítások nem tartoznak a becsületügyi eljárás keretébe, azok tisztán a parancsnok döntéséhez szükséges támpontokat szolgáltatják és mint ilyenek — nyilvántartás végett — a m. kir. honvéd vezérkar főnökének sem jelentendők. Ha azonban az előz. bü. megállapítások eredményeként a parancsnok törzstisztre fegyelmi fenytést szab ki, a Szolg. Szab. I. R. 663. pontjában körvonalazott jelentési kötelezettség ily esetre is fennáll. Ilyenkor indokolás helyett a büv. összefoglalását és véleményét kell csatolni.

A bü. előzetes megállapítások elrendeléséről és eredményéről a pk. az érintett tiszteket is értesíti.

azokat a körülményeket, amelyeknek felderítését és megállapítását szükségesnek tartja és amelyekre vonatkozólag a büv. véleményét meghallgatni kívánja.

4. A büv. az előzetes megállapításokat az érdekelt tiszt meghallgatásával a lehető *legrövidebb időn belül* fogamatosítsa és eljárásában — anélkül, hogy ez a pontosság vagy alaposság rovására menne — a legcélravezetőbb utat válassza. A feltétlenül szükséges tanukihallgatásokat is csak a parancsnok által megjelölt körülmények megállapítására kell korlátozni.

A becsületügyi választmány az előzetes megállapítások eredményét *véleményes jelentésben* (1. sz. melléklet) foglalja össze.

5. A jogosult parancsnok a kivizsgálás eredményéről és döntéséről a *feljelentőt* — a tisztállás tekintélyének védelmét szem előtt tartva — megfelelően *értesítse*.

6. A ténymegállapítások elrendelése ellen kifogásnak, panasznak, vagy fellebbezésnek nincsen helye.

A becsületügyi eljárás megszakítása.

1. Ha a becsületügyi eljárás során az derül ki, hogy az eljárás alatt álló cselekménye vagy mulasztása *bűnvádi megtorlást igényel*: a jogosult parancsnok a becsületügyi eljárást *megszakítja* és az ügyiratokat a bűnvádi üldözés elrendelésére illetékes parancsnokhoz, avagy az illetékes polgári igazságügyi hatósághoz elbírálás végett előterjeszti, illetőleg átteszi. Ha a bűnvádi eljárást elrendelik, a becsületügyi eljárás megszakítását és ennek okait szolgálati úton a m. kir. honvéd vezérkar főnökének (csendőrség felügyelőjének) nyilvántartás végett be kell jelenteni; ellenkező esetben pedig a becsületügyi eljárást folytatni kell.

2. Ha a becsületügyi eljárás folyamán az derül ki, hogy az eljárás alatt állót a becsületügyi eljárás tárgyát képező cselekményen *kívül* valamely bűnvádi megtorlást

9. §.
Bűnvádi
eljárással
kapcsolat-
ban

igénylő cselekmény is terheli, akkor a becsületügyi eljárás *jóváhagyására hivatott parancsnok* dönt abban a tekintetben, hogy a becsületügyi eljárást — függetlenül az esetleg folyamatba teendő vagy tett bűnvádi eljárástól — *folytatni*, vagy a bűnvádi eljárás idejére *megszakítani* kell-e. Az esetleges megszakítást és okait, nyilvántartás végett, szolgálati úton a honvéd vezérkar főnökének (csendőrség felügyelőjének) be kell jelenteni.

Beszámít-hatatlanság esetében 3. Ha a becsületügyi eljárás folyamán kétség merül fel arra vonatkozólag, hogy az eljárás alatt álló a tett elkövetése idején *beszámítható* állapotban volt-e, vagy hogy a becsületügyi eljárás idején beszámítható-e, az eljárást a jogosult parancsnok megszakítja és a 4. §. 4. pontban foglaltak szerint intézkedik *szakorvosi lelet* beszerzése iránt.

A megszakításról szolgálati úton a honvéd vezérkar főnökéhez (csendőrség felügyelőjéhez) jelentést kell tenni.

4. A szakorvosi leletben* határozottan nyilatkozni kell arranézve, vajjon az eljárás alatt álló:

a) a cselekmény elkövetésekor elmebeteg volt-e, avagy kivételes elmeállapota folytán szabad akaratának elhatározási képességével bírt-e, vagy

b) a cselekményt csökkent beszámítható elmebeli állapotban követte-e el, vagy

c) a cselekmény elkövetésekor beszámítható volt ugyan, de jelenleg olymértű elmezavarban szenved,

* Szakorvosi lelet alatt mindig valamely honvéd (helyőrségi) kórház elmeosztályának két szakorvosa által kiállított kórházi bizonyítványt értjük. Az elmeállapot megfigyelésénél ellenőrző elmeszakértő közreműködését meg lehet engedni. Az ebből felmerülő költségek azonban a kincstár terhére nem számíthatók fel. Eltérő vélemények esetén a m. kir. honvéd egészségügyi tanács véleménye a döntő.

amely miatt a tárgyalást vele megfelelően megtartani nem lehet,

d) a cselekmény elkövetésekor kétségtelenül beszámítható volt és vele a tárgyalás jelenleg is megtartható.

5. A szakorvosi lelet beérkezte után a parancsnok az *a)*—*c)* alatti esetekben — ha a tényfelderítő eljárás még befejezve és az előadás még megszerkesztve nem volna — az illetékes büv. útján a bizonyítékok beszerzéséről és a tényállás pontos megállapításáról gondoskodik, azután a 4. §. 5. és 6. pontja szerint jár el.

A jogosult parancsnok előterjesztéséhez az előljáró hadtest- — hasonló állású magasabb — parancsnok, valamint a m. kir. honvéd vezérkar főnöke (csendőrség felügyelője) is állást foglal. A honvédelmi miniszternek a 4. §. 7. pontja értelmében hozott döntés után a becsületügyi eljárás megszüntetéséről a honvéd vezérkar főnöke (csendőrség felügyelője) gondoskodik.

A *d)* alatti esetben a becsületügyi eljárást folytatni kell.

Kizárási okok.

10. §.

1. A becsületügyi eljárásban való közreműködésből *ki van zárva:*

- a)* aki az ügyben mint *sértett* érdekelve van,
- b)* aki az esetről *jelentést tett*, kivéve, ha a jelentés oly tényeket tartalmaz, amelyek a jelentéstevőnek szolgálatilag jutottak tudomására,
- c)* aki az eljárás alatt állónak *alárendeltje*,
- d)* aki az eljárás alatt állónak fel- vagy lemenő ágbeli *rokona*, vagy *sógora*,* unokatestvére vagy még közelebbi rokona, továbbá, aki az eljárás alatt állóval gyámsági, gondnoksági, nevelőszülői, vagy örökbefogadói viszonyban áll, vagy állott,

* Aki az egyik házastársnak rokona, az a másik házastársnak sógora.

e) akit az ügyben *tanúként*, vagy szakértőként kihallgattak, vagy előreláthatóan kihallgatni fognak,

f) aki a becsületüggyel esetleg kapcsolatos *lovagias ügyben megbízott* volt,

g) aki a *megelőző bűnvádi eljárásban* bíróként (hadtörvényszéki tagként), vizsgálóbíróként, vádlóként, vagy védőként *közreműködött*, vagy akit annak során tanúként kihallgattak,

h) aki ellen bűnvádi, vagy becsületügyi *eljárás van folyamatban*, vagy aki *intés hatálya* alatt áll.

Az a)–h) alatt felsorolt okok fennállása esetén nincs helye szavazásnak, hanem az érdekelt feltétlenül ki van zárva a becsületügyi eljárásban való közreműködésből. Fennállásuk előzetes és idejekorán való felfedése mindenkinek kötelessége.

2. Ha az eljárás alatt álló, vagy annak védője, avagy képviselője a bü. választmány, tisztigyűlés, vagy a bü. tanács valamelyik *tagja* ellen, az előbbi pontokban *felsorolt okokon kívülálló* okból kizárási indítványt tesz, annak *teljesítése* vagy elutasítása felől az érintett bü. szerv maga azonnal határoz. Ily indítvány alapjául szolgálhat bármely ok, amely valapos kételyt alkalmas támasztani a kizárni indítványozottnak teljes *elfogulatlansága* iránt. Az indítványt és a hozott döntést rövid indokolással a tárgyalási jegyzőkönyvbe kell foglalni.

3. A becsületügyi választmány, a tisztigyűlés vagy a bü. tanács *elnöke* ellen emelt kizárási indítvány felől a becsületügyi eljárás *jóváhagyására* hivatott parancsnok dönt. Ily esetben azonban a kizárási indítványt az eljárás alatt állónak (védőjének, képviselőjének) az idézés átvétele után írásban közvetlenül és azonnal elő kell terjesztenie, hogy a döntés még a tárgyalás megkezdése előtt megtörténhessék. Elkésve, avagy a tárgyaláson előterjesztett indítványt el kell utasítani.

4. Aki a becsületügyi eljárásban a parancsnok jo-

gait gyakorolja vagy gyakorolta, ugyanabban az ügyben becsületügyi szervnek elnöke vagy tagja nem lehet. Eppen így az is, aki a bü. eljárás során valamelyik bü. szervnek már elnöke vagy tagja volt, ugyanabban az ügyben más bü. szervnek elnöke vagy tagja nem lehet.

Az eljárás alatt álló jogai és kötelességei. 11. §.

1. Az eljárás alatt álló *védőjét* az alábbi korlátozásokkal szabadon választhatja:

védő bármely állománycsoportbeli hivatásos, vagy a hivatásos állományból származó nemtényleges (ny. áll. vagy szkv.) tiszt lehet, aki az eljárás alatt állóval legalább egyenlő, az illetékes bü. választmány elnökénél pedig nem magasabb rendfokozatú.

2. Az eljárás alatt álló a 10. §. 2. és 3. pontja értelmében *kizárási indítványt* terjeszthet elő.

3. Az eljárás alatt álló az ellene folyó becsületügyi eljárás *ténymegállapítási szakában* kivételes méltánylást érdemlő körülmények, vagy nyomatékos indokok alapján ügyének *átutalását* kérheti egy más bü. szervhez. A kérelem tekintetében, amennyiben az átutalás ugyanannak a hadtestparancsnokságnak (légierők parancsnoka, folyamierők parancsnoka, csendőrség felügyelője) parancsnoklási körletében állomásozó (működő) bü. *szervhez* történik, az illető hadtest- stb. parancsnok, egyébként a honvéd vezérkar főnöke dönt. A kérelmet a jogosult parancsnok útján kell előterjeszteni, aki annak tárgyában az esetleg szükséges puhatolások megejtése után állást foglal.

Az eljárás késleltetésére irányuló törekvést meg kell akadályozni.

4. Az eljárás alatt állónak joga van első kihallgatásakor (20. §. 4/e. pont), valamint végkihallgatásakor (20. §. 5. p.), azonkívül az esetleges kiegészítő ténymegállapítások során ugyanilyen alkalmakkor a *bü. iratokba*

betekinteni. Egyéb kivételes méltánylást érdemlő alkalmakkor a büv. adhat erre engedélyt. Tisztigyűlési és bü. tanácsi jegyzőkönyvekbe, valamint parancsnoki intézkedésekbe és döntésekbe, úgyszintén a jogosult pk. által külön megjelölt egyes iratokba betekintést engedélyezni nem szabad.

A betekintés alkalmával mindig a becsületügyi választmány két tagjának kell jelen lenni.

5. Az eljárás alatt álló a ténymegállapítások és a kiegészítő ténymegállapítások során *tanukihallgatásokat és kiegészítő megállapításokat javasolhat.* A javaslat teljesítése felől a büv. dönt. Az eljárás késleltetésére irányuló törekvést ebben az esetben is meg kell akadályozni.

6. Az eljárás alatt álló *mindenkor személyes és szóbeli vallomástételre van kötelezve.* A becsületügyi választmánynak azonban joga van arra, hogy írásbeli vallomást követeljen be, vagy az eljárás alatt álló kérelmére írásbeli jelentés előterjesztését engedélyezze. Az eljárás alatt álló vallomását *nem* erősíti meg becsületére és kötelességére való hivatkozással, azonban tudatában kell lennie annak, hogy tudatos hamis vallomás vagy jelentés külön megtorlást — vádkiterjesztést — von maga után.

7. Az eljárás alatt álló *köteles védőjét kihallgatásának, valamint a tisztigyűlés és a bü. tanács tárgyalásának helyéről és idejéről értesíteni.*

8. Az eljárás alatt álló *köteles* a tisztigyűlés és a bü. tanács tárgyalása alkalmából előadott *védelmét írásban összefoglalva* a védőbeszéd befejezésekor az elnöknek átadni.

9. Az eljárás alatt állónak *jogában áll, hogy a tisztigyűlésen és a becsületügyi tanács tárgyalásán oly becsületügyi iratok felolvasását kérje,* amelyeket az elnök esetleg nem rendelt el. Ez a joga védelmének előadása közben is fennáll.

10. Az eljárás alatt álló védelmének előadása alkalmával mindazt felhozhatja, amit igazolására, vagy mentésére felhozni jónak és szükségesnek lát és eközben véleményét is szabadon nyilváníthatja. Ha azonban a védelem megengedett határait alaki vagy tartalmi tekintetben túllépi, a parancsnok vagy a bü. szervek intézkedéseit vagy eljárását tiszteletlen és fegyelmetlen módon bírálja, az illendőség és kölcsönös megbecsülés ellen vét, az állásfelfogás és állástekintély követelményeit jogosulatlan bírálat tárgyává teszi, vagy egyes személyek becsületét szükség nélkül és alaptalanul megtámadja, az elnök — egyízbeni figyelmeztetés után — a szót tőle megvonni köteles.

A védő (képviselő) jogai és kötelességei.

12. §.

1. A védőt (képviselőt)* mindazok a jogok és kötelességek megilletik, amelyek az eljárás alatt állót megilletik.

A védő (képviselő) az eljárás alatt álló érdekében lelkiismeretesen, megfontoltan és tapintatosan járjon el és oly mértékben vesse latba egyéniségét, amennyire azt meggyőződése követeli és amily mértékben ez az állásbecsületről alkotott fogalmakkal összeegyeztethető.

2. Nem lehet védő (képviselő) az a tiszt:

a) akire nézve a 10. §. 1. pontjában felsorolt kizárási okok valamelyike forog fenn, kivéve azt az esetet, amikor a megelőző bűnvádi eljárásban védőként működött közre,

* A képviselő állományviszonya, rendfokozata, valamint működése tekintetében miben sem különbözik a védőtől. Mindkettő az eljárás alatt álló érdekeinek lelkiismeretes megóvására hivatott. Különbség csupán alaki tekintetben áll fenn annyiban, hogy a védőt az eljárás alatt álló nevezi meg, a képviselőt pedig az előírt esetekben a parancsnok hivatalból rendeli ki. (20. §. 4. pont b) és c) bek., továbbá 25. §. 4. pont, végül 36. §. 3. pont 2. bek.)

b) aki oly *állandó* becsületügyi szervnek elnöke, rendes vagy póttagja, amely az eljárás alatt álló ügyben eljárni vagy ítélni hivatott, úgyszintén, aki ugyanabban az ügyben már eljárta vagy ítélt becsületügyi szervnek elnöke vagy tagja volt,

c) aki az eljárás alatt állónak, vagy az ügyben közreműködésre hivatott bü. szerv bármely tagjának előjárója.

3. A védő a védelem elvállalását — az eljárás alatt álló írásbeli meghatalmazásának csatolása mellett — személye szerint jogosult parancsnokának írásban bejelenteni köteles. Ha a jogosult parancsnok a védelem ellátása tekintetében akadályt fennforogni nem lát, hozzájárulását a meghatalmazásra rávezeti. A védő az ekként láttamozott meghatalmazást első védői ténykedése alkalmával az elnöknek átadja.

4. A védő a ténymegállapítások (kiegészítő ténymegállapítások) során az eljárás alatt álló kihallgatásánál, úgyszintén a tisztgyűlés és a bü. tanács tárgyalásán jelen lehet. A kihallgatás, valamint a tisztgyűlés és a bü. tanács tárgyalásának idejét és helyét az eljárás alatt álló köteles a védővel közölni.

5. Becsületügyben eljáró védő díjazásra anyagi igényt nem támaszthat és ilyet el sem fogadhat.

13. §. Az állásbecsület megóvásának kötelezettsége, a ténymegállapítások gyors végrehajtása, titoktartás.

1. Mindenkit, aki a becsületügyi eljárásban közreműködik, előkelő gondolkodás, valamint a közös állásbecsület és a tisztikar tekintélyének megóvására és fenntartására irányuló törekvés vezéreljen. Tartsa mindenki szem előtt, hogy ezt a megtisztelő feladatot bajtársai bizalmából teljesíti.

2. A tisztállás közös becsülete és a tisztikar tekintélye megköveteli, hogy az, aki a tiszt rendfokozatra

érdemtelenné vált, a tisztikarból mielőbb kiválják, de a bajtársiasság is azt parancsolja, hogy az eljárás ok és szükség nélkül el ne húzódjék.

Különösen a ténymegállapításokat, mint az egész eljárás alapját kell minden fölösleges körülményesség nélkül alaposan, de a lehető leggyorsabban elvégezni. Ennek során a becsületügyi választmány e szabályzatban bárki számára biztosított jogokat lelkiismeretesen óvja ugyan meg, de szegüljön ellen minden olyan kísérletnek, amely az eljárás elhúzódására vezethetne.

Ugyanez a kötelesség hassa át az ügyben intézkedő összes parancsnokokat, valamint a tisztigyűlés és a bü. tanács elnökeit is.

3. Becsületügyi eljárásban közreműködő minden tisztnek becsületbeli, egyben bajtársi kötelessége is, hogy az eljárás folyamán tudomására jutottakat titokban tartsa. (Szolg. Szab. I. Rész 75. pont). Az etekintetben netán elkövetett kötelességszegésekkel meg kell törölni.

III. FEJEZET.

A tényfelderítő eljárás.

A tényfelderítő eljárás elrendelése.

14. §.

1. A tényfelderítő eljárás a jogosult parancsnoknak a 8. §-ban körvonalozott idevonatkozó rendelkezése alapján indul meg. A jogosult parancsnok a tényfelderítő eljárást elrendelő parancsában a vádakat pontokba foglalva — az elkövetett cselekményeket vagy mulasztásokat röviden és jellegzetesen, de a szereplő személyek nevének megemlítése nélkül összefoglalva — felsorolja és a tényfelderítő eljárás elrendeléséről mind a becsületügyi válaszmányt, mind pedig — szolgálati úton, illetve előljáró csapat- (hasonló állású) parancsnoka útján — az eljárás alatt állót értesíti és a 7. §. 3. pontja értelmében egyidejűleg a m. kir. honvéd vezérkar főnökéhez (csendőrség felügyelőjéhez) is — szolgálati úton a jóváhagyásra hivatott parancsnok útján — jelentést tesz. Egyúttal a becsületügyi válaszmánynak az ügyben keletkezett összes iratokat — ideértve az előzetes bü. megállapítások, valamint az esetleg megelőző bünvádi eljárás iratait is, — továbbá az eljárás alatt álló minősítési táblázatának rövid és jellegzetes kivonatát, anyakönyvi lapjának másolatát, végül büntetési jegyzőkönyvének kivonatát kiadja.*

* A bü. válaszmánynak, amennyiben előadásának megszerkesztéséhez bizonyos adatok ellenőrzésére vagy kiegészítésére van szüksége, jogában áll a minősítési táblázatba betekinteni, vagy a jogosult parancsnoktól a minősítési táblázat kivonatában nem szereplő adatok közlését kérni.

A tényfelderítő eljárás megindítását, valamint az esetleg alkalmazott szigorításokat annak a csapattestnek, alakulatnak, stb. tisztikara előtt, amelyhez az eljárás alatt álló (állók) tartozik — a vádak ismertetése nélkül — ki kell hirdetni.

2. A jogosult parancsnok akár a tényfelderítő eljárás elrendelésével egyidejűleg, akár az eljárás későbbi szakában arra utasíthatja az eljárás alatt állót, hogy állomáshelyét további rendelkezésig ne hagyja el, esetleg, hogy tartózkodási helyét a büv. állomáshelyére tegye át.

Kivételes esetben, amikor az állástekintély megköveteli, a jogosult parancsnok az eljárás alatt állót a *szolgálat alól is felmentheti* és a *tiszti intézmények látogatásától is eltilthatja*. Ily kivételes esetnek kell tekinteni például azt, amikor az eljárás alatt álló cselekményével *közbotrányt* okozott, vagy azt az esetet, amikor a cselekményt a tiszti rendfokozattal, vagy az egyenruhával való *visszaéléssel* követte el.

Az *egyenruhaviselési jog felfüggesztése* tekintetében a Szolg. Szab. I. R. 335. pontja tartalmaz rendelkezéseket.

Az eme pont értelmében — úgyszintén az esetleg megelőzően lefolytatott bűnvádi eljárással kapcsolatban — alkalmazott korlátozó intézkedések (szigorítások) hatálya elvileg a becsületügyi eljárás jogerős befejeztéig tart. Indokolt esetben korábbi megszüntetésük a szigorítás elrendelésére jogosult parancsnok — egyenruhaviselési jog tekintetében a honvédelmi miniszter — hatáskörébe tartozik.

15. §.

Becsületügyi választmányok.

1. A tényfelderítő eljárás lefolytatására *becsületügyi választmányok* vannak hivatva. Becsületügyi vá-

lasztmányok főtisztek, törzstisztek és a tábornoki kar tagjai számára külön-külön alakulnak.

2. A becsületügyi választmányok az elnökből, két rendes és két póttagból állanak.

3. A becsületügyi választmányok elnökét mindenkor a jogosult parancsnok nevezi ki, tagjait pedig az érdekelte alakulatok hivatásos tisztjei titkos szavazással választják.*

4. Az elnök és a tagok a jogosult parancsnok és a tisztikar bizalmának letéteményesei, akiknek az állásbecsület és állástekintély fenntartására irányuló előkelő gondolkodást, önzetlenséget és fáradtságot igénylő munkásságát elismerni és megkönnyíteni a jogosult parancsnok feladata. A jogosult parancsnok a tényfelderítő eljárás, különösképpen pedig a tanukihallgatások gyors lebonyolítása érdekében a büv. működését a szükséghez és lehetőséghez képest szolgálati időn belül is engedélyezze.

5. A büv. elnöke és tagjai csak az I. állományfőcsoport A) állománycsoportjába tartozó hivatásos vagy a hivatásos állományból származott (ny. áll., szkv.)

* A választás idejét a jogosult parancsnok mindenkor úgy rendeli el, hogy a sűrűlódás nélküli átmenet biztosítva legyen.

Szavazatok szétforgácsolódásának elkerülése, valamint egyes szolgálatilag különösképpen elfoglalt tisztek kivételes tehermentesítése céljából a jogosult parancsnoknak jogában áll megfelelő számú tisztet jelölni.

A választás borítékba zárt szavazójegyekkel a rendes és a póttagokra együttesen történik. A legtöbb szavazatot kapott két tiszt a rendes tag, a két utánuk következő a póttag. Egyenlő számú szavazat esetében a rangban idősebb tiszt a megválasztott tag.

A választás eredményét a büv. (első választáskor pedig egy, a jogosult parancsnok által külön erre a célra kirendelt háromtagú bizottság) összegezi és jegyzőkönyvbe foglalja.

A szavazójegyeket meg kell semmisíteni.

tisztek lehetnek.* A póttagok a rendes tagok szolgálati akadályoztatása vagy távolléte (betegsége, szabadsága) esetén azok helyettesítésére vannak hivatva. Az elnök esetenkénti helyettesítésére a jogosult parancsnok intézkedik. Valamely végleg kilépő tag helyébe a legtöbb szavazatot kapott — rendfokozatának megfelelő — póttag lép be. A hiányzó póttag helyét pótválasztással kell betölteni.

6. A büv. elnökének és tagjainak megbízatása egyaránt három naptári évre szól. Csonka év egész évnek számít. Az első megválasztást el kell fogadni. Újabb megválasztás alól az érdekelt kérelmére a jogosult parancsnok annyi időre, mint amennyit az illető tiszt a büv. rendes tagjaként eltöltött, felmentést köteles adni.

16. §. Főtiszti becsületügyi választmányok.

1. Állandó *főtiszti* becsületügyi választmányok alakulnak:

a) minden csapattest (ezred, önálló osztály), csendőrkerület és minden intézet törzsállomásán az illető csapattest stb. állományába tartozó főtisztek,

b) minden hadtestparancsnokság állomáshelyén a hadtestparancsnokok közvetlen jogosultsága alá tartozó főtisztek,

c) egy-egy főtiszti bü. választmány Budapesten a légierők parancsnokának, illetve a folyamierők parancsnokának közvetlen jogosultsága alá tartozó főtisztek,

d) egy főtiszti büv. a honvédelmi minisztérium kebelében a 6. §. 2/VII. és VIII. alpontokban felsorolt parancsnokok, főnökök jogosultsága alá tartozó főtisztek ügyeinek intézésére.

Parancsnokságok, csapattestek, intézetek stb. csak akkor alakítanak külön főtiszti becsületügyi választ-

* Lásd a „Kiegészítő rendelkezések“ 2. pontját is.

mányt, ha rendszeresített állományuk legalább egy önálló osztály létszámának (két törzstiszt, 12 főtiszt) megfelel, egyébként hovatartozandóságukat előljáró hadtestparancsnokságuk (a légierők, folyamierők parancsnoka), illetve a m. kir. honvéd vezérkar főnöke szabályozza. (19. §. 3. pont.)

2. A főtiszti becsületügyi választmány elnöke törzstiszt (rangidős százados), rendes tagjai egy százados (rangidős főhadnagy) és egy alantos tiszt, póttagjai pedig egy százados (rangidős főhadnagy) és egy alantos tiszt, valamennyien a büv. megalakulása helyén szolgálatot teljesítő, az I. állományfőcsoport A) állománycsoportjába tartozó hivatásos tisztek közül.*

3. Választók: az érintett tisztikarok összes *tényleges főtisztjei*, állománycsoportjukra való tekintet nélkül.

Törzstiszti becsületügyi választmányok.

17. §

1. Állandó *törzstiszti* becsületügyi választmányok alakulnak:

a) minden hadtestparancsnokság állomáshelyén a hadtestparancsnok jogosultsága alá tartozó törzstisztek ügyeinek intézésére,

b) egy-egy törzstiszti bü. választmány Budapesten a légierők parancsnoka, illetve a folyamierők parancsnoka jogosultsága alá tartozó törzstisztek ügyeinek intézésére,

c) egy törzstiszti bü. választmány Budapesten a m. kir. csendőrség felügyelője jogosultsága alá tartozó törzstisztek ügyeinek intézésére,

d) egy törzstiszti bü. választmány a honvédelmi minisztérium kebelében a 6. §. 2/VII. és VIII. alpontokban felsorolt parancsnokok és főnökök jogosultsága alá tartozó törzstisztek ügyeinek intézésére.

* Lásd a „Kiegészítő rendelkezések“ 2. pontját is.

2. A törzstiszti becsületügyi választmány elnöke tábornok (tábornoki helyen beosztott ezredes), rendes tagjai egy ezredes és egy alezredes vagy őrnagy, póttagjai pedig egy ezredes és egy alezredes vagy őrnagy, a becsületügyi választmány megalakulása helyén szolgálatot teljesítő, az I. állományfőcsoport A) állománycsoportjába tartozó* hivatásos tisztek közül.**

3. Választók: az érintett tisztikarok összes *tényleges törzstisztei*, állománycsoportjukra való tekintet nélkül.

18. §. Tábornoki becsületügyi választmány.

1. Ha a m. kir. honvéd vezérkar főnöke a tábornoki kar *tényleges* szolgálatában álló tagja, vagy tábornoki helyen beosztott ezredes ellen rendel el becsületügyi eljárást, akkor a tábornoki karnak egy magasabb rendfokozatú tagját a tábornoki büv. elnökéül kinevezi, egyúttal a tábornoki büv. rendes és póttagjaiul az I. állományfőcsoport A) állománycsoportjába tartozó*** két-két tábornoknak vagy tábornoki helyen beosztott ezredesnek megválasztása iránt intézkedik.

2. Választók: a m. kir. honvédség tábornoki karának összes *ténylegesen* szolgáló tagjai és a tábornoki helyeken beosztott ezredesek, állománycsoportjukra való tekintet nélkül.

3. Ha a tábornoki kar nyugállományú tagjának ügyéről van szó, a tábornoki becsületügyi választmány

* Lásd a „Kiegészítő rendelkezések“ 2. pontját is.

** Jogosult parancsnoki hatáskörrel bíró csapat stb. parancsnokok, valamint magasabb parancsnokságok bü. előadói büv. tagként nem jönnek tekintetbe. Ha ilyképpen az ezredesi rendfokozatú tag megválasztása akadályba ütköznék, alezredesi rendfokozatú taggal pótolható.

*** Lásd a „Kiegészítő rendelkezések“ 2. pontját is.

tagjai az I. állományfőcsoport A) állománycsoportjába tartozó nyugállományú tábormokok is lehetnek.*

4. Egyrészt a tábormoki kar nyugállományú tagjai becsületügyeinek intézésére, másrészt azért, hogy a m. kir. honvéd vezérkar főnökének e szabályzat 48. §-ában körvonalazott esetekben meghozandó döntéséhez vagy állásfoglalásához időveszteség nélkül megfelelő véleményező szerv álljon rendelkezésére, végül a tábormoki kar tényleges és nemtényleges tagjainak lovagias ügyeiben a 48. §. 3. pont szerinti tanácsadásra, Budapesten a tábormoki kar egy magasabb rendfokozatban levő tényleges állományú tagjának elnöklete alatt az I. állományfőcsoport A) állománycsoportjában tartozó** nyugállományú tábormokokból *állandó* tábormoki büv. alakul.

Ez az állandó tábormoki becsületügyi választmány, melynek illetékessége elvileg a tábormoki kar nyugállományú tagjaira terjed ki, jogosult a honvéd vezérkar főnökének rendeletére a tábormoki kar tényleges állományú tagjai becsületügyeiben is közreműködni, illetve eljárni.

Kivételek a becsületügyi választmányok általános illetékessége alól. 19. §.

1. A becsületügyi választmányoknak e szabályzat 16—18. §-ában megállapított általános illetékessége alól *kivételt* képeznek:

a) az *együttes becsületügyek*, amelyekben a jogosultság a 6. §. 4. bekezdése értelmében a rangban legidősebb tiszt jogosult parancsnokára száll át. Ebben az esetben a ránézve illetékes büv. valamennyi többi tisztre nézve is illetékes,

b) az eljárás alatt álló kérelmére a 11. §. 3.

* Lásd a „Kiegészítő rendelkezések“ 2. pontját is.

** Lásd a „Kiegészítő rendelkezések“ 2. pontját is.

pontja értelmében engedélyezett *átutalás esetei*. Ezekben az esetekben a jogosult parancsnoki hatáskörnek az új parancsnokra való átszállásával együtt az utóbbi parancsnokságnál alakított büv. válik illetékessé,

c) végül azok az esetek, amikor különös körülmények folytán — akár előterjesztésre, akár enélkül is — az erre hivatott parancsnok szükségesnek látja, hogy a ténymegállapítások végrehajtásával az illetékes büv. helyett egy más becsületügyi választmányt bízson meg. Ezzel együtt a jogosult parancsnoki hatáskör is az új parancsnokra száll.

A b) és c) alatti esetekben az átutalást, amennyiben az a hadtest területén, illetve a légierők, folyami-erők, vagy csendőrségen belül megtörténhetik, a hadtestb. parancsnok, egyébként a m. kir. honvéd vezérkar főnöke rendeli el. Az előbbi esetekben az átutalást nyilvántartás végett a honvéd vezérkar főnökének jelenteni kell. Amennyiben az átutalás csendőrtisztet is érint, arról a csendőrség felügyelőjét is értesíteni kell.

2. Az 1. pont alapján jogosulttá vált új parancsnok a becsületügynek esetleges fegyelmi úton történő befejezése esetén a fegyelmi fenyítő hatalom gyakorlására is hivatva van.

3. Amennyiben különös rendelkezések vagy viszonyok következtében csapattestek szolgálatukat tartósan szétszórt elhelyezésben látják el, avagy létszám-viszonyok következtében (16. §. 1 pont) állandó büv. megalkítására vagy fenntartására nincsen lehetőségük, az egyes parancsnokságoknak, osztályoknak, alosztályoknak, avagy akár egész csapattesteknek, intézeteknek, valamely más csapattest (intézet) becsületügyi választmányához való utalását az előljáró hadtest — hasonló állású magasabb — parancsnokság, illetve a m. kir. honvéd vezérkar főnöke szabályozza. Az érintett alakulatok tisztjei az odaátalás folytán rájuk nézve illeté-

kessé vált becsületügyi választmány megválasztásában közreműködnek.

Ez az odautalás a csapattest- (intézet stb.) parancsnok jogosultságát nem érinti.

4. A honvéd vezérkar főnöke, ha szervezési változások vagy egyéb különös körülmények szükségessé teszik, jogosult arra, hogy e szabályzat 16—18. §-ában rendszerezített állandó választmányokon felül más ideiglenes vagy állandó becsületügyi választmányok megalkutását — ny. áll. tisztekből is — elrendelje.

A tényfelderítő eljárás végrehajtása.

20. §.

1. A tényfelderítő eljárás célja az, hogy az eljárás alatt álló cselekményeinek és mulasztásainak *földerítése*, majd a megállapított tényállás *összefoglalása* által a parancsnok döntése, valamint a tisztigyűlés és bü. tanács határozatai számára megbízható alapot biztosítson. A tényfelderítő eljárást tehát mindaddig nem szabad befejezni, amíg kétségtelenül meg nem állapítható, hogy a vád tárgyává tett cselekmények és mulasztások valóban fennállanak-e vagy sem és ha igen, milyen mértékben.

2. A becsületügyi választmány mint *hatóság* a fenti cél elérése érdekében a következőkre jogosult:

a) a feljelentő (sértett), továbbá az eljárás alatt álló, valamint az általuk bejelentett, vagy egyébként ismeretessé vált tanúk személyes (jegyzőkönyvi) *kihallgatására* vagy írásbeli nyilatkozataiknak (jelentéseiknek) bekövetelésére,

b) az ügyvel kapcsolatos bűnügyi, becsületügyi, fegyelmi *iratokba*, ítéletekbe, határozatokba stb. való *betekintésre*,

c) a feljelentő (sértett) és az eljárás alatt álló, valamint a tanúk esetleges *szembesítésére*,

d) *különleges bizonyítékok*, ú. m. szakértői vélemények, íráspróbák stb. *beszerezésére*.

3. A tényfelderítés vezetését a büv. tartsa minden-

kor *szorosán* kezében. Ezért, moha kitűzött célja elérésében mindenkor lelkiismeretes közelességteljesítés vezesse, gátoljon meg minden olyan törekvést, amely az eljárás elhúzására irányulna.

A tényfelderítés során előterjesztett *bármily indítvány felett a bü. választmány dönt*. Ilyenkor tartsa mindig szem előtt, hogy a tisztikar bizalmának letéteményese, döntését tehát mindenkor megfontoltság, igazságérzet, határozottság és méltóság jellemezze.

Az indítványt és a büv. döntését annak rövid indokolásával együtt, mindenkor *írásba is kell foglalni*. A döntés akár magában a jegyzőkönyvben, akár külön feljegyzés gyanánt rögzíthető, de azt minden esetben a becsületügyi iratokhoz kell csatolni.

4. A tényfelderítő eljárásra vonatkozó további szabályok a következők:

a) az eljárás alatt állót a büv-nak úgy kell *megidéznie*, hogy az idézést legalább 8 nappal kihallgatása előtt kézhez vehesse.

Az idézést — amelyhez átvételi elismervényt kell csatolni, — tényleges szolgálatot teljesítő tiszteknek előljáró parancsnokságuk útján, nemtényleges tiszteknek pedig postán, térti vevénnyel kell küldeni. Az idézésben a büv. közölje az eljárás alatt állóval, hogy távolmaradása nem fogja gátolni a tényfelderítő eljárás lefolytatását, egyúttal hívja fel figyelmét a rendfokozatról való lemondás tekintetében fennálló jogára (43. §.),

b) ha az eljárás alatt álló az idézést átvette ugyan, de a büv. előtt annak ellenére *nem jelent meg*, illetőleg akadályoztatását elfogadhatóan nem igazolta, vagy, ha az idézés átvételét megtagadta, avagy a kézbesítést meghiusította, akkor a büv. a tényfelderítő eljárást az eljárás alatt álló *távollétében* is lefolytatja. Ilyenkor a jogosult parancsmoktól azonnal *képviselő* (12. §.) kirendelését kell kérni,

c) ha az eljárás alatt állónak az idézést valamely *rendkívüli körülmény** következtében kézbesíteni nem lehetett, avagy ily körülmény következtében a megjelenésben huzamosan akadályozva van, akkor a jogosult parancsnok *dönt* afelett, hogy a bü. eljárást az akadályoztatás tartamára szünetelteti-e, vagy pedig — ha különösen súlyos cselekmények következtében a tisztikar érdekei úgy kívánják — a tényfelderítő eljárást az eljárás alatt álló távollétében is, védő vagy képviselő közbejöttével lefolytatja.

Az eljárás alatt állót a döntésről lehetőleg értesíteni, az eljárás esetleges szüneteltetését pedig szolgálati úton a m. kir. honvéd vezérkar főnökének (csendőrség felügyelőjének) nyilvántartás végett bejelenteni kell,

d) az eljárás alatt állónak első kihallgatása alkalmából *személyesen* kell a büv. előtt megjelenni és vallomását *kimerítően és összefüggően* jegyzőkönyvbe mondania. (2. sz. melléklet.) Későbbi személyes megjelenés alól a büv. felmentést adhat és neki az írásbeli vallomást (védekezést) engedélyezheti, esetleg jegyzőkönyvi kihallgatása céljából a lakóhelyéhez legközelebb eső büv-t is megkeresheti, avagy kisebb helyőrségben, ahol büv. nincs, e célra az állomásparancsnokságtól 2 tisztből álló bizottság kirendelését kérheti. Hasonló jog illeti meg a büv-t a tanukihallgatások tekintetében is,

e) első kihallgatásának *befejezte után* az eljárás alatt állónak jogában áll, hogy a büv. két tagjának jelenlétében az iratokba — a 11. §. 4. pontban foglalt korlátozások mellett — betekintszen és azokból jegyzeteket készítsen. A betekintés megtörténtét, vagy azt a körülményt, hogy ezzel a jogával az eljárás alatt álló

* Ilyen rendkívüli körülmények lehetnek: eljárás alatt állónak külföldre való távozása, esetleg valamely bűnüggyel kapcsolatban letartóztatása stb.

nem kívánt élni, az iratjegyzéken aláírásával köteles megerősíteni,

f) az eljárás alatt álló első kihallgatásánál, valamint a végkihallgatásnál a büv. elnökének és két tagjának (póttagjának), eljárás alatt álló esetleges egyéb személyes kihallgatásánál, úgyszólván a büv. által fogantatosított tanukihallgatásoknál az elnöknek és a büv. egy rendes vagy póttagjának kell jelen lennie,

g) minden *honvéd* (csendőr) egyén köteles a büv. előtt vallomást tenni, vagy a tőle kívánt felvilágosítást a büv. által meghatározott módon megadni.*

Tényleges szolgálatban álló honvéd és csendőr egyéneket tanukihallgatás céljából előljáró csapattest (intézet stb.) parancsnokságuk útján kell megidézni. Az idézésre a tanu nevét és címét, a borítékra a parancsnokság címét kell írni.**

Ha valamely honvéd (csendőr) egyént a hivatali vagy *szolgálati titoktartás* kötelessége által védett oly ténykörülményre kell kihallgatni, melyet az illető katonai ténykedése során tudott meg, akkor a büv. előtti kihallgatásához a titoktartás kötelessége alól való felmentésére csak akkor van szükség, ha oly tényekre vagy körülményekre vonatkozólag kellene vallomást tennie, amelyek tekintetében a titoktartásra a tanut *különleges rendelkezések* vagy külön parancs kötelezik.

A felmentés megadása a honvédelmi miniszter hatáskörébe tartozik.

A felmentésre irányuló megkeresésben mindig le

* A 10. §. 1. d) pontban felsorolt rokonokat a tanuvallo-
más alól kérelmükre fel kell menteni.

** Azoknál, akik nem a büv. állomáshelyén teljesítenek
szolgálatot, a felmerülő költségekre, valamint arra való te-
kintettel, hogy az illetők szolgálatuktól a feltétlenül szüksé-
ges időn túlmenően ne vonassanak el, a tanukihallgatás idő-
pontjának megállapításánál a közlekedési viszonyokra is
figyelemmel kell lenni.

kell írni, még pedig lehetőleg kérdőpontokba foglalva, azokat a ténykörülmenyeket, melyekre vonatkozólag a tanu kihallgatása szükségessé vált (3. sz. melléklet),

h) *polgári személyeket* — az állami és velük egy tekintet alá eső tisztviselők kivételével — tanukihallgatásuk céljából való megjelenésre a büv. közvetlenül felkéri. Ha az ily módon felkért polgári személy a felkérésnek nem tett eleget, a büv. kihallgatásának foganatosítása iránt az illetékes közigazgatási hatósághoz (m. kir. rendőrség) fordul* (4. sz. melléklet),

i) állami vagy ezzel egyenlőnek tekintendő vármegyei, városi stb. *közzszolgálatban álló tisztviselőket* a becsületügyi választmány az általuk teendő tanuvallomás fontossága szerint, vagy közvetlen előljáró hatóságuk (hivatalfőnökük) útján személyes tanuvallomás céljából meghívja, vagy pedig előljáró hatóságukat kihallgatásuk megejtése végett megkeresi.

Ha a tanut *hivatali* vagy szolgálati *titoktartás* kötelessége által védett oly ténykörülmenyre kell kihallgatni, amelyről a polgári közzszolgálat körében szerzett tudomást, kihallgatása előtt mindenkor ki kell eszközölni az illetékes polgári hatóságtól a tanu hivatali titoktartás kötelessége alól való felmentését.

Azok a tanuk, akik a polgári büntetőbíráskodás alá tartoznak, a *tanuzás kötelessége* alól akkor is mentesek, ha oly körülmények forognak fenn, amelyek a polgári bűnvádi perrendtartás szerint a tanuságtétel akadályait képezik, vagy a tanuzás alól mentességet állapítanak meg,**

j) *külföldön tartózkodó* honvéd (csendőr) és polgári személyek kihallgatása, különösen, ha vallomásuk nagyobb fontossággal bír, rendszerint külföldi követség-

* Polgári tanuk illetményei tekintetében a 46. §. tartalmaz rendelkezéseket.

** Lásd: az 1896. évi. XXXIII. t.-c. 204. §-ának 2. és 3. pontját és 205. §-át.

geink útján történik. Idevonatkozó kérelmet a kérdőpontok csatolásával közvetlenül a honvédelmi miniszterhez kell előterjeszteni, aki a tanuval felvett jegyzőkönyveket vagy beszerzett nyilatkozatokat a büv-hoz ugyancsak közvetlenül juttatja vissza.

A diplomáciai út mellőzése lényegesen gyorsítja az eljárást. Ezért különösen csekélyebb jelentőséggel bíró tanuvallomások esetén — feltéve, hogy a bejelentett tanu magyar állampolgár és megbízható címe ismeretes — a büv. a tanut írásbeli nyilatkozatra közvetlenül is felhívhatja.

Ilyenkor azonban a különös katonai érdekeket és az államvédelmi szempontokat a megkeresés (levél) külső alakja tekintetében is, a katonai jelleg feltüntetésének és bélyegző használatának mellőzésével, a legnagyobb gondossággal szem előtt kell tartani,

k) a bü. választmány elnöke a tanut kihallgatása előtt az *igaz vallomástételre* szólítsa fel és figyelmeztesse őt a hamis vallomás büntetőjogi következményeire.*

Abban az esetben, ha a büv. a tanu *megesketését* az ügy elbírálására döntő befolyással bíró körülmény megállapítása céljából szükségesnek találja, a vallomásnak *esküvel* való megerősítését rendeli el.

Az eskü szövege, tekintet nélkül esküttevő hitvallására, a következő: „Én X. Y. esküszöm a mindenható és mindentudó Istenre, hogy legjobb tudomásom és lelkiismeretem szerint a tiszta és teljes igazat és csakis az igazat vallottam és abból semmit el nem hallgattam. Isten engem úgy segítjen!”

Tisztek és hasonlóállásúak mint tanuk jegyzőkönyvi vallomásukat (írásbeli nyilatkozatukat) „*becsületükre és kötelességükre*“ való hivatkozással erősítik meg, legény-

* Lásd: az 1878. V. t.-c.-nek az 1930. III. t.-c. 73. §-ával módosított 220. §-át.

ségi és polgári személyeket szükség esetén meg kell esketni.

A tanuk az eskütevésnek kötelessége alól mentesek, ha oly körülmények forognak fenn, amelyek a rájuk nézve mérvadó bűnvádi perrendtartás szerint a megeskütés akadályát képezik, vagy az eskütevés kötelessége alól mentességet állapítanak meg.*

5. Mihelyt a bűv. a tekintetbe jövő összes tanukat kihallgatta, a szükségesnek mutatkozó összes megállapításokat befejezte és a vádbeli cselekmények tekintetében a tényállást tisztázottnak látja, a beigazolt vádbeli cselekményeket (terhelő körülményeket), valamint a súlycsökkentő és enyhítő körülményeket röviden összefoglalja és egyidejű közlésükkel az eljárás alatt állót *végkihallgatásra* megidézi.

Végkihallgatás

A végkihallgatás, amelyen az eljárás alatt állónak ugyancsak *személyesen* kell megjelennie, célja az, hogy az eljárás alatt állónak az iratokba való egyidejű betekintés** által módot és alkalmat nyújtson arra, hogy mindazokat a körülményeket, amelyeket a megállapított tényállás, a bizonyítékok, valamint a súlyosító és enyhítő körülmények tekintetében pótlólag még előadni kíván, vagy védelmére felhozni szükségesnek lát, előadhassa vagy felhozhassa és a *tényfelderítő eljárás megbízhatóságát és teljességét ily módon is előmozdítsa.*

Eljárás alatt állónak joga van arra is, hogy a tényfelderítés *kiegészítésére* tegyen javaslatot. E javaslat felett a bűv. dönt. Az eljárás alatt álló javaslatát és a bűv. döntését, ennek rövid indokolásával együtt, mindenkor írásba kell foglalni.

* A katonai büntetőbíráskodás alá tartozó egyénekre nézve az 1912. XXXIII. t.-c. 200. §-a, a polgári büntetőbíráskodás alá tartozó egyénekre nézve pedig az 1896. évi XXXIII. t.-c. 205. és 221. §-ai tartalmazzak idevonatkozó rendelkezéseket.

** Korlátozások tekintetében lásd a 11. §. 4. pontját.

A büv.-nak jogában áll, hogy a végkihallgatást a bizonyítás kiegészítése céljából bármikor és ismételten is *megszakítsa* és a szükséghez és lehetőséghez képest később folytassa, illetve fejezze be.

Az eljárás alatt álló idézése és megjelenése tekintetében a 4. pontban foglalt rendelkezések a végkihallgatás alkalmára is érvényesek. Az eljárás alatt álló a végkihallgatás befejeztével azt a körülményt, hogy az iratokba betekintett, vagy hogy ezzel a jogával nem kívánt élni, az iratjegyzéken aláírásával megerősíteni köteles.

Vádkiterjesztés 6. Ha a tényfelderítő eljárás során az eljárás alatt állóval szemben olyan újabb vádak merülnek fel, melyeket a jogosult parancsnok még nem bírált el, illetve vád tárgyává nem tett: a büv. a tényállás és a bizonyítékok rövid összefoglalása, valamint a bü. iratok csatolása mellett a jogosult parancsnokhoz megfelelő előterjesztéssel él, illetőleg a *vádkiterjesztést* javasolja.

A jogosult parancsnok eljárását a 8., illetve 41. §. szabályozza. A vádkiterjesztést a jogosult parancsnok a 7. §. 3. pontja értelmében a m. kir. honvéd vezérkar főnökének (csendőrség felügyelőjének) bejelenti.

Ha a jogosult parancsnok vádkiterjesztést rendel el, a büv. a tényfelderítést az új vádakra vonatkozólag is e §. 4. és 5. pontja szerint folytatja le.

Előadás és indítvány 7. A végkihallgatás befejezte után a tényállásban nem szabad hiánynak vagy hézagnak mutatkoznia.

A teljesen befejezett tényfelderítő eljárás eredményét, tehát a tényállást, bizonyítékokat, a beigazolt vádbeli cselekményeket (terhelő körülmények), végül a súlyosító és enyhítő körülményeket a büv. beható eszmecsere és mérlegelés után az „Előadás“-ba* foglalja, egyúttal a *szavazás arányának feltüntetésével indítványt* terjeszt elő az iránt, vajjon a becsületügyben:

* Lásd az 5. sz. mellékletet és annak megjegyzését.

- a) a tisztgyűlés egybehívása szükséges-e, avagy
 b) a tisztgyűlés egybehívása nem szükséges.

A fennforgó körülmények által indokolt esetben a büv. a tisztgyűlés egybehívásának mellőzésére irányuló indítványával egyidejűleg javaslatot tesz az eljárás alatt állóval szemben esetleg teendő egyéb intézkedések iránt, mint pl. az 1. §. 3. pontja szerinti fegyelmi felelősségrevonás. A javaslatot mindig indokolni kell.

8. Ha a tényfelderítő eljárást több tiszt ellen együtt- **Együttes**
 tesen kellett lefolytatni (6. §. 4. pontja és a 19. §. 1/a. **előadás**
 pontja) akkor a büv. *együttes előadást** szerkeszt és
 ebben az egész ügyre áttekintést nyújtó rövid összefog-
 lalás előrebocsátása után a tényfelderítő eljárás ered-
 ményét, tehát a tényállást, bizonyítékokat, a beigazolt
 vádbeli cselekményeket (terhelő körülmények), a sú-
 lyosító és enyhítő körülményeket, végül indítványát min-
 den egyes eljárás alatt álló tisztre vonatkozólag külön-
 külön sorolja fel, illetőleg teszi meg.

9. Az előadás és indítvány megszerkesztése után a büv. a becsületügyi iratokat a jogosult parancsnokhoz terjeszti elő.

A jogosult parancsnok teendői a becsületügyi választ- 21. §. **mány indítványának előterjesztése után.**

1. A jogosult parancsnok a hozzá előterjesztett elő-
 adás és bü. iratok alapján elbírálja, vajjon a tényfel-
 derítő eljárás érdemi és alaki tekintetben egyaránt helyt-
 állónak és teljesnek tekinthető-e, avagy ennek kiegészí-
 tése szükséges-e és ha igen, mely irányban.

2. Ha a jogosult parancsnok a tényfelderítést
 hiányosnak, vagy helytelennek találja, akkor ennek ki-
 egészítését, illetve újbóli lefolytatását rendeli el.**

* Lásd az 5. sz. mellékletet és annak megjegyzését.

** A büv. a kiegészítő tényfelderítést a tényfelderítő el-
 járással teljesen azonos módon folytatja le és megállapítá-
 sai eredményét „Kiegészítő előadás“-ban foglalja össze. Ha

Ha pedig helytállónak tartja, a büv. indítványa felett az alábbiak szerint érdemben dönt:

a) ha a büv.-nak csak egy tagja is a tisztgyűlés egybehívását tartja szükségesnek, intézkedik a tisztgyűlés (25. §.) egybehívása iránt,

b) ha a büv. egyhangúlag a tisztgyűlés egybehívásának mellőzését javasolja, a jogosult parancsnok megítélése szerint azonban az eljárás alatt álló terhére megállapított cselekmények vagy mulasztások olyan súlyosak, hogy azok az álláskövetelmények szem előtt tartásával fegyelmi úton kellőképp megtorolhatónak nem látszanak, indokainak egyidejű közlése mellett, ugyancsak a tisztgyűlés egybehívása iránt intézkedik,

c) ha a büv. nem tartja szükségesnek a tisztgyűlés egybehívását és a *jogosult parancsnok* ezzel az indítvánnyal egyetért, akkor az esetleg indítványozott vagy szándékolt fegyelmi megtorlás egyidejű bejelentésével a bü. iratokat a jóváhagyásra hivatott parancsnokhoz előterjeszti, illetve amennyiben a jogosult parancsnok a 7. §. 2. pont értelmében egyben az eljárás befejezésére is hivatott, akkor az eljárást a 22. §. értelmében befejezi.

22. §. A jóváhagyásra hivatott parancsnok teendői.

1. A bü. eljárás *jóváhagyására*, illetve befejezésére hivatott parancsnok a hozzá a 21. §. 2/c. pontja alapján előterjesztett bü. iratokat felülbírálja és a bü. eljárás befejezése tekintetében véglegesen dönt.

2. Ha a bü. eljárás *jóváhagyására*, illetve befejezésére hivatott parancsnok a becsületügynök fegyelmi úton való befejezéséhez hozzájárul, *hozzájárulását a jo-*

azonban a kiegészítések során a tényállás előreláthatóan lényeges vagy többirányú változást fog szenvedni, a jogosult pk. — tévedések elkerülése érdekében — kiegészítő előadás helyett az egész „Előadás“ újbóli megszerkesztését is elrendelheti.

gosult parancsnokkal közli, aki azután a fegyelmi tekintetben szükséges intézkedéseket a Szolg. Szab. I. R. XIII. fejezete, illetőleg e szabályzat 1. §. 3. pontja értelmében megteszi, majd a bü. iratokat a jogerős döntéssel és a büntetési jegyzőkönyvi kivonattal kiegészítve, nyilvántartás és megőrzés végett a honvéd vezérkar főnökéhez előterjeszti.*

A bü. eljárás a jóváhagyásra, illetve befejezésre hivatott parancsnok döntésének napjával nyer jogerős befejezést.

3. A m. kir. honvéd vezérkar főnöke a hozzá előterjesztett becsületügyi iratoknak vételekor a 42. §. 2. pontja alapján megejtett felülbírálásának eredményét a becsületügyi eljárás befejezésére hivatott parancsnokkal minden esetben közli.

4. Ha a jóváhagyásra, illetve befejezésre hivatott parancsnok a becsületügyi eljárásnak fegyelmi úton való befejezéséhez a 21. §. 2/b. pontjában megjelölt okból nem járul hozzá, a tisztgyűlést egybe kell hívni.

* A jogerős döntés másolatát — a fegyelmi tekintetben tett esetleges intézkedések megemlítésével — a minősítési táblázat tisztázati példányához való csatolás végett egyidejűleg a m. kir. honvédelmi miniszterium illetékes szakosztályának — közvetlenül — meg kell küldeni.

NEGYEDIK FEJEZET.

A tisztgyűlés.

A tisztgyűlés rendeltetése.

23. §.

1. A tisztgyűlés a m. kir. honvédség (csendőrség) tisztikarának képviselte, felfogásának az adott becsületügyben kifejezője, határozatával a tisztikar tekintélyének fenntartója és őre.

2. A tisztgyűlés rendeltetése az, hogy határozzon afelől, vajjon a tényfelderítés által az eljárás alatt álló terhére immár megbízhatóan megállapított cselekmények, illetve mulasztások:

a) az 1. §. 2. pontja szerint minősülő *becsületcsorbító* cselekmények vagy mulasztások-e és ehhez képest a becsületügyi tanácsot végtárgyalás céljából egybe kell-e hívni, ávagy

b) a becsületügyi tanács egybehívása nem szükséges.

Indokolt esetben a tisztgyűlés a bü. tanács egybehívásának mellőzésére irányuló határozata mellett javaslatot tehet az eljárás alatt állóval szemben esetleg teendő egyéb intézkedésre, pl. az 1. §. 3. pontja szerinti fegyelmi felelősségrevonásra is.

3. A tisztgyűlés határozatának meghozatala alkalmával ne tévessze szem elől, hogy méltatlannak kímélése, vagy becstelen cselekedetnek helytelenül felfogott bajtársiasságból való palástolása (Szolg. Szab. I. R. 30. pontja) nem szolgálja a tisztikar érdekeit.

24. §.

A tisztigyűlés megalakulása.

1. Főtiszti ügyekben főtiszti, törzstiszti ügyekben törzstiszti, a tábornoki kar tagjainak ügyeiben tábornoki gyűlés van hivatva határozatot hozni.

2. A tisztigyűlés egybehívását a jogosult parancsnok rendeli el és ő jelöli ki a tisztigyűlés elnökét.

3. A főtiszti gyűlés elnöke törzstiszt, a törzstiszti gyűlés elnöke tábornok vagy tábornoki helyen beosztott ezredes, a tábornoki gyűlés elnöke pedig a tábornoki karnak egy az eljárás alatt állónál magasabb rendfokozatú vagy rangban idősebb tagja legyen. A tisztigyűlés elnöke csak az I. állományfőcsoport A) állománycsoportjába tartozó tiszt* lehet.

4. A tisztigyűlés annak a parancsnokságnak, hatóságának, csapattestnek, intézetnek, stb. helyben állomásozó, mindenkor hárommal osztható, de legalább 12 hivatásos, az I. állományfőcsoport A) állománycsoportjába tartozó tisztjéből* alakul, amelyhez az eljárás alatt álló tiszt tartozik.**

A főtiszti gyűlés tagjai fő- és törzstisztek, a törzstiszti gyűlés tagjai törzstisztek, a tábornoki gyűlés tagjai tábornokok és tábornoki helyen beosztott ezredek.

5. Ha a becsületügyi eljárás az I. állományfőcso-

* Lásd a „Kiegészítő rendelkezések“ 2. pontját is.

** Szolgálati elhelyezési, vagy létszámviszonyok okából a fenti irányelvektől szükségparancsolta mértékben eltérésnek lehet helye. Így létszámhiány esetén az illetékes tisztigyűlés helyben állomásozó más alakulatok tisztjeivel egészíthető ki, a tisztigyűlés külső állomáson is egybehívható, ny. áll. tisztek b. ügyében elnökül és tagokként ny. áll. tisztek is bevonhatók stb. Ny. áll. tisztek bevonása esetén figyelemmel kell lenni a G—10. jelzésű Illetmény Szabályzat I. Fejezet 14. §. 5. pont a), b) alpontjának rendelkezésére (napidíjak). Az esetleges kizárási indítványokra való tekintettel célszerű a tisztigyűlésre 2—3 póttagot is kirendelni.

port B) állománycsoportjainak valamelyikébe tartozó tiszt*, vagy a II. állományfőcsoportba tartozó honvéd tisztviselő ellen folyik, a tisztgyűlés az érintett tiszt állománycsoportjából (szolgálati ágazatából) és rendfokozata szerint vezényelt 3 főtiszt, törzstiszti, vagy tábornoki, illetőleg hasonló rangú taggal kiegészül. Ez utóbbi tagoknak azonban, ha együttes becsületügyről van szó, mindenkor csak a saját állománycsoportjukhoz (szolgálati ágazatukhoz) tartozó tiszt ügyében van szavazati joguk.

6. Ha ugyanabban az ügyben több tiszt van érdekelve (6. §. 4. pont), a tisztgyűlést a rangban legidősebb eljárás alatt álló tiszt rendfokozatának megfelelően kell egybehívni.**

7. A becsületügyben parancsnoki jogokat gyakorló előljárók, a tényfelderítő eljárásban közreműködött büv. tagok, valamint a kizárási okok (10. §.) által érintett tisztek a tisztgyűlésnek sem elnökei, sem tagjai nem lehetnek.

8. Ha az érintett alakulat, illetve a jogosult parancsnok a 3—6. pontokban meghatározott rendfokozatú elnököt vagy tagokat saját állományából nem tudja vezényelni és ez okból a tisztgyűlésnek más alakulatok

* Lásd a „Kiegészítő rendelkezések” 2. pontját is.

** Szolgáljon útmutatásul a következő példa: ha egy olyan együttes becsületügyről van szó, melyben eljárás alatt állóként egy orvos-alezredes, egy az I. állományfőcsoport A) állománycsoportjába tartozó százados és egy g. főhadnagy szerepel, a törzstiszti gyűlést az I. állományfőcsoport A) állománycsoportjába tartozó legalább 12 törzstiszt taggal kell egybehívni és azt 3, az V—VII. rangosztályban levő orvossal és 3, a VIII—X. rangosztályban levő gazdasági tiszttel kell kiegészíteni, egyúttal megfelelő számú póttagról kell gondoskodni. Szavazati joguk az orvosoknak csak az orvos-alezredes, a gazdasági tiszteknek csak a g. főhadnagy ügyében van, az I. állományfőcsoport A) állománycsoportjába tartozó százados ügyében csak az I. állományfőcsoport A) állománycsoportjába tartozó 12 törzstiszt szavaz.

állományába tartozó tisztekkel való kiegészítése válik szükségessé, a tisztigyűlés kiegészítése iránt az állomásparancsnok és ha ez sem tudná az előírt létszámot biztosítani, a bü. eljárás jóváhagyására hivatott parancsnok (7. §.) intézkedik.

A bü. előadó 9. Terjedelmes vagy bonyolult ügy tárgyalása esetén a jogosult parancsnoknak jogában áll, hogy a tisztigyűlés akadálytalan és gyors lefolytatása érdekében becsületügyi előadót rendeljen ki. Becsületügyi előadóként rendszerint az ügyet legalaposabban ismerő büv. tagot kell a büv. elnöke útján kirendelni.

A bü. előadó a tisztigyűlés elnökét kötelességének teljesítésében, így főleg a bü. eljárás anyagának ismertetésében és a jegyzőkönyv kifogástalan megszerkesztésében támogatja, érdemben azonban nem működik közre és sem a tanácskozásban, sem a szavazásban nem vesz részt.

25. §. A jogosult parancsnok intézkedései a tisztigyűlés egybehívására.

1. Mihelyt a jogosult parancsnok a tisztigyűlés egybehívása tekintetében döntött, kijelöli annak elnökét, kirendeli a tagokat, szükség esetén előterjesztést tesz a hiányzó elnök vagy tagok pótlására, adott esetben az I. állományfőcsoport B) állománycsoportjaiba tartozó tisztek*, vagy a II. állományfőcsoportba tartozó honvéd tisztviselők bevonására, gondoskodik a szükséghez képest bü. előadóról, azután a bü. iratokat a tisztigyűlés megtartása végett a kijelölt elnöknek kiadja, ugyanakkor az eljárás alatt állót (állókat) a tisztigyűlés egybehívásáról és az esetleg szükségesnek látott szigorításokról (14. §. 2. pontja) értesíti, végül a tisztigyűlés egybehívását a beigazolt vádbeli cselekmények (terhelő körülmények), a súlyosító és enyhítő körül-

* Lásd a „Kiegészítő rendelkezések“ 2. pontját is.

mények, valamint az esetleg alkalmazott szigorítások rövid közlésével nyilvántartás végett szolgálati úton — a jóváhagyásra hivatott parancsnok útján — a honvéd vezérkar főnökének (csendőrség felügyelőjének) bejelenti.

2. Az eljárás alatt állóhoz intézendő rendelkezésnek a következőket kell tartalmaznia:

a) a tisztgyűlés egybehívására, valamint az esetleges szigorításokra vonatkozó értesítést,

b) a tisztgyűlés elnökének nevét, hivatkozással az eljárás alatt állónak a 10. és 11. §-ban biztosított kizárási jogára,

c) azt az értesítést, hogy a tárgyalás napját a tisztgyűlés elnöke fogja az eljárás alatt állóval közölni, még pedig legalább 8 nappal a tárgyalás megtartása előtt.

A kiadott értesítéshez csatolni kell az előadásnak egy az eljárás alatt álló számára szerkesztett példányát.*

Az értesítést és az előadást átvételi elismervénnyel és térti vevénnyel kell az eljárás alatt állónak kézbesíteni.**

3. Ha az eljárás alatt álló az idézés átvétele ellenére nem jelenik meg a tisztgyűlésen, sem védőt nem küld, sem védőiratot nem terjeszt elő, vagy ha az idézést neki saját hibájából kézbesíteni nem lehetett, annak átvételét megtagadta vagy megghiúsította, akkor a tisztgyűlést távollétében is meg kell tartani.

4. Ha azonban az eljárás alatt állónak az idézést valamely rendkívüli körülmény következtében*** nem lehetett kézbesíteni, vagy ha az eljárás alatt álló ily körülmény következtében a megjelenésben huzamosabb

* Ha együttes (társas) becsületügyről van szó, akkor minden egyes eljárás alatt állónak csak az előadás áttekintő összefoglalását és a rávonatkozó részt kell kiadni. (20. §. 8. pont.)

** Lásd a 20. §. 4/a. pontját is.

*** 20. §. 4/c. pont.

időn át akadályozva van, a jogosult parancsnok dönt afelől, hogy a tisztgyűlést el kell-e napolni, vagy pedig, hogy — különösen ha súlyos cselekmények következtében a tiszt állásbecsület érdekei úgy kívánják — a tisztgyűlést képviselő bevonásával (12. §.) az eljárás alatt álló távollétében is meg kell tartani. A jogosult parancsnok döntéséről a tisztgyűlés elnökét, valamint a lehetőséghez képest az eljárás alatt állót is értesítse.

26. §.   A tisztgyűlés elnökének kötelességei,   a tisztgyűlés lefolyása.

1. A tisztgyűlés elnöke a jogosult parancsnok által neki kiadott becsületügyről a lehető legrövidebb idő alatt, mindamellert oly alaposan tájékozódjék, hogy az egész anyagot *teljesen* ismerje, egyrészt, hogy a tisztgyűlés akadálytalan megtartását biztosíthassa, másrészt, hogy az állásfelfogás követelte megnyugtató határozat létrejöttét lehetővé tegye.

2. Mihelyt a tisztgyűlés elnöke a becsületügy teljes anyagát ismeri, meghatározza a tisztgyűlés *helyét* és *idejét* és a tárgyalásra a tisztgyűlés *tagjait*, valamint az *eljárás alatt állót* — ez utóbbit legalább 8 nappal a tárgyalás napját megelőzően — átvételi elismervény csatolásával (tértivevénnel) megidézi.* Egyben felhívja arra, hogy a tárgyaláson személyesen jelenjen meg, vagy igazolt védőt küldjön, vagy védőiratát az elnökhöz idejében terjessze elő, mert különben a tisztgyűlés csupán a ténymegállapítások eredménye és a rendelkezésre álló iratok alapján fogja határozatát meghozni. Ugyancsak figyelmezteti, hogy a 11. §. 8. pontja értelmében személyes megjelenés esetében is védelmét írásban összefoglalva a védőbeszéd befejeztekor az elnöknek átadni köteles.

3. A tárgyalást a tisztgyűlés elnöke *vezeti*, örködik

Lásd a 20. §. 4/a. pontját is.

annak nyugalma és tekintélye felett és meggátol minden olyan törekvést, amely annak zavartalan lefolyását vagy méltóságát veszélyeztetné.

Az elnöknek erre a célra a következő *eszközök* állanak rendelkezésére: a helyszínen figyelmeztetés, szómegvonás és kizárás, a továbbiakban pedig az illető tiszt előljáró parancsnokságához teendő jelentés.

4. A tisztgyűlésről a 6. sz. melléklet szerinti *jegyzőkönyvet** kell felvenni. Az elnök a tisztgyűlést az alábbi *alakszerűségeik* betartásával köteles vezetni:

a) az elnök a tisztgyűlést *megnyitja és megállapítja*, vajjon a kirendelt tagok jelen vannak-e és az összes megjelent egyének, ú. m. tagok, póttagok, eljárás alatt álló, védő stb. nevét *jegyzőkönyvbe foglalja*,

b) az elnök ezután megállapítja, van-e a tisztgyűlés tagjai között olyan, aki a bü. eljárásból ki van zárva, illetve van-e *kizárási indítvány*. (10. §.) A kizárás tekintetében — esetleg tanácskozás és szavazás útján — a tisztgyűlés dönt. A tanácskozás és szavazás idejére az eljárás alatt állónak (védőjének, képviselőjének) a tárgyalási termet el kell hagynia. A szavazás nyíltan történik, a döntés szavazattöbbségen alapul, egyenlő szavazat esetén az elnöki szavazat dönt.

A döntés megtörténte után az elnök az esetleg *kizárt tagokat sorshúzás útján a póttagok közül pótolja*, majd ennek rövid jegyzőkönyvi feljegyzése után az immár *határozatképes tisztgyűlés érdemi tárgyalását* megnyitja,

c) az elnök az előadás alapján *ismerteti a tényállást*. Ennek során *bemutatja és felolvastatja* azokat az iratokat és egyéb bizonyítékokat, melyek a leglényege-

* A tisztgyűlésről együttes (társas) becsületügy esetén is csak egy jegyzőkönyvet kell vezetni, de minden eljárás alatt állóra vonatkozólag külön-külön kell szavazni és a határozatot is külön-külön kell a jegyzőkönyvbe foglalni.

sebb megállapításokat támogatják, illetve bizonyítják. A felolvasott iratok iratjegyzéki számát *jegyzőkönyvbe véteti,*

d) ezután *ismerteti* az elnök a *beigazolt vádbeli cselekményeket* (terhelő körülmények), a *súlyosító és enyhítő körülményeket, a büv. indítványát* és adott esetben (21. §. 2. *b* pontja) a jogosult parancsnoknak a tisztgyűlés egybehívására vonatkozó rendelkezését és annak indokolását,

e) ezt követően az elnök *kérdést intéz* a tisztgyűlés tagjaihoz, vajjon kívánnak-e még valamely irányban felvilágosítást vagy tájékoztatást, avagy a tényállást tisztán látják? A kívánt felvilágosításokat — szükség esetén az eljárás alatt állóhoz intézett kiegészítő kérdés után — megadja (a bü. előadóval megadatja), az esetleg pótlólag felolvasott iratok iratjegyzéki számát előjegyezteti,

f) az elnök *megadja az engedélyt* az eljárás alatt állónak (védőjének, képviselőjének) a *védelem előadására*. A védőbeszéd írott példányát a jegyzőkönyvhöz csatolja.

A védelem előadása után a jegyzőkönyvet az eljárás alatt állóval (védőjével, képviselőjével) hitelesített (aláíratja) és távozásukra engedélyt ad,

g) az elnök — esetleg szünet közbeiktatása után — *megnyitja a tanácskozást* azzal, hogy az ügyet *rövid összefoglalásban*, amelyet írásban is a jegyzőkönyvhöz csatol, tömören még egyszer ismerteti és a 23. §. lényeges rendelkezéseire való utalással felhívja a tagok figyelmét azokra a körülményekre, amelyeknek elhatározásukban döntő szerepet kell játszaniok.

h) az elnök *alkalmat ad a tagoknak véleménynyilvánításra*, indítványok előterjesztésére, döntő fontosságú körülmények megtárgyalására, az iratokba való betekintésre stb. A felszólalók nevét és a felszólalás lényegét a jegyzőkönyvben rögzíti,

i) a tanácskozás befejeztével az elnök *elrendeli a szavazást*, még pedig először ezekre az *előzetes kérdésekre*:

nem szükséges-e a *ténymegállapítások kiegészítése*?
Ha igen, mely irányban, vagy mely körülményekre nézve?

nem merült-e fel a tisztigyűlés tagjainak kételye az *eljárás alatt álló beszámíthatóságát* illetően, avagy nem szükséges-e az eljárás alatt álló (védője, képviselője) által esetleg fölvetett és orvosi bizonyítvánnyal valószínűsített ily kétely tekintetében szakorvosi lelet beszerzése.

A tisztigyűlés az előzetes kérdésekre *nyíltan* szavaz, a döntéshez *szavazattöbbség* elégséges, szavazategyenlőség esetén az elnök dönt, az egyes indítványokat és azok tárgyában hozott döntést jegyzőkönyvbe kell foglalni.

k) ha az előzetes kérdésekre lefolytatott szavazás eredménye úgy kívánja, az elnök a tárgyalást berekeszti és a bü. iratokat a szükséges további intézkedések megtétele végett a jogosult parancsnokhoz előterjeszti.

A jogosult parancsnok a továbbiakban a 27. §. 2. pontja szerint jár el,

l) az előzetes kérdésekre lefolytatott szavazás után az elnök elrendeli a szavazást a *főkérdésre*.* Ez előre elkészített szavazójegyekkel *titkosan* és minden egyes beigazolt vádbeli cselekményre nézve *külön-külön* történik.

A szavazójegyek a következő szöveggel készülnek:

* Ha együttes (társas) bü-ről van szó, a szavazás minden egyes eljárás alatt állóra vonatkozólag külön-külön történik. Az a körülmény, hogy egyes eljárás alatt állók tekintetében a főkérdésben esetleg már nem lehet szavazni, nem akadályozza azt, hogy azokra az eljárás alatt állókra nézve, akiknél ily akadály nem merült fel, a szavazás a főkérdésben is megtörténjék.

1. „Az első beigazolt vádbeli cselekményre vonatkozóan

a becsületügyi tanácsot a végtárgyalás megtartása céljából egybe kell hívni.

a becsületügyi tanács egybehívása nem szükséges (az eljárás alatt álló magatartását fegyelmileg kell elbírálni).“

2. „A második beigazolt vádbeli cselekményre vonatkozóan

a becsületügyi tanácsot a végtárgyalás megtartása céljából egybe kell hívni.

a becsületügyi tanács egybehívása nem szükséges (az eljárás alatt álló magatartását fegyelmileg kell elbírálni).“

stb.

A tisztgyűlés minden egyes tagja akép szavaz, hogy a szavazójegy szövegének azt a részét, mely nem felel meg véleményének, *törli*. Az elnök nem szavaz.

m) a szavazás megtörténte után az elnök az egyes rendfokozatok rangban legidősebb tisztjeivel együtt *pontonként megállapítja a szavazás eredményét és ezt, mint a tisztgyűlés határozatát* — a tisztgyűlésnek a 23. §. 2. pont *b)* alpontja értelmében esetleg fegyelmi fenytésre tett javaslatával kiegészítve — a titoktartási kötelezettségre való egyidejű figyelmeztetéssel kihirdeti, *jegyzőkönyvbe foglalja*, azután a szavazójegyeket megsemmisíti.

Ahhoz, hogy a becsületügy a végtárgyalás mellőzésével befejezhető legyen, legalább kétharmad szavazat-többségre van szükség, egyébként a bü. tanácsot a végtárgyalás céljából egybe kell hívni,*

* Miután a tisztgyűlés taglétszáma hárommal mindig maradék nélkül osztható, a $\frac{2}{3}$ többség is mindig maradék nélkül megállapítható lesz. Ezek szerint a bü. tanács egybehívását mellőző határozathoz az I. állományfőcsoport A) állománycsoportjába tartozó tisztek ügyében legalább 8:4,

n) az elnök a tisztgyűlés jegyzőkönyvét a saját, valamint minden egyes rendfokozat rangban legidősebb tisztjének aláírásával hitelesíti, a tárgyalást bezárja és az iratjegyzék megfelelő kiegészítése után a bü. iratokat a jogosult parancsnokhoz előterjeszti.

A jogosult parancsnok teendői a tisztgyűlés után. 27. §.

1. A jogosult parancsnok a hozzá előterjesztett tisztgyűlés jegyzőkönyvét *ellenőrzi* abban a tekintetben, vajjon a tisztgyűlés egybehívása és tárgyalása során — ideértve a tisztgyűlés döntéseit is — nem történtek-e alaki, vagy a bü. eljárás lényeges alapelveibe ütköző hibák, azután a következőkép jár el:

a) ha csekélyebb jelentőségű, a hozott határozatot érdemben nem befolyásoló *alaki* hibák mutatkoznak, azok kiküszöbölésére a tisztgyűlés elnökének bevonásával intézkedik,

b) ha azonban a határozat *érdemét befolyásoló* alaki hibát észlel, akkor a tisztgyűlést az ügy újbóli letárgyalására és az észlelt hiba kiküszöbölésére utasítja.

2. Ha a tisztgyűlés az előzetes kérdésekre (26. §. 4. i. alpontja) lefolytatott szavazás eredményeképpen:

a) a ténymegállapítások kiegészítését tartotta szükségesnek, a jogosult parancsnok erre vonatkozólag intézkedik és a becsületügyi választmányt a kívánt irányban *kiegészítő előadás* (21. §. lábjegyzete) megszerkesztésére utasítja, majd ennek beérkezése után a tisztgyűlést újra egybehívja,

b) ha a tisztgyűlés a beszámíthatóság kérdésének

az I. állományfőcsoport B) állománycsoportjainak valamelyikébe tartozó tisztek és a II. állományfőcsoportba tartozó honvéd tisztviselők ügyében legalább 10:5 szavazati aránynak kell mutatkoznia. (Lásd a „Kiegészítő rendelkezések“ 2. pontját is.)

eldöntésére *szakorvosi lelet* beszerzését tartotta szükségesnek, a jogosult parancsnok a 9. §. 3., illetve 5. pontja értelmében jár el.

3. Ha a jogosult parancsnok a tisztgyűlésnek a főkérdésben hozott határozatát *érdemben helytállónak* tartja, akkor erről szóló véleményének kifejezése mellett a bü. iratokat a tisztgyűlés határozata szerint szükséges intézkedések — idetartozik a fegyelmi fenytés kiszabása is — megtétele végett szolgálati úton a bü. eljárás jóváhagyására hivatott parancsnokhoz előterjeszti, illetve amennyiben a jogosult parancsnok a 7. §. 2. pontja értelmében egyben az eljárás befejezésére is hivatott, akkor a 28. §. 1. pont értelmében jár el.

4. Ha azonban a jogosult parancsnok úgy véli, hogy a tisztgyűlésnek a becsületügyi tanács egybehívásának mellőzésére szóló határozata — akár csak a beigazolt vádbeli cselekmények (terhelő körülmények) egyike tekintetében is — az állásbecsületnek és a tisztikar czen alapuló tekintélyének hátrányára szolgálhat, akkor idevonatkozó észrevételeit és indokait a bü. eljárás jóváhagyására hivatott parancsnok elé terjeszti, aki azután a 28. §-ban meghatározott jogai alapján végérvényesen dönt. Amennyiben a jogosult parancsnok a 7. §. 2. pont értelmében egyben az eljárás befejezésére is hivatott, akkor a 28. §. 2. pont értelmében intézkedik.

28. §. A bü. eljárás jóváhagyására hivatott parancsnok intézkedései a tisztgyűlés határozata alapján.

1. A bü. eljárás jóváhagyására, illetve befejezésére hivatott parancsnok (7. §.) a hozzá előterjesztett bü. iratokat a 27. §. értelmében *felülbírálja*, azután a bü. eljárás folytatása vagy befejezése tekintetében az alábbiak szem előtt tartásával *végérvényesen dönt*:

a) ha a tisztgyűlés a végtárgyalást szükségesnek

tartotta, intézkedik a *végtárgyalás* (35. §.) megtartása iránt,

b) ha a tisztigyűlés a bü. tanács egybehívásának mellőzésére szóló határozatot hozott és ezzel a határozattal, valamint a netán javasolt egyéb intézkedésekkel a bü. eljárás jóváhagyására, illetve befejezésére hivatott parancsnok egyetért, megteszi a javasolt intézkedéseket, erről a jogosult parancsnokot, valamint — szolgálati úton, illetve előljáró csapat- (hasonló állású) parancsnoka útján — az eljárás alatt állót értesíti, azután a bü. iratokat a bü. eljárás befejezésére vonatkozó rendelkezéseivel kiegészítve nyilvántartás és megőrzés végett a m. kir. honvéd vezérkar főnökéhez előterjeszti.*

A jóváhagyásra, illetve befejezésre hivatott parancsnoknak ezzel a döntésével a bü. eljárás végleges befejezést nyert.

2. Ha a tisztigyűlés egybehívása vagy tárgyalása során — ideértve a tisztigyűlés döntéseit is — oly hibák fordultak elő, amelyek a bü. eljárás lényeges alapelveibe ütköznek, avagy a tisztigyűlésnek a bü. tanács egybehívásának mellőzésére szóló határozata — akár csak a terhelő körülmények (beigazolt vádbeli cselekmények) egyikére is — nem felel meg a 23. §-ban megállapított elveknek, a bü. eljárás jóváhagyására, illetve befejezésére hivatott parancsnoknak jogában áll az állásbecsület és a tisztikar ezen alapuló tekintélyének védelme érdekében, indokainak közlésével *egy más tisztigyűlést egyízben* akár az egész ügy, akár csak a kérdéses terhelő körülmények újbóli tárgyalására és újabb határozathozatalra utasítani.

* A jogerős döntés másolatát a minősítési táblázat tisztázati példányához való csatolás végett egyidejűleg a m. kir. honvédelmi minisztérium illetékes szakosztályának — közvetlenül — meg kell küldeni.

3. Ha ez *újabb tisztgyűlés* a bü. újabb tárgyalása során:

a) akként határozott, hogy a végtárgyalás megtartása szükséges, a jóváhagyásra, illetve befejezésére hivatott parancsnok ennek megfelelően intézkedik,

b) ha azonban a tisztgyűlés a kifejtett indokok figyelembevételével is a bü. tanács egybehívásának mellőzésére szóló határozatot hozott, a jóváhagyásra, illetve befejezésére hivatott parancsnok a becsületügyet a tisztgyűlés határozata szerint befejezi.

4. Az ily módon befejezett becsületügy újrafelvételét a 42. §. 2. pontjának rendelkezései alapján, idevonatkozó javaslatra vagy enélkül is, a m. kir. honvéd vezérkar főnöke (csendőrség felügyelője) rendelheti el.

A m. kir. honvéd vezérkar főnöke a 42. §. 2. pontja értelmében megejtett felülbírálásának eredményét a becsületügyi eljárás befejezésére hivatott parancsnokkal minden esetben közli.

V. FEJEZET.

A becsületügyi tanács tárgyalása, végtárgyalás.

A végtárgyalás célja.

29. §.

1. A végtárgyalás célja az, hogy a tisztigyűlés által a bü. tanács elé utalt cselekmények felett *a bü. tanács végsőfokon határozzon* abban a tekintetben,

a) vajjon a cselekmények, a kísérő körülményeket is figyelembevéve (ilyenek lehetnek a tiszti rendfokozattal vagy bajtárs bizalmával való visszaélés, egyenruhában elkövetett botrányos cselekmények következtében nyilvános megszégyenülés, stb.), az egyéni és tisztiállás közös becsületét oly mértékben érintik-e, hogy az eljárás alatt álló a tiszti állástekintetek sérelme nélkül rendfokozatában meg nem hagyható (*sértő határozat*), vagy

b) bár a cselekmények becsületcsorbító jellege kétségbevonhatatlan, méltánylást érdemlő körülmények (mint amilyenek véletlen események közrejátszása, első botlás, a jóvételre való törekvés, stb.) megengedik, hogy a tisztikar a legsúlyosabb megtorlást ezúttal még mellőzze (*veszélyeztető határozat*), vagy végül

c) a bü. tanács úgy találja, hogy a cselekmények a tisztiállás becsületét nem érintik, ennél fogva eljárás alatt állót azon vád alól, hogy magatartásával a tisztiállás becsületét érintette, felmenti és indokolt esetben

vele szemben fegyelmi fenytést, vagy más intézkedést javasol (*felmentő határozat*).

2. A bü. tanács határozatának meghozatalakor tartsa szem előtt, hogy határozatával a becsületügy végérvényes befejezésére kell a becsületügy jóváhagyására hivatott parancsnok számára alapot nyújtania, ennél fogva azt egyrészt lelkiismeretes és elfogulatlan mérlegelésből folyó szabad meggyőződés, másrészt a tisztikar tekintélyének fenntartására irányuló köteles törekvés jellemezze.

30. §.

Becsületügyi tanácsok általában.

1. A végtárgyalás megtartására a becsületügyi *tanácsok* vannak hivatva.

Becsületügyi tanácsok főtisztek, törzstisztek és a tábornoki kar tagjai számára külön-külön alakulnak.

2. A bü. tanács az *elnökből és 4 állandó tagból áll*. Esetleges helyettesítésükre egy elnökhelyettes és 8 állandó póttag szolgál.*

3. A bü. tanács *elnökét és elnökhelyettesét* a becsületügyek jóváhagyására, illetve befejezésére hivatott parancsnok nevezi ki, *rendes- és póttagjait* pedig az érdekelt tisztikarok titkos szavazással választják.

4. Ha az eljárás alatt álló az I. állományfőcsoport

* Az elnökhelyettes és a póttagok az elnök és a rendes tagok szolgálati vagy egyéb akadályoztatása, ú. m. betegsége, szabadsága stb. esetén azok helyettesítésére vannak hivatva.

Kivételes körülmények fennforgása esetén, mint amilyenek a becsületügyek nagyobb száma vagy torlódása, átmenetileg két egyidejűleg működő tanácsot is lehet alakítani. Ilyenkor a második tanács elnöke az elnökhelyettes, a tanácsok tagjaiként pedig a rendes és póttagok egyaránt igénybevehetők. Mindezeket szabályozni a tanács elnöke hivatott.

B) állománycsoportjainak valamelyikébe tartozó tiszt,* vagy a II. állományfőcsoportba tartozó honvéd tisztviselő, akkor a bü. tanács 2 állandó tagja helyébe az eljárás alatt álló állománycsoportjához (szolgálati ágazatához) tartozó, legalább azonos rendfokozatú (rangosztályú) két tiszt (hasonlóállású) lép. Esetenkénti megválasztásukra a jóváhagyásra hivatott parancsnok intézkedik. (35. §.) Választók: az érdekelt alakulatoknak az eljárás alatt álló állománycsoportjához (szolgálati ágazatához) tartozó főtiszti, illetve törzstiszti vagy tábornoki rendfokozatú tényleges tisztjei (hasonlóállású).**

5. A tanács elnökének, elnökhelyettesének, állandó tagjainak és póttagjainak megbízatása három naptári évre szól. Csonka év egész évnek számít. A választás idejét a parancsnok úgy rendelje el, hogy az átmenet fennakadás nélkül biztosítva legyen. Az évközben beálló hiányokat akként kell pótolni, hogy a végleg kilépő rendes tag helyébe a legtöbb szavazatot kapott póttag, a kieső póttag helyébe pedig az a tiszt lép, aki a legutóbbi választáson a következő legtöbb szavazatot kapta. Az első megválasztást el kell fogadni, újabb megválasztás alól az illető tisztnek — kérelmére — felmentést kell adni annyi időre, mint amennyit a bü. tanács rendes tagjaként eltöltött.

A bü. tanácstagok választását is a 15. §. 3. pontjához fűzött lábjegyzetben foglaltak szerint kell megejteni.

6. A bü. tanács elnöke és tagjai a parancsnok és a tisztikar bizalmának letéteményesei. Az állásbecsület és állástekintély fenntartására irányuló, előkelő gondolkodást, önzetlenséget és fáradságot igénylő munkásságu-

* Lásd a „Kiegészítő rendelkezések“ 2. pontját is.

** Ha létszámviszonyok okából választás nem tartható, akkor ezeket a tagokat a jóváhagyásra hivatott parancsnok kirendelés útján biztosítja.

kat minden parancsnok elismerni és előmozdítani köteles.

31. §.

Főtiszti becsületügyi tanácsok.

1. Főtisztek számára állandó bü. tanácsokat kell alakítani:

a) minden hadtestparancsnokság állomáshelyén a hadtestparancsnokság állományába tartozó, továbbá a hadtestnek alárendelt, vagy területén elhelyezett összes parancsnokságokhoz, csapatokhoz, intézetekhez, hatóságokhoz, szervekhez, stb. beosztott vagy oda tartósan vezényelt, végül a hadtest területén állandó lakóhellyel bíró mindama főtisztek becsületügyeinek intézésére, akikkel szemben a hadtest parancsnoka a 7. §. értelmében a bü. eljárás jóváhagyására, illetve befejezésére hivatott parancsnoki jogokat gyakorolja, úgyszintén, akiknek becsületügye külön rendelettel oda utaltatott,

b) egy-egy főtiszti bü. tanácsot a m. kir. légierők és a m. kir. folyamierők kötelékében Budapesten, mindama főtisztek becsületügyeinek intézésére, akikkel szemben a bü. eljárás jóváhagyására, illetve befejezésére hivatott parancsnok jogait a 7. §. értelmében a m. kir. légierők, illetve a m. kir. folyamierők parancsnoka gyakorolja,

c) egy csendőr főtiszti bü. tanácsot a m. kir. csendőrség kötelékében Budapesten, mindama főtisztek becsületügyeinek intézésére, akikkel szemben a bü. eljárás jóváhagyására, illetve befejezésére hivatott parancsnok jogait a 7. §. értelmében a m. kir. csendőrség felügyelője gyakorolja,

d) egy főtiszti bü. tanácsot Budapesten, a m. kir. honvédelmi miniszterium kebelében, mindama főtisztek becsületügyeinek intézésére, akikkel szemben a bü. eljárás jóváhagyására, illetve befejezésére hivatott parancsnok jogait a 7. §. értelmében a m. kir. honvéd vezérkar

főnöke gyakorolja, úgyszintén, akiknek becsületügye külön rendelettel oda utaltatott.

2. A főtiszti bü. tanács elnöke és elnökhelyettese ezredes, állandó rendes tagjai két törzstiszt és két fő-tiszt, állandó póttagjai négy törzstiszt és négy főtiszt, valamennyien a bü. tanács megalakulása helyén szolgálatot teljesítő, az I. állományfőcsoport A) állománycsoportjába tartozó* hivatásos tisztek közül.**

3. Választók: az érintett tisztikarok összes tényleges főtisztjei állománycsoportjukra való tekintet nélkül.

Törzstiszti becsületügyi tanácsok.

32. §.

1. Törzstisztek számára állandó bü. tanácsok alakulnak:

a) minden hadtestparancsnokság állomáshelyén a hadtestparancsnokság állományába tartozó, továbbá a hadtestparancsnokságnak alárendelt, vagy területén elhelyezett alakulatokhoz, parancsnokságokhoz, csapatokhoz, intézetekhez, hatóságokhoz, szervekhez, stb. beosztott vagy oda tartósan vezényelt, végül a hadtest területén állandó lakhellyel bíró törzstisztek mindama becsületügyeinek intézésére, amelyekben a jogosult parancsnoki jogokat a 6. §. értelmében a hadtestparancsnoka gyakorolta, úgyszintén, akiknek becsületügye külön rendelettel oda utaltatott,

b) a m. kir. légierők és a m. kir. folyamierők kötelekében Budapesten, mindama törzstisztek becsületügyeinek intézésére, akikkel szemben a jogosult parancsnoki jogokat a 6. §. értelmében a m. kir. légierők, illetve a m. kir. folyamierők parancsnoka gyakorolta,

c) egy csendőr törzstiszti bü. tanács a csendőrség

* Lásd a „Kiegészítő rendelkezések“ 2. pontját is.

** Az I. állományfőcsoport B) állománycsoportjaiba tartozó tisztek és a II. állományfőcsoportba tartozó honvéd tisztviselők becsületügyében lásd a 30. §. 4. pontját.

kötelmében Budapesten, mindama törzstisztek becsületügyeinek intézésére, akikkel szemben a jogosult parancsnoki jogokat a 6. §. értelmében a m. kir. csendőrség felügyelője gyakorolta,

d) egy törzstiszti bü. tanács Budapesten a honvédelmi minisztérium kebelében, mindama törzstisztek becsületügyeinek intézésére, akikkel szemben a jóváhagyásra, illetve befejezésre hivatott parancsnok jogait a 7. §. értelmében a m. kir. honvéd vezérkar főnöke gyakorolja, úgyszintén, akiknek becsületügye külön rendelettel oda utaltatott.

2. A törzstiszti bü. tanács elnöke és elnökhelyettese tábornok (tábornoki helyen beosztott ezredes), állandó rendes tagjai: 1 ezredes és 3 alezredes vagy őrnagy, állandó póttagjai: 2 ezredes és 6 alezredes vagy őrnagy, valamennyien a bü. tanács megalakulása helyén szolgálatot teljesítő, az I. állományfőcsoport A) állománycsoportjába tartozó* hivatásos tisztek közül.**

3. Választók: az érintett tisztikarok összes tényleges törzstisztjei állománycsoportjukra való tekintet nélkül.

33. §. Tábornoki becsületügyi tanács.

1. Ha a m. kir. honvéd vezérkar főnöke a bü. eljárást a tábornoki kar tagja, vagy tábornoki helyen beosztott ezredes ellen rendelte el, akkor a tábornoki bü. tanács megalakítása alábbiak szerint történik:

a) a bü. tanács elnökéül a tábornoki karnak egy az eljárás alatt állónál magasabb rendfokozatú vagy rangidősebb tagját a m. kir. honvéd vezérkar főnöke nevezi ki,

* Lásd a „Kiegészítő rendelkezések“ 2. pontját is.

** Az I. állományfőcsoport B) állománycsoportjaiba tartozó tisztek és a II. állományfőcsoportba tartozó honvéd tisztviselők becsületügyében lásd a 30. §. 4. pontját.

b) a bü. tanács 4 rendes és 2 póttagját az ügyben illetékes tábornoki gyűlés (24. §. 4. pontja) a tábornoki karnak az I. állományfőcsoport A) állománycsoportjába tartozó *tényleges* tagjai közül választja meg. Az I. állományfőcsoport B) állománycsoportjaiba tartozó tábornokok becsületügyében a bü. tanács 2 rendes és 1 póttag helyére az eljárás alatt álló állománycsoportjába tartozó tábornokot kell választani.*

Ha a tábornoki kar nyugállományú tagjának becsületügyéről van szó, a tábornoki bü. tanács tagjai a tábornoki kar nyugállományú tagjai is lehetnek.**

A becsületügyi tanácsok illetékessége, átutalás stb. 34. §.

1. A bü. tanácsok illetékessége, becsületügyek átutalása, együttes becsületügyek letárgyalása, fegyelmi fenytések kiszabása, végül esetleges egyéb intézkedések tekintetében a bü. választmányokra fennálló rendelkezések (19. §.) értelemszerűen a bü. tanácsokra is érvényesek azzal az *eltéréssel*, hogy a *parancsnoki jogokat itt a bü. eljárás jóváhagyására, illetve befejezésére hivatott parancsnok gyakorolja.*

Kétes esetben a döntés joga a m. kir. honvéd vezérkar főnökét illeti meg.

2. A honvéd vezérkar főnöke, ha szervezési változások vagy egyéb különös körülmények szükségessé teszi, jogosult arra, hogy a 31—33. §. szerint rendszerezített *állandó* bü. tanácsnokon felül további ideiglenes vagy állandó bü. tanácsoknak megalakítását is elrendelje.

* Lásd a „Kiegészítő rendelkezések“ 2. pontját is.

** Nyugállományú tábornokok bevonása esetén figyelemmel kell lenni a G—10. jelzésű Illetmény Szabályzat I. fejezet 14. §. 5. pont a), b) alpontjainak rendelkezésére (napidíjak).

35. §. A jóváhagyásra hivatott parancsnok intézkedése a végtárgyalás megtartása céljából.

1. Ha a tisztgyűlés akként határozott, hogy a végtárgyalás megtartása szükséges, a bü. jóváhagyására, illetve befejezésére hivatott parancsnok a bü. eljárás eddigi lefolyását a 28. §. 1. pontja értelmében idővesztés nélkül *felülbírálja*, azután a végtárgyalás megtartása iránt intézkedik. Ebből a célból a tisztgyűlés által a bü. tanács elé utalt cselekmények (terhelő körülmények) felsorolása mellett a bü. iratokat a bü. tanács elnökének kiadja és a bü. tanácsot véghatározat hozatalára utasítja,* egyúttal az eljárás alatt állót és annak a csapattestnek, alakulatnak stb. tisztikarát, amelyhez az eljárás alatt álló tartozik, a végtárgyalás elrendeléséről, a tanács elé utalt cselekményekről és az alkalmazott szigorításokról értesíti, végül összes intézkedéseit nyilvántartás végett a honvéd vezérkar főnökének jelenti.

2. A parancsnok az eljárás alatt állót a végtárgyalás elrendelésével egyidejűleg *minden esetben* felmenti a szolgálat alól és eltiltja a tiszti intézmények látogatásától. Megfelelő esetben a Szolg. Szab. I. Rész 335. pontjának 3. bekezdése értelmében egyúttal az egyenruhaselviselési jog felfüggesztése iránt is intézkedik.

3. A végtárgyalás megtartása céljából szükséges további intézkedéseket a bü. tanács elnöke teszi meg.

* Az I. állományfőcsoport B) állománycsoportjaiba tartozó tisztek és a II. állományfőcsoportba tartozó honvéd tisztviselők becsületügyében intézkedni kell a bü. tanácsnak az eljárás alatt álló állománycsoportjához (szolgálati ágazatához) tartozó két taggal való kiegészítésére is. (30. §. 4. pont.) Póttag kirendelése célszerű. (Lásd a „Kiegészítő rendelkezések“ 2. pontját is.

A becsületügyi tanács elnökének jogai és kötelességei. 36. §.

1. A bü. tanács elnöke mindenekelőtt tájékozódjék a becsületügy anyagáról annyira, hogy annak sajátos-sága és terjedelme szerint a tárgyalás idejét *minél közelebbi időpontra* kitűzhesse, azután jelölje ki a tanács tagjai közül az ügy előadóját és mind őt, mind a tanács többi tagját értesitse a végtárgyalás idejéről és helyéről.* Ezekután értesitse az eljárás alatt állót a végtárgyalás idejéről és helyéről, még pedig oly módon, hogy ezt az átvételi elismervénnyel (térti vevénnyel) megküldött idézést legalább 8 nappal a tárgyalás előtt kézhez vegye.**

2. Az eljárás alatt álló számára kiadandó értesítésnek az alábbiakat kell tartalmaznia:

a) a tárgyalás helyét és idejét,

b) figyelmeztetést egyfelől arra, hogy joga van a tárgyaláson személyesen, védőjével együtt megjelenni, vagy igazolt védőt küldeni, avagy védelmét írásban előterjeszteni, másfelől arra, hogy a bü. tanács egyébként határozatát csupán a rendelkezésre álló iratok alapján fogja meghozni, végül, hogy a 11. §. 8. pontja értelmében személyes megjelenés esetében is védelmét írásban összefoglalva a védőbeszéd befejeztekor az elnöknek átadni köteles,

c) tájékoztatást arról, hogy ha a személyes megjelenésben elfogadható és igazolt körülmények akadályoznák és ezeket az elnöknek *idejében* bejelenti, az elnök e §. 3. pontja értelmében a végtárgyalás megtartása vagy

* Esetleges kizárási indítványokra vagy akadályoztatásra való tekintettel célszerű a tanácsba a rendes tagokon felül már eleve 1—2 póttagot is kirendelni.

Az I. állományfőcsoport B) állománycsoportjaiba tartozó tisztek és a II. állományfőcsoportba tartozó honvéd tisztviselők becsületügyében a tanács tagjai tekintetében lásd a 30. §. 4. pontját.

** Lásd a 20. §. 4/a. pontját is.

elnapolása tekintetében dönteni fog és döntését vele közli.

3. A szabályszerűen és kellő időben elrendelt tárgyalást csak igen fontos okból szabad elnapolni. Az esetleges *elnapolás* kérdésében a bü. tanács elnöke dönt és határozata ellen az eljárás alatt álló nem emelhet kifogást.

A bü. tanács elnöke döntésének meghozatalakor a méltányossági szempontok mellett a 25. §. 3. és 4. pontjának rendelkezéseit is tartsa szem előtt és főleg az eljárás késleltetését akadályozza meg.

4. A bü. tanács tárgyalását minden tekintetben maga az elnök vezeti, köteles ennél fogva a tárgyalás napjáig, az ügy előadójának közreműködésével a becsületügy teljes anyagát oly *alaposan* megismerni, hogy a végtárgyalás akadálytalan lefolyását és az állásfelfogásnak megfelelő határozat létrejöttét biztosíthassa.

5. A tárgyalások nyugalmának és méltóságának biztosítására szolgáló és a 26. §. 3. pontjában meghatározott eszközök a bü. tanács elnökét is megilletik.

6. Az ügy kijelölt előadójának kötetmei tekintetében a 24. §. 9. pontjának a bü. előadóra vonatkozó rendelkezései értelemszerűen érvényesek, azzal az eltéréssel, hogy a bü. tanács előadója az ügy érdemi tárgyalásában és a határozat meghozatalában mint a tanács tagja, résztvesz.

31. §.

A végtárgyalás lefolyása.

1. A végtárgyalásról a 7. sz. melléklet szerinti jegyzőkönyvet kell vezetni.*

A végtárgyalást a bü. tanács elnöke az alábbi —

* A végtárgyalásról együttes bü. eljárás esetén is csak egy jegyzőkönyvet kell vezetni, de minden eljárás alatt állóra nézve külön-külön kell szavazni és a határozatot is külön-külön kell a jegyzőkönyvbe foglalni.

ülakilag is kötelező — rendelkezések szem előtt tartásával vezeti:

a) az elnök a végtárgyalást megnyitja, számbaveszi a megjelenteket és nevüket jegyzőkönyvbe foglaltatja,

b) felszólítja a jelenlevőket esetleges kizárási indítványaik előterjesztésére, adott esetben ezek felől a 26. §. 4/b. alpontja értelmében dönt, szükség esetén kiegészíti a bü. tanácsot,

c) megnyitja az immár *határozatképes bü. tanács érdemi tárgyalását* és személyesen, vagy az ügy előadója útján ismerteti a tényállás lényegét, bemutatja a leglényegesebb megállapításokat tartalmazó bizonyítékokat, ismerteti a beigazolt vádbeli cselekményeket (terhelő körülményeket), a súlyosító és enyhítő körülményeket, a tisztigyűlésen előadott védelem lényegét, végül a tisztigyűlés határozatát,

d) felhívja a tagokat, hogy nyilatkozzanak abban a tekintetben, vajjon tisztázottnak látják-e a tényállást és nem kívánnak-e esetleg bizonyos irányban még tájékoztatást. Ha igen, a kívánt tájékoztatást — esetleg az eljárás alatt állóhoz intézett kiegészítő kérdés után — megadja,

e) engedélyt ad az eljárás alatt állóknak (védőjének, képviselőjének) a védelem előadására, jegyzőkönyvhöz csatoltatja az előterjesztett védőiratot, azután a jegyzőkönyvet az eljárás alatt állóval (védőjével, képviselőjével) aláíratva, távozásukra engedélyt ad,

f) esetleges szünet közbeiktatása után az elnök megnyitja a *tanácskozást* azáltal, hogy az ügyet elnöki összefoglalásban, — melyet írásban is becsatol, — még egyszer tömören ismerteti, majd felhívja a tagok figyelmét azokra a körülményekre, amelyek elhatározásukban döntő szerepet kell, hogy játsszanak,

g) alkalmat ad a tagoknak véleménynyilvánításra, esetleges indítványaik előterjesztésére, döntő jelentőségű

részletek megtárgyalására, az iratokba való betekintésre, stb. A felszólalók nevét és a felszólalás lényegét a végtárgyalás jegyzőkönyvében rögzíti,

h) a tanácskozás befejeztével elrendeli a szavazást, még pedig először az *előzetes kérdésekre*. A szavazás minden tekintetben a tisztgyűlésre vonatkozólag a 26. §. 4/i. pontjában foglaltak szerint történik,

i) ha az előzetes kérdésekre megejtett szavazás eredménye úgy kívánja, az elnök a tárgyalást bekezeszti és a bü. iratokat a szükséges intézkedések megtétele végett a jóváhagyásra, illetve befejezésére hivatott parancsnokhoz előterjeszti.*

A jóváhagyásra hivatott parancsnok a továbbiakban a 27. §. 2. pontja szerint jár el,

j) az előzetes kérdésekre lefolytatott szavazás után az elnök elrendeli a *főkérdésre* való szavazást.

A tanács tagjai a főkérdésre a tisztgyűlés által a tanács elé utalt cselekmények (mulasztások) tekintetében *pontonként*, előre elkészített szavazójegyeken, *titkosan* szavaznak.

A szavazójegyek a következő szöveggel készülnek:

1. „Eljárás alatt álló magatartása az állásbecsületet *sérti*“,

2. „Eljárás alatt álló magatartása az állásbecsületet *veszélyeztet*“,

3. „Az eljárás alatt álló az ellene emelt vádak alól *felmentendő*, magatartását fegyelmileg kell elbírálni“.

A szavazás úgy történik, hogy a bü. tanács tagjai a szavazójegy szövegének azt a részét, mely nem felel

* Ha együttes becsületügyről van szó, a szavazás minden eljárás alatt állóra nézve külön-külön történik. Az a körülmény, hogy egyes eljárás alatt állókat illetően a főkérdésre esetleg már nem lehet szavazni, nem akadályozza meg azt, hogy azokra a tisztekre vonatkozólag, akiknél ily akauály nem merült fel, a szavazást a főkérdésben is megejtsék.

meg meggyőződésüknek, törlik. A szavazásban az elnök is résztvesz,

k) ahhoz, hogy a szavazás eredménye *határozattá* váljék, szótöbbség, tehát legalább 3 azonos szavazat szükséges. Ha a szavazatok ezt a szótöbbséget nem eredményezik, azaz a három lehetőség között akként oszlanak meg, hogy egyikre sem esik három szavazat, veszélyeztető határozatot kell kimondani,*

l) a szavazás megtörténte után az elnök a tanács-tagokkal együtt megállapítja, majd kihirdeti a szavazás eredményét és ezt mint a tanács *véghatározatát* pontonként külön-külön a jegyzőkönyvbe foglalja és megindokolja.**

A bü. tanács véghatározatát a következőképpen kell megfogalmazni:

1. ha a bü. tanács határozata az, hogy az eljárás alatt álló rendfokozatában meg nem hagyható, akkor:

(N. N. rendfokozat) a tisztiállás becsületét azáltal *sértette* meg, hogy . . . . . következik az eljárás alatt álló terhére megállapított tényállás rövid leírása. — Indokolás: . . . . . következik a határozat indokolása a 29. §. 1/a. alpontjában foglaltak szem előtt tartásával,

2. ha a tanács határozata az, hogy az eljárás alatt álló magatartásával a tisztiállás becsülete ellen vétett ugyan, de nem oly fokban, hogy rendfokozatát el kellene vesztenie, akkor:

* Legalább három sértő és bármely más két szavazat sértő határozatot jelent.

Legalább három veszélyeztető és bármely más két szavazat veszélyeztető határozatot jelent.

Legalább három felmentő és bármely más két szavazat felmentő határozatot jelent.

Bármely más lehetőség a veszélyeztető határozatot jelenti.

** Az elkövetett cselekményeket vagy mulasztásokat röviden és jellegzetesen, de a szereplő személyek nevének megemlítése nélkül kell összefoglalni.

(N. N. rendfokozat) a tisztállás becsületét azáltal veszélyeztette, hogy . . . . . következik az eljárás alatt álló terhére megállapított tényállás rövid leírása. — Indokolás: . . . . . következik a határozat indokolása a 29. §. 1/b. alpontjában foglaltak szem előtt tartásával.

3. ha a bü. tanács határozata az, hogy az eljárás alatt álló az ellene emelt vádak alól felmenthető, akkor a határozat:

(N. N. rendfokozat)-t fölmenti az alól a vád alól, hogy a tisztállás becsületét megsértette vagy veszélyeztette volna azáltal, hogy . . . . . következik az eljárás alatt álló terhére rótt cselekmény vagy mulasztás rövid leírása, esetleg ehhez folytatólag: ellenben a tiszt tekintélyt érintő ama cselekménye miatt, hogy . . . . . fegyelmi úton lenne felelősségre vonandó. — Indokolás: . . . . . következik a határozat indokolása a 29. §. 1. c) alpontjában foglaltak szem előtt tartásával,

m) sértő határozat esetében, ha az eljárás alatt álló olyan rendjelek, érdemrendek, kitüntetések, vagy díszjelvények birtokosa, amelyeket mint tiszt vagy tisztjelölt érdemelt ki, akkor a bü. tanács indítványt terjeszt elő arra nézve is, vajjon az eljárás alatt állótól cselekménye jellegét figyelembe véve, *kitüntetéseit* stb. megkellene-e vonni vagy sem. — Az indítvány élőszóval törént szavazás útján létrejött határozaton alapul és azt a szavazatarány feltüntetésével a tárgyalási jegyzőkönyvbe fel kell venni.

Legénységi állományban kiérdemelt kitüntetések (vitézségi érmek), továbbá a Károly-csapatkereszt, a sebesülési érem, valamint egyéb dísz- és emlékjelek bü. eljárás eredménye alapján nem vonhatók meg, .

n) sértő határozat esetén indokolt indítványt kell előterjeszteni a bü. tanácsnak abban a tekintetben is, hogy az érintett tiszt — a cselekmények jellegét és az eljárás alatt álló életkorát figyelembevéve — *tiszthelyetesi vagy tisztési rendfokozat* odaitélésére méltó-, illetve

alkalmas-e vagy sem. Az indítvány alapjául szolgáló, előszóval történt szavazás útján létrejött határozatot a tárgyalási jegyzőkönyvbe ugyancsak a szavazatarány feltüntetésével fel kell venni,

o) a véghatározat meghozatala és az indítványok előterjesztése után az elnök a végtárgyalási jegyzőkönyvet a tanácstagokkal aláírhatja és saját aláírásával is ellátja, majd a szavazójegyeket megsemmisíti, végül a titoktartási kötelességre való figyelmeztetéssel a végtárgyalást berekeszti.

2. A végtárgyalás befejeztével az elnök a bü. iratokat az iratjegyzék megfelelő kiegészítése után idővesztés nélkül a bü. eljárás jóváhagyására, illetve befejezésére hivatott parancsnokhoz terjeszti elő, aki azután intézkedéseit a 38. §. szerint megteszi.

A jóváhagyásra hivatott parancsnok intézkedései a vég- 38. §. tárgyalás után.

1. A bü. eljárás jóváhagyására, illetve befejezésére hivatott parancsnok a 37. §. 2. pontja értelmében hozzá előterjesztett becsületügyi iratokat mindenekelőtt felülbírálja abban a tekintetben, vajjon a bü. tanács egybehívása és tárgyalása során — ideértve a bü. tanács határozatait is — nem merültek-e fel alaki, vagy a bü. eljárás lényeges alapelveibe ütköző érdemi hibák, azután az eljárás folytatása, illetve befejezése tekintetében az alábbiak szem előtt tartásával végérvényesen dönt:

a) ha csekélyebb jelentőségű, a határozatot érdemben nem befolyásoló *alaki* hibák mutatkoznak, ezeket döntése előtt a tanács elnöke útján kiküszöbölteti,

b) ha a határozat *érdemét befolyásoló* alaki hiba mutatkozik, akkor indokainak egyidejű közlésével az ügy újbóli letárgyalása és ennek során az észlelt hiba kiküszöbölése iránt intézkedik,

c) ha a bü. tanács az előzetes kérdésekre megejtett

szavazás eredményeképen a tényfelderítő eljárás *kiegészítését*, avagy a *beszámíthatóság* kérdésének eldöntésére szakorvosi lelet beszerzését tartotta szükségesnek, akkor a parancsnok a 27. §. 2. pontja értelmében jár el,

d) ha a jóváhagyásra, illetve befejezésre hivatott parancsnok a bü. tanács határozatát érdemben és alakilag is *helytállónak* tartja, azt tudomásul veszi és a 40. §. értelmében kihirdeti,

e) ha azonban a jóváhagyásra, illetve befejezésre hivatott parancsnok *nem tartja érdemben helytállónak* és az álláskövetelményeknek megfelelőnek a bü. tanács véghatározatát, hanem úgy véli, hogy a becsületügynek a határozat szerinti befejezése az állásbecsületnek és a tisztikar ezen alapuló tekintélyének hátrányára szolgálhat, jogában áll, hogy indokainak egyidejű közlésével a becsületügyi tanácsot egyízben az ügy újbóli tárgyalására és újabb határozat hozatalára utasítsa.

Ha a bü. tanács ez újabb tárgyalása a közölt indokok figyelembevételével is ugyanazt a véghatározatot eredményezte, a jóváhagyásra hivatott parancsnok a becsületügyet a véghatározat szerint befejezi.

2. Az ily módon befejezett becsületügy újrafelvételét a 42. §. 2. pontja alapján — idevonatkozó javaslatra vagy enélkül is — a m. kir. honvéd vezérkar főnöke (csendőrség felügyelője) rendelheti el.

A m. kir. honvéd vezérkar főnöke a 42. §. 2. pontja értelmében megejtett felülbírálásának eredményét a becsületügyi eljárás jóváhagyására hivatott parancsnokkal minden esetben közli.

39. §. A jogerős véghatározat következményei.

1. Az a tiszt, akit a tisztiállás becsületének *megsértésében* vétkesnek mondottak ki, elveszti rendfokozatát. *Ténylegesállományú* tisztteknél a rendfokozat elvesz-

tésével a rendfokozatszerű illetmények (tényleges vagy várakozási illetmények) elvesztése is együtt jár.*

Nyugállományú tiszt rendfokozatának becsületügyi úton történt elvesztése esetében is megtartja nyugellátása további élvezetére vonatkozó igényjogosultságát. (1921:XXXII. t.-c. 15. §. *k*) pontja.)

Ha a bü. tanács a kitüntetések elvonását indítványozta, vagy ha elvonásukat a jóváhagyásra, illetve befejezésre hivatott parancsnok, vagy a m. kir. honvéd vezérkar főnöke (csendőrség felügyelője) tartja szükségesnek, az Államfő idevonatkozó elhatározásának ki-
eszközlése iránt a honvédelmi miniszterhez kell felterjesztést tenni.

Hasonlóan előterjesztést kell tenni az esetleg javasolt (37. §. 1/n. pont) tiszthelyettesi vagy tisztési rendfokozat odaítélése tekintetében is.

2. Az a tiszt, akit a tisztállás becsületének *veszélyeztetésében* találtak vétkesnek, intésben részesül, aminek következményeképpen őt a honvédelmi miniszter az A—7—4. jelzésű Rangmeghatározási Szabályzat 5. §-ának 14. pontja értelmében rangban — fél évfolyamévvvel — hátrább helyezi.

* Az állásbecsület megsértésében vétkesnek talált és ennek folytán rendfokozatát vesztett tisztet a honvédelmi miniszter a honvédség tiszti állományából törli és a honvédelemről szóló 1939. évi II. t.-c. 18. §-ának (7) bekezdésében foglalt rendelkezések szem előtt tartásával a megfelelő állományba való helyezése tekintetében intézkedik. Az érintett tiszt rendfokozatszerű illetményeit a bü. határozat jogerőre emelkedése után a fogyatéki esetekre nézve fennálló elvek szerint végleg be kell szüntetni. (G—10. Illetmény Szabályzat I. Fejezet 24. §. 4. pont.) Az ilyen volt tiszt a katonai ellátásról szóló 1921. évi XXXII. t.-c. 6. §-ának *d*) pontjához képest nyugellátásra való igényét is elveszti. A honvédelmi miniszter azonban a most idézett törvény 9. §-ának 1. bekezdése alapján beigazolt rászorultság és érdemesség esetén a törvényes mérték teljes összegéig terjedhető ellátási illetményeket (különleges ellátás) ítélt oda.

Az intést hatálybalépése napjának feltüntetésével a tiszt minősítvényi táblázatában elő kell jegyezni.*

Ha a *megintett tiszt* az intés hatálybalépésének napjától számított 1 éven belül újabb olynemű cselekményt követ el, amely miatt ellene bü. eljárás indul és ez a bü. eljárás is veszélyeztető határozattal végződik, ennek az újabb veszélyeztető határozatnak következményei és kihatásai ugyanazok, mint a sértő határozatnak.

Veszélyeztető határozat esetén a jóváhagyásra, illetve befejezésre hivatott parancsnok a határozat alapjául szolgáló cselekmények (mulasztások) miatt az adott intéssel egyidejűleg fegyelmi fenyítést is kiszabhat.

3. Ha az eljárás alatt állót akár veszélyeztető, akár felmentő határozattal kapcsolatban fegyelmi úton megfenyítik, a fegyelmi fenyítés kiszabására, végrehajtására, kihirdetésére és előjegyzésére vonatkozólag a Szolg. Szab. I. Rész. XIII. fejezetében, valamint e szabályzat 1. §. 3. pontjában foglalt rendelkezések irányadók.

40. §. A véghatározat közlése, kihirdetése, a becsületügyi iratok előterjesztése.

1. A becsületügyi tanács véghatározata a jóváhagyásra, illetve befejezésre hivatott parancsnok döntésével, *a döntés aláírása napján* emelkedik jogerőre és lép hatályba.

2. A jóváhagyásra, illetve befejezésre hivatott parancsnok az eljárás alatt állóval a véghatározatot min-

* Hivatásos és ilyen állományviszonyból származó nemtényleges (nyugállományú, szolgálatonkívüli viszonybeli) tisztelnél és hasonló állásúaknál, az A—7—3. jelzésű Tiszti Minősítési Szabályzat szerint, az intést a minősítési táblázatban a vonatkozó „Ütmutatás“ 11. pontjában előírt módon, fel kell jegyezni.

Ugyancsak elő kell jegyezni a becsületügyi eljárás jogerős befejezését a nyilvántartási lapon is,

denkor teljes tartalmában, indokolásával együtt közli,* egyúttal őt a határozat hatálybalépésének napjáról és következményeiről, valamint az esetleges fegyelmi megtorlásról értesíti.

Az idevonatkozó értesítést az eljárás alatt álló nevére szólóan, szolgálati úton, átvételi elismervény ellenében, esetleg térti vevénnyel kell megküldeni.**

3. A véghatározatot a 2. pont értelmében történő közlésen felül ki is kell hirdetni. *A kihirdetésre nézve* az alábbi rendelkezések irányadók:

a) ha a véghatározat az állásbecsület *megsértésére* szólt, a m. kir. honvéd vezérkar főnöke (csendőrség felügyelője) azt tiszti parancsban teszi közzé,

b) ha a határozat *veszélyeztetésre* szólt, a jóváhagyásra, illetve befejezésre hivatott parancsnok dönt afelől, hogy a kihirdetés csupán az érintett csapattesten, parancsnokságon, stb. belül, avagy ezen túlmenően is és mily mértékben történjék,

c) a *felmentésre* szóló határozatot annak a csapattestnek, alakulatnak, stb. tisztikara előtt kell kihirdetni, amelyhez az eljárás alatt álló a bü. eljárás meg-

* A szavazatarányt, valamint a bü. tanácsnak a 37. §. 1/m. és n. alpontok szerinti indítványát az eljárás alatt állóval közölni nem szabad.

** Ha a véghatározatot ily módon nem lehet kézbesíteni, a kézbesítést — zárt borítékban — közigazgatási úton (községi előljáróság, m. kir. rendőrség, csendőrség, stb. útján) kell megkísérelni.

Ha a kézbesítésnek ez a módja sem vezetne eredményre és a kézbesítést kétségtelenül az eljárás alatt álló magatartása hiúsította meg, a véghatározatot a kézbesítése tárgyában keletkezett iratokkal együtt a bü. eljárás irataihoz kell csatolni.

Ily esetben a véghatározatot utólag mindenkor általánosan is ki kell hirdetni.

indításakor tartozott, ha pedig az eljárás befejeztekor már más csapattestnél, alakulatnál, stb. teljesít szolgálatot, ennek tisztikara előtt is,

d) fegyelmi fenyítések kihirdetése tekintetében a Szolg. Szab. I. Rész 686. pontjának b) alpontja szerint kell eljárni.

4. Ha a becsületügyi eljárás során oly tiszt ellen hoztak sértő határozatot, aki polgári viszonyában állami vagy ezzel egy tekintet alá eső szolgálatban álló tisztviselő, avagy valamely olyan hivatásszervezeti intézménynek tagja, amely intézmény a tagjai felett törvényi rendelkezés alapján fegyelmi joghatóságot gyakorol,* akkor a jóváhagyásra, illetve befejezésre hivatott parancsnok — a m. kir. honvéd vezérkar főnöke által a 38. §. 2. pontja szerint tett közlés vételekor — a véghatározatot indokolásával együtt** az érintett tiszt polgári előljáró hatóságával, illetőleg az érdekelt intézmény vezetőségével is közli. Táborigi lelkésszel szemben hozott sértő határozatról azt az egyházi főhatóságot kell értesíteni, amely őt a m. kir. honvédség rendelkezésére bocsátotta, illetve tábori lelkészi kinévezésre ajánlotta.

Ily esetekben a m. kir. honvéd vezérkar főnöke (csendőrség felügyelője), a 47. §. rendelkezéseinek figyelembevételével, az illető tiszt polgári előljáró (felügyeleti) hatóságának, az érdekelt hivatásszervezeti intézmény vezetőségének, illetve egyházi főhatóságnak a becsületügyi iratokba is betekintést engedélyezhet.

5. A becsületügyi eljárás jóváhagyására, illetve befejezésére hivatott parancsnok a végkép befejezett és

* Lásd a 9. oldalon lévő lábjegyzetet.

** A szavazatarányt, valamint a bü. tanácsnak a 37. §. l/m. és n. alpontok szerinti indítványát közölni nem szabad.

lezárt bü. eljárás iratait, az eljárás befejezésére tett *intézkedéseit* (lásd 38. §. 1/d. pontja) tartalmazó iratokkal kiegészítve, nyilvántartás és megőrzés végett a m. kir. honvéd vezérkar főnökéhez terjeszti elő.*

* A jogerős véghatározat másolatát a minősítési táblázat tisztázati példányához való csatolás végett egyidejűleg a m. kir. honvédelmi miniszterium illetékes szakosztályának — közvetlenül — meg kell küldeni.

VI. FEJEZET.

Különleges rendelkezések.

Vádkiterjesztés.

41. §.

1. A jogosult parancsnok, ha a *tényfelderítő eljárás során* az eljárás alatt állónak olyan újabb cselekménye vagy mulasztása jut tudomására, amely bü. eljárás tárgyává teendő, vádkiterjesztést rendel el.

Ha a vádkiterjesztést szükségessé tevő cselekményt vagy mulasztást a tényfelderítő eljárás során a büv. észleli, a követendő eljárást a 20. §. 6. pontja szabályozza.

2. Ha a vádkiterjesztést szükségessé tevő cselekmények vagy mulasztások a tényfelderítő eljárás befejezte után, de még a *tisztigyűlés megnyitása előtt* merülnek fel, a tisztigyűlést — egységes határozat biztosítása végett, — a kiegészítő tényfelderítő eljárás befejeztéig el kell halasztani.

3. Ha a vádkiterjesztést szükségessé tevő cselekmény vagy mulasztás már a *tisztigyűlés határozata után*, de még a végtárgyalás megnyitása előtt merül fel, akkor a bü. tanács tárgyalását kell az összes cselekményekre kiterjedő egységes határozat elérése céljából a kiegészítő tényfelderítő eljárás befejeztéig elhalasztani.

Ebben az esetben a kiegészítő tényfelderítő eljárás befejeztével nem kell újabb tisztigyűlést egybehívni.

4. Ha a vádkiterjesztést szükségessé tevő cselekmény vagy mulasztás a *végtárgyalás után* jut a pa-

rancsnok tudomására, azt — föltéve, hogy erre még egyáltalán sor kerülhet, — újabb bü. eljárás keretében kell elbírálni és megtorolni.

5. Ha a becsületügyi eljárás bármely szakában bebizonyosodik, hogy az eljárás alatt álló azért követ el a tisztiiállás becsületét vagy tekintélyét érintő újabb cselekményeket, hogy ezáltal ügyének befejezését késleltesse, vagy megakadályozza, a vádkiterjesztés, vagy egyes esetleg későbbi új eljárás megindítása tekintetében való döntés joga a jóváhagyásra, illetve befejezésre hivatott parancsnokot illeti.

6. Alaki tekintetben a vádkiterjesztésre a 14. §. 1. pontjában foglalt rendelkezések mérvadók.

42. §.

Újrafelvételi eljárás.

1. A már jogerősen befejezett bü. eljárás újrafelvételének* akkor van helye, ha az alapeljárás során ismeretlen, *utólag felmerült körülményekből*, illetőleg bizonyítékokból arra lehet következtetni, hogy a határozat téves adatok alapján jött létre, ennél fogva az helytállónak és igazságosnak nem tekinthető.

Az újrafelvételi eljárást mind az eljárás alatt álló javára, mind annak hátrányára el lehet rendelni.

2. Ugyancsak újrafelvételnek van helye akkor is, ha a m. kir. honvéd vezérkar főnöke (csendőrség felügyelője) az alapeljárás irataiból jut arra a meggyőződésre, hogy a határozatot az ítélkező bü. szerv tagjainak *tévedése* folytán nem lehet helytállónak és igazságosnak elfogadni.

* Az újrafelvételi eljárás nem azonos a rendfokozat visszaadási (rehabilitálási) eljárással. Az újrafelvételi eljárás esetleges tévedéseket vagy sérelmeket van hivatva helyrehozni, ezzel szemben a rendfokozat visszaadási eljárás a Legfelsőbb kegyelmi tény esetleges gyakorlását van hivatva előkészíteni. (44. §.)

3. Az 1. pont alapján az újrafelvételt mind az érdekelt (védője, képviselője), mind az eljárásban közreműködött bármely parancsnok kezdeményezheti. A kérelmet, amelyben határozottan meg kell jelölni mindazokat az okokat, körülményeket és bizonyítékokat, amelyek az újrafelvétel elrendelésére alkalmasnak látszanak, döntésre ahhoz a parancsnokhoz kell előterjeszteni, aki a becsületügyben a jóváhagyásra hivatott parancsnok (7. §. 2. p.) jogait gyakorolta.*

4. A 3. pontban említett parancsnok — szükség esetén valamely bü. választmány véleményének meghallgatása után, amely azonban a tényfelderítő eljárást vagy kiegészítő tényfelderítő eljárást végzett bü. választmány nem lehet, — dönt afelől, vajjon az újrafelvételi eljárást elrendeli-e, vagy sem, döntését az érdekelttel közli és arról az e tárgyban keletkezett iratok előterjesztése mellett a m. kir. honvéd vezérkar főnökének is jelentést tesz.

5. Ha a 3. pont szerint döntésre hivatott parancsnok az újrafelvételt elrendeli, akkor az újrafelvett eljárás során a jogosult parancsnok jogait ő maga gyakorolja.

Abban az esetben, ha az újrafelvételt a m. kir. honvéd vezérkar főnöke a 2. pont alapján rendeli el, akkor főliszti és törzstiszti ügyekben egyuttal atekintetben is intézkedik, vajjon az újrafelvett eljárásban a *jogosult parancsnok jogait* ő maga kívánja-e gyakorolni, avagy az ügyet egy más, jóváhagyásra hivatott

* Azokban a becsületügyekben, melyeket még ennek a szabályzatnak a hatálybalépése előtt fejeztek be, úgyszintén a tábori lelkészek és a honvéd tisztviselők (tisztviselőjelöltek) ellen az A—19., illetve az A—8. jelzésű szabályzat rendelkezései alapján lefolytatott fegyelmi bizottsági ügyekben, az újrafelvételnek e szakasz 1. pontja alapján történő elrendelésére az a parancsnok hivatott, aki a jóváhagyásra hivatott parancsnok jogait gyakorolta volna az esetben, ha az eljárást ennek a szabályzatnak rendelkezései szerint folytatták volna le.

parancsnoki jogkörrel felruházott parancsnok (7. §. 2. p.) bü. jogosultságába utalja-e.

6. Az újrafelvett eljárásban azok a bü. szervek, amelyek az alapeljárásban közreműködtek, részt nem vehetnek. Egyébként az újrafelvételi eljárást az alap-eljárásra fennálló szabályok szerint kell lefolytatni, annak során azonban az esetleg módosult tényállás tekintetében is legalább a tisztgyűlés határozatát be kell szerezni. A tisztgyűlés határozatának és az esetleg egybehívott bü. tanács véghatározatának alapjául az újonnan lefolytatott tényfelderítő eljárás eredménye szolgál.

7. Az újrafelvételi eljárásban a *jóváhagyásra hivatott parancsnok jogait* minden ügyben a m. kir. honvéd vezérkar főnöke gyakorolja.

Ha az újrafelvételi eljárás eredménye eltér az alap-eljárás eredményétől, a hozott új határozat hatálybaléptetésével egyidejűleg a m. kir. honvéd vezérkar főnöke az alapeljárás során hozott határozatot megsemmisíti.

43. §. Tiszti rendfokozatról való lemondás.

1. Minden tisztnek jogában áll, hogy a bü. eljárásnak vagy következményeinek elkerülése végett rendfokozatáról lemondjon. Az erre vonatkozólag előterjesztett kérelem teljesítését csak akkor lehet megtagadni, ha az érintett tiszt katonai bűnvádi eljárás alatt áll,* vagy ha az ellene folyamatban lévő bü. eljárás már a végtárgyalás megnyitásáig jutott.**

* A nyomozó eljárás vagy a közvetlen vádemelés elrendelése már megtörtént!

** A tiszti rendfokozatról való lemondás joga az 1939. évi II. t.-c. 18. §. (6) bekezdésének rendelkezésein alapul és illetményeik tekintetében alábbi következményei vannak:

1. tényleges tiszt a rendfokozatról való lemondás tényével egyben illetményeiről is lemond. A honvédelmi miniszternek azonban jogában áll részére kérelmére, beigazolt rászó-

2. A tiszti rendfokozatról való lemondás elfogadására irányuló kérelmet mindig írásban és a honvédelmi miniszterhez címezve kell a jogosult parancsnoknál benyújtani.

3. A jogosult parancsnok a kérvényt az anyakönyvi lap másolatának csatolása mellett szolgálati úton — soronkívül — a jóváhagyásra hivatott parancsnokhoz, ez utóbbi pedig ugyancsak szolgálati úton és soronkívül a m. kir. honvéd vezérkar főnökéhez (csendőrség felügyelőjéhez) terjeszti elő. A kérvény láttamozási záradékában az esetleg folyamatban lévő katonai bűnvádi vagy bü. eljárás állását jelenteni kell. Ha a bü. eljárás már a végtárgyalás megnyitásáig jutott, a jóváhagyásra hivatott parancsnok a lemondás elfogadása vagy elutasítása tekintetében is véleményét terjeszt elő.

4. A m. kir. honvéd vezérkar főnöke (csendőrség felügyelője) a lemondás elfogadására vagy elutasítására nézve, e §. 1. pontjának rendelkezéseit szem előtt tartva, állást foglal és állásfoglalását az ügyiratokkal együtt a honvédelmi miniszterhez döntés végett előterjeszti. Ha a honvédelmi miniszter a lemondást elfogadta, a m. kir. honvéd vezérkar főnöke, illetve a csendőrség felügyelője a bü. eljárást megszünteti. Ez utóbbi eme

reultság esetén a törvényes mérték teljes összegéig terjedhető ellátási illetményeket oda ítélni. (1921. évi XXXII. t.-c. katonai ellátási törvény 9. §-a),

2. nyugállományú tisztnek a rendfokozatról való lemondással egyidejűleg nyilatkozatot kell előterjesztenie arra vonatkozólag, hogy nyugellátásáról is lemond-e vagy sem. Ha a nyugellátás további meghagyását kérve mondott le és lemondását elfogadták, nyugdíjának további élvezete nem szűnik meg. (1921. évi XXXII. t.-c. 15. §. k) pontja.) Ez esetben azonban a kérelmezőnek köteleznie kell magát arra, hogy esetleges polgári, állami, vagy ezzel egyenlőnek tartott szolgálatban való alkalmaztatását, illetményei összegét, ezek esetleges emelkedését a honvédelmi miniszternek azonnal jelenteni fogja.

intézkedéseit a m. kir. honvéd vezérkar főnökének bejelenti.

5. Függetlenül a lemondási kérelemnek e §. 3. pontjában meghatározott soronkívüli előterjesztésétől, gondoskodni kell arról is, hogy a bü. eljárás alapjául szolgáló cselekmények vagy mulasztások lényege egy esetleges későbbi rendfokozat visszaadási (rehabilitációs) eljárás céljaira összefoglaltassék, továbbá, hogy a rendfokozatról való lemondással kapcsolatban a tiszti kitüntetések meghagyása vagy elvonása, valamint tiszthelyettesi vagy tisztesi rendfokozat esetleges adományozása tekintetében is döntés történjék. Ezért a jogosult parancsnok:

a) ha a tényfelderítő eljárás még nincs befejezve, gondoskodik az eljárás alapjául szolgáló cselekményeknek a rendelkezésre álló adatok alapján való megállapításáról és utasítja a bü. választmányt, hogy mind a kitüntetések meghagyása vagy elvonása, mind valamely tiszthelyettesi vagy tisztesi rendfokozat esetleges odaítélése tekintetében véleményt nyilvánítson,

b) ha a kérelem oly időben érkezik, amidőn a tényfelderítő eljárás már be van fejezve, azaz az előadás már meg van szerkesztve, csupán a kitüntetések meghagyása vagy elvonása, illetve a tiszthelyettesi vagy tisztesi rendfokozat odaítélése tekintetében kell a büv. véleményét pótlólag beszerezni.

A jogosult parancsnok az ekként kiegészített bü. iratokat véleményezve, szolgálati úton, a jóváhagyásra hivatott parancsnokhoz, ez utóbbi pedig ugyancsak véleményezve, szolgálati úton, a m. kir. honvéd vezérkar főnökéhez (csendőrség felügyelőjéhez) terjeszti elő, aki azután azokat állásfoglalásával kiegészítve, a további szükséges intézkedések megtétele végett a honvédelmi miniszterhez terjeszti.

6. Ha a lemondásra vonatkozó kérvény már a becsületügyi tanács tárgyalása után, tehát oly időben érke-

zik be, amidőn a bü. tanács esetleges sértő határozattal kapcsolatban már a kitüntetések meghagyása vagy elvonása és tiszthelyettesi vagy tisztési rendfokozat odaítélése tekintetében is indítványt tett (37. §. 1. pontjának *m*) és *n*) alpontjai), a büv. véleményét nem kell ezekre külön beszerezni, hanem csupán a bü. iratokat kell a jóváhagyásra hivatott parancsnok véleményével kiegészítve a m. kir. honvéd vezérkar főnökéhez (csendőrség felügyelőjéhez) előterjeszteni.

7. A m. kir. honvéd vezérkar főnöke (csendőrség felügyelője) a honvédelmi miniszter, illetve az Államfő döntésének beérkezte után a bü. iratokat a lemondás elfogadására, a kitüntetések meghagyására vagy megvonására, végül a tiszthelyettesi vagy tisztési rendfokozat odaítélésére vonatkozó rendelkezésekkel kiegészítve, lezárja és a 47. §. értelmében megőrzi, illetve a csendőrség felügyelője megőrzésre a m. kir. honvéd vezérkar főnökéhez előterjeszti.

Rendfokozat visszaadása kegyelmi úton.

44. §.

(Rehabilitáció.)

1. Volt tisztek (tábori lelkészek, honvéd tisztviselők, tisztjelöltek és honvéd tisztviselőjelöltek), akik rendfokozatukat bűnvádi vagy becsületügyi (fegyelmi bizottsági) eljárás következményeképpen elvesztették, vagy abból közigazgatási úton elbocsáttattak, avagy arról önként lemondottak, egykor viselt tiszt (táb. lelkészi stb.) rendfokozatukat Legfelsőbb kegyelemből kivételesen visszanyerhetik, ha cselekményük természetéhez viszonyított megfelelő hosszú idő eltelte alatt kétségtelen bizonyosságát adták annak, hogy előbbi hibájukat tőlük telhetőleg jóvátették, a polgári társadalom megbecsülését kivívták, különleges érdemeket szereztek, ennél fogva a tiszti- (tábori lelkészi-, honvéd tisztviselői)

karba való esetleges visszavételük nem szolgálhat a tisztállás tekintélyének hátrányára.*

2. A rendfokozatnak Legfelsőbb kegyelemből való kivételes visszaadását a 8. sz. melléklet szerinti kérvényben kell kérni, melyet az alábbiak szerint kell előterjeszteni:

I. volt törzstiszteknek, főtiszteknek és tisztjelölteknek közvetlenül annak a hadtestnek a parancsnokához, amelyhez állományilletékes csapattestük tartozik, vagy — amennyiben állományilletékes csapattestük nincs, — amelynek nyilvántartásában állanak, vagy legutoljára állottak,

II. a *légierőktől és a folyamierőktől* származott volt törzstiszteknek, főtiszteknek és tisztjelölteknek közvetlenül a m. kir. légierők, illetve a m. kir. folyamierők parancsnokához,

III. volt *csendőr* törzstiszteknek, főtiszteknek és tisztjelölteknek közvetlenül a m. kir. csendőrség felügyelőjéhez,

IV. a *tábornoki kar* volt tagjainak közvetlenül a m. kir. honvéd vezérkar főnökéhez.**

* A rehabilitáció kivételes kegyelmi tény, amelyre jogigényt támasztani nem lehet. A rehabilitációs eljárást nem szabad összetéveszteni az újrafelvételi eljárással (42. §.), amely esetleges tévedéseket vagy sérelmeket van hivatva kiküszöbölni, amelyre tehát kellő feltételek fennforgása esetén mindenki igényt tarthat.

** Azok a hivatásos állományból származó volt tisztek, akik tiszti rendfokozatukat a *tényleges* állományban vesztették el, egykor viselt tiszti rendfokozatukat csak a szolgálaton kívüli viszonyban nyerhetik vissza. Ennélfogva ily egyének rendfokozatuk visszaadása iránti kérvényükhöz csatolják a szolgálaton kívüli viszonyba helyezésre vonatkozó és külön rendeletekben megállapított minta szerint szerkesztett és felszerelt kérvényüket is. (Lásd az 1925. évi 7. sz. Honvédségi Közlönyben megjelent 2471/el. 8—1925. és az azt kiegészítő 8304/titk. 8—1925. sz. honvédelmi miniszteri rendeleteket.)

3. A rendfokozat visszaadási eljárásban a jogosult parancsnoki jogokat az a parancsnok (főnök) gyakorolja, akihez a kérvényt a 2. pont értelmében előterjeszteni kellett.

4. A *parancsnok* a hozzá előterjesztett kérvényt mindenképp előtti alaki tekintetben megvizsgálja és szükség esetében folyamodót annak e szabályzat 8. sz. melléklete szerinti újraszervezésére (kiegészítésére) utasítja. Azután beszerzi az esetleges megelőző eljárásra, vagy a tiszti (táb. lelkészi stb.) rendfokozatról való lemondásra vonatkozó iratokat és azok birtokában elbírálja a kérelmet tekintetben, hogy a rendfokozat visszaadásának e §. 1. pontjában foglalt feltételei megvannak-e legalább oly fokban, hogy a kérelem érdemi tárgyalás alá vehető, vagy sem.*

A *parancsnok*, ha szükségesnek látja, *döntéséhez* egy — a folyamodó volt rendfokozata szerint illetékes — becsületügyi választmány véleményét is beszerezheti.

5. Ha a parancsnok az elbírálás eredményeként úgy találja, hogy a kérelem érdemi tárgyalásra, e szakasz 1. pontjában foglalt feltételek hiánya következtében, még nem időszerű, folyamodót erről — esetleg indokai közlésével — értesíti, esetleg megszabja azt a legközelebbi időpontot is, amelynek letelte után folyamodó kérelmét — az érdemi tárgyalás megejtése céljából — újból előterjesztheti. E döntésről a parancsnok, az e tárgyban keletkezett iratok előterjesztése mellett, a

* Ha a folyamodót tiszti rendfokozatából kóros elmeállapotban elkövetett cselekmények miatt e szabályzat 4. §. 4—8. pontja értelmében bocsátották el, a rendfokozat visszaadási eljárás megindítása előtt szakorvosi leletet kell a honvédelmi miniszter útján beszerezni tekintetben, hogy egészségi állapota javult-e annyira, hogy a tiszti rendfokozat visszaadásának tekintetben akadálya nincs. Ha a szakorvosi lelet kedvezőtlen, a rendfokozat visszaadási eljárást nem lehet folyamatba tenni.

m. kir. honvéd vezérkar főnökének — nyilvántartás végett — jelentést tesz.

6. Ha a parancsnok az elbírálás eredményeként úgy találja, hogy a rendfokozat visszaadási eljárás lefolytatásának — e §. 1. pontjában foglalt — feltételei legalább oly fokban megvannak, hogy a kérelem érdemi tárgyalás alá vehető, úgyszintén, ha a kérvény a parancsnok részéről az 5. pont értelmében megszabott határidő eltelte után érkezett be, akkor — folyamodó egyidejű értesítése mellett — a rendfokozat visszaadási eljárás lefolytatására intézkedik, egyben ehhez az összes tárgyiratokat egy, a folyamodó volt rendfokozata szerint illetékes *becsületügyi választmány*nak kiadja.

7. A *becsületügyi választmány* a folyamodót személyes vallomástétel céljára megidézi, vallomását, valamint a kérvényében előadottakat az ügyiratok és esetleg tanuvallomások alapján is ellenőrzi, szükség esetén azokat, különösen a jóvátétel tekintetében, megfelelő nyomozás után kiegészíti, azután megállapításait összefoglalva, azok eredményéhez képest — anélkül azonban, hogy az esetleges előző eljárások felülbírálásába bocsátkoznék* — *összefoglalást és indokolt véleményt* (9. sz. melléklet) terjeszt elő arra nézve, vajjon figyelemmel az egykor elkövetett cselekmények *természetére*, az időközben történt esetleges *jóvátételekre*, a folyamodó jelenlegi viszonyaira, különösképpen pedig szerzett *érdemeire*: összeegyeztethető-e az állástekintéllyel, hogy folyamodó egykor viselt tiszti (táb. lelkészi stb.) rendfokozatát visszakapja.

A becsületügyi választmány eljárására a tényfelderítő eljárás fejezetében (20. §.) foglalt rendelkezések

* Ha a becsületügyi választmány a nyomozás során oly adatok vagy bizonyítékok birtokába jut, amelyek az alapeljárás során hozott határozat megdöntésére alkalmasak, akkor újrafelvételi eljárás (42. §.) lefolytatására kell javaslatot tennie.

értelemszerűen itt is érvényesek, végkihallgatást azonban nem kell tartani, az Előadást pedig a 9. sz. melléklet szerinti Összefoglalás helyettesíti.

8. A parancsnok a becsületügyi választmány által hozzá előterjesztett összefoglalást és véleményt — a 21. §. 1. pontja és 2. pontjának 1. bekezdése értelmében — felülbírálja és a szükség esetén eszközölt kiegészítések megejtése után állásfoglalás céljából az illetékes tisztigyűlés elé utalja.*

9. A *tisztigyűlés*, mely mind érdemi, mind alaki tekintetben a IV. fejezet (Tisztigyűlés) rendelkezéseihez alkalmazkodik, arra vonatkozólag foglal állást, vajjon az egykor viselt tiszti (tábori lelkészi, stb.) rendfokozat visszaadását — e §. 1. pontjában megszabott követelményeket szem előtt tartva — a tisztiállás becsületével össze lehet-e egyeztetni vagy sem.** A kedvező határozathoz kétharmad szótöbbség kell.

10. A *parancsnok* a tisztigyűlés állásfoglalását a 27. §. 1. és 2. pontjában biztosított jogai alapján felülbírálja, szükség esetén a felmerülő hibák kiküszöböléséről gondoskodik, azután a rendfokozat visszaadási eljárás összes iratait — állásfoglalásával kiegészítve — szolgálati úton a m. kir. honvéd vezérkar főnökéhez terjeszti elő. A m. kir. csendőrség felügyelője a 11. pont értelmében jár el.

11. A m. kir. honvéd vezérkar főnökének (csendőrség felügyelőjének) indokolt esetben — különösen ha a rendfokozat visszaadási eljárás eddigi eredményét nem tartja a tisztiállás tekintélyével összeegyeztethetőnek (28. §. 2. pont) — jogában áll, javaslatra, vagy anélkül

* A folyamodót a tisztigyűlésre meg kell ugyan idézni, de a becsületügyi választmány összefoglalásáról másodpéldányt neki kiadni nem szabad.

** A tisztigyűlésen a becsületügyi választmány *véleményét* és annak indokolását folyamodóval (védőjével) ismertetni nem szabad.

is, egy más tisztigyűlést — egyízben — az ügy újabb tárgyalására és újabb határozathozatalra utasítani, vagy az eddigi egész eljárás megsemmisítése mellett annak újbóli lefolytatását — egyízben — elrendelni. Ebben az újabb eljárásban az előbbi rendfokozat visszaadási eljárásban közreműködött becsületügyi szervek nem vehetnek részt.

Ily esetben az előbbi rendfokozat visszaadási eljárásban közreműködött becsületügyi választmány összefoglalását és a tisztigyűlés jegyzőkönyvét — mellékleteivel együtt — a tárgyiratokból ki kell emelni.

12. Ha a m. kir. honvéd vezérkar főnöke (csendőrség felügyelője) a rendfokozat visszaadási eljárás újbóli lefolytatását nem látja szükségesnek, vagy ha az újabb eljárást már lefolytatták, a rendfokozat visszaadási eljárás iratait állásfoglalásával kiegészítve a honvédelmi miniszterhez terjeszti,* aki azután az alábbiak szerint jár el:

a) ha a rendfokozat visszaadási eljárás során a bü. szervek és az eljárásban közreműködött parancsnokok *egyhangúlag* arra az álláspontra helyezkedtek, hogy az egykor viselt rendfokozat visszaadása *nem* egyeztethető össze a tisztiállás tekintélyével, vagy, hogy a rendfokozat visszaadása még nem időszerű, a honvédelmi miniszter a rendfokozat visszaadási eljárást befejezi és a folyamodót, valamint a m. kir. honvéd vezérkar főnökét (csendőrség felügyelőjét) annak eredményéről értesíti.

b) ha a rendfokozat visszaadási eljárás során egyhangúan kedvező állásfoglalás nyilvánult meg, úgyszintén, ha a közreműködött parancsnokok és becsületügyi szervek véleménye eltérő, akkor a honvédelmi miniszter, ha volt tiszt, tábori lelkész, vagy az egykor viselt rendfokozatába az Államfő által kinevezett honvéd tiszt-

* A m. kir. csendőrség felügyelője előzetesen a m. kir. honvéd vezérkar főnökének állásfoglalását is beszerzi.

viselő rendfokozatának visszaadásáról van szó, a Legfelsőbb kegyelmi tény gyakorlása tekintetében az Államfő legmagasabb elhatározását kéri ki, ha pedig volt tisztjelöltnek (honvéd tisztviselőjelöltnek), vagy az egykor viselt rendfokozatába nem az Államfő által ki-nevezett honvéd tisztviselőnek kellene a rendfokozatát visszaadni, erről saját hatáskörében dönt.

13. A rendfokozat visszaadása tekintetében gyakorolt Legfelsőbb kegyelmi tényről, illetőleg döntésről a honvédelmi miniszter, mind a m. kir. honvéd vezérkar főnökét (csendőrség felügyelőjét), mind a folyamodót értesíti. Ha a honvédelmi miniszter azt szükségesnek tartja, a Legfelsőbb kegyelem gyakorlásának tényét a tisztikarnak általánosan is kihirdeti.

14. Ha a rendfokozat visszaadási eljárás során bebizonyul, hogy folyamodó akár a kérvényében, akár a becsületügyi választmány által foganosított nyomozás során valamely fontos körülmény tekintetében tudatosan az igazságtól eltérő adatot jelentett be, akkor az eljárást meg kell szakítani és az iratokat a parancsnokhoz elő kell terjeszteni, aki azután a szükséges felülbíralás után, indokolt esetben a további eljárást megszünteti, erről folyamodót értesíti és az ok jelentése mellett az iratokat megőrzés végett a honvédelmi miniszterhez szolgálati úton előterjeszti.

Ugyanígy kell eljárni akkor is, ha folyamodó az eljárás befejezése előtt kérelmét esetleg visszavonja.

15. Ha a folyamodó a rendfokozat visszaadási eljárásnak a 14. pont értelmében történt megszüntetése, vagy egy kedvezőtlen eredménnyel végződött rendfokozat visszaadási eljárás után később újabb kérvényt kíván előterjeszteni, ezt közvetlenül a honvédelmi miniszterhez kell benyújtani, aki azután az esetleg szükségesnek mutakozó megállapítások megejtése után a rendfokozat visszaadási eljárás újbóli lefolytatásának engedélyezése tárgyában dönt.

45. §. Az újrafelvett katonai bűnvádi eljárás kedvező eredménye, vagy a jogegység érdekében használt semmiségi panasz folytán hozott ítélet alapján az előbb viselt tiszti (tábori lelkészi, honvéd tisztviselői, tisztjelölti, vagy honvéd tisztviselőjelölti) rendfokozatba való visszahelyezés körül követendő eljárás.

1. Ha a katonai bűnvádi eljárás újrafelvétele során, vagy a jogegység érdekében használt semmiségi panasz folytán a honvédbíróság olyan jogerős ítéletet (végzést), vagy a bűnvádi üldözés elrendelésére hivatott illetékes parancsnok olyan jogerős határozatot hozott, amellyel a *korábbi ítéletben* tiszt, (tábori lelkész, honvéd tisztviselő, tisztjelölt, vagy honvéd tisztviselőjelölt) ellen *kimondott rangvesztés mellőztetett*, a honvédelmi miniszter mindenekelőtt megállapítja, hogy nem forog-e fenn olyan törvényi ok (így elsősorban a magyar állampolgárságnak időközben történt elvesztése, vagy az a körülmény, hogy az illető hivatalvesztést, vagy politikai jogai gyakorlásának felfüggesztését kimondó más ítélet hatálya alatt áll, stb.), mely *eleve kizárja* az érdekeltnek előbb viselt tiszti (tábori lelkészi stb.) rendfokozatába való visszahelyezését. Ha ilyen ok nem forog fenn és az érdekelt maga is kéri, hogy előbb viselt rendfokozatába visszahelyezzék, a honvédelmi miniszter intézkedik aziránt, hogy az érdekeltnek mind a bűnvádi eljárás alapjául szolgált, mind az ennek okából esetleg megszakított, vagy a korábbi ítéletben kimondott rangvesztés következtében abbahagyott becsületügyi (fegyelmi bizottsági) eljárás tárgyát képezett, mind a rangvesztésre szóló ítélet végrehajtása óta tanusított, illetőleg e szabályzat rendelkezései szempontjából kifogás alá eső mindennemű egyéb magatartása is *sürgősen* elbíraltassék abból a szempontból, hogy az érdekelt a tisztállás közös becsületének és a szolgálat érdekeinek csorbítása nélkül előbb viselt tiszti

(tábori lelkészi, stb.) rendfokozatába visszahelyezhető-e vagy sem.

2. Nincs helye az előbb viselt tiszti (tábori lelkészi, stb.) rendfokozatba való visszahelyezésnek, ha az érdekeltnek fentebb megjelölt bármely magatartása olyan súlyos kifogás alá esik, hogy a tiszti állásbecsület *megsértését*, illetőleg a tiszti (tábori lelkészi, stb.) rendfokozatból való *elbocsátását*, avagy a tiszti (tábori lelkészi, stb.) *kinevezés megsemmisítését* kimondó határozatot vonna maga után, ha az érdekelt tiszti (tábori lelkészi, stb.) rendfokozatnak lenne birtokában.

3. Annak megállapítására és elbírálására, hogy az érdekelt ilyen magatartást tanúsított-e vagy sem, az 1. §. 2. és a 3. §. 1. pontja alá tartozó esetekben a becsületügyi szervek (bü. eljárás keretében) hivatottak, a 4. §. alá tartozó esetekben pedig az ott megjelölt szervek véleménye alapján a honvédelmi miniszter hivatott.

4. Ha nem a 4. §. alá tartozó esetről van szó, a honvédelmi miniszter a honvéd törvényszék, vagy az illetékes parancsnok (ügyésze) által hozzá fölterjesztett bűnvádi iratokat az érdekeltre vonatkozólag a honvédelmi központi hatóságoknál esetleg rendelkezésre álló terhelő adatok közlésével, *a bü. ténymegállapítások* elrendelésére jogosult parancsnoknak adja ki.

5. Az érdekelt azáltal, hogy az előbb viselt tiszti (tábori lelkészi, stb.) rendfokozatába való visszahelyezését kéri, minden tekintetben aláveti magát e szabályzat rendelkezéseinek.

6. A becsületügyi szervek illetékessége az érdekelt előbbi állományviszonyához, rendfokozatához és ha tényleges tiszt (tábori lelkész, stb.) volt, még legutóbbi szolgálati beosztásához is igazodik. Mind a becsületügyi

szervek, mind a honvédelmi miniszter eljárására és határozathozására e szabályzat megfelelő rendelkezéseit értelemszerűen és akként kell alkalmazni, mintha az érdekelt előbb viselt tiszti (tábori lelkészi, stb.) rendfokozatát el sem vesztette volna. Az igazságérzet és a méltányosság azonban megköveteli, hogy az arra hivatottak enyhébb mértéket alkalmazzanak határozathozásukban (véleménynyilvánításukban) az érdekelt abbéli magatartásának elbírálásakor, amelyet a rangvesztésre szóló ítélet végrehajtása óta tanúsított, ha a m. kir. honvédség (csendőrség) kötelékéből történt eltávolítása következtében rangjával együtt állását (átmeneti, nyug-, vagy hadirokkant-ellátását), eddigi egyetlen megélhetési forrását is elvesztette, megfelelő foglalkozáshoz, keresethez legjobb igyekezette dacára sem tudott jutni és egyébként is minden anyagi támogatás nélkül tengődött s mindezeknek a körülményeknek folytán olyan életmód folytatására kényszerült, amely a tisztiállás-tekintéllyel nem egyeztethető össze. Fokozott mértékben áll ez a követelmény, ha az érdekeltet esetleg teljesen ártatlanul ítélték volt el, így különösen, ha elítéltetését csak valamely *okiratnak meghamisítása, hamis tanuzás, megvesztegetés*, vagy harmadik személynek más bűncselekménye idézte elő.

7. Az érdekeltnek a rangvesztésre szóló ítélet végrehajtása óta tanúsított magatartását, különben — ha csak az ezt megelőző időben tanúsított és bűnvádi, vagy megszakított vagy abbahagyott korábbi becsületügyi (fegyelmi bizottsági) eljárás alapjául szolgált, avagy esetleges egyéb magatartása már egymagában is nem teszi őt kétségtelenül méltatlanná arra, hogy előbb viselt tiszti (tábori lelkészi, stb.) rendfokozatába visszahelyezék — minden esetben a legnagyobb gondossággal és pontossággal kell felderíteni. Evégből mindenekelőtt be kell szerezni az érdekelt erkölcsi és vagyoni bizonyít-

ványát, az Országos Bűnügyi Nyilvántartó Hivataltól értesítő lapját, tőle pedig lehetőleg hatósági bizonyítványokkal vagy egyéb hiteles igazolványokkal felszerelt részletes írásbeli jelentést arra vonatkozólag, hogy a rangvesztésre szolt ítélet végrehajtása óta milyenek voltak családi és vagyoni, valamint megélhetési viszonyai, mikortól meddig hol tartózkodott, mily alkalmazásban állott vagy milyen foglalkozást űzött és mily javadalmazást vagy jövedelmet élvezett. Az érdekelt idevonatkozó jelentésében foglalt adatok helytállóságát tüzetesen ellenőrizni kell.

8. Az érdekeltet ugyanazok a jogok illetik meg és ugyanazok a kötelességek terhelik, mint az eljárás alatt állót.

9. Képviselő közrevonásával kell lefolytatni e §-ban szabályozott eljárást abban az esetben, ha az érdekelt meghalt, vagy elmebetegségben szenved. Az eljárás lefolytatását ilyenkor az érdekelt özvegye, illetőleg házastársa, továbbá fel- és lemenőágbeli rokonai és gondnoka kérhetik.

10. Miután az illetékes becsületügyi szervek az érdekeltnek az 1. §. 2., vagy a 3. §. 1. pontjába ütköző magatartását jogerősen elbírálták, e szabályzat megfelelő rendelkezése értelmében a további intézkedések megtételére hivatott parancsnok az összes iratokat szolgálati úton a honvédelmi miniszterhez terjeszti fel.

11. Ha az érdekeltet nem mondották ki a tisztállás becsületének megsértésében vétkesnek s olyan magatartás sem bizonyult rá, amely miatt tisztet a 4. §. alapján rendfokozatból el kellene bocsátani, vagy tisztté (tábori lelkésszé, stb-vé) történt kinevezését meg kellene semmisíteni, a honvédelmi miniszter az érdekeltet a D-9. jelzésű szolgálati könyv 48. §-ának 5. pontja, illetőleg a D-10. jelzésű szolgálati könyv 52. §-ának 3. bekezdése

értelmében visszahelyezi előbb viselt tiszti (tábori lelkészi, stb.) rendfokozatába azzal a nappal, amelyen a rangvesztésre szóló ítéletet rajta annakidején végrehajtották. Ellenkező esetben a honvédelmi miniszter kimondja, hogy az érdekelt nem helyezhető vissza előbb viselt rendfokozatába és erről a határozatról azt a honvéd (csendőr) igazságügyi hatóságot, amely az érdekeltnek előbb viselt rendfokozatába való visszahelyezése iránt előterjesztést tett, az érdekelttel (illetőleg a 9. pontban megjelölt hozzátartozóival vagy gondnokával) való közlés végett értesíti.

12. Ha e §. alapján folyamatba tett eljárás során a tisztiállás becsületének veszélyeztetését kimondó jogerős határozatot hoztak, ennek végrehajtására, valamint a vele kapcsolatos, vagy tőle függetlenül is szükségesnek vélt fegyelmi fenyítés kiszabására és végrehajtására és a mindezekkel összefüggő egyéb intézkedések megtételére csak azután kerülhet sor, miután a honvédelmi miniszter az érdekeltet előbb viselt tiszti (tábori lelkészi, stb.) rendfokozatába már visszahelyezte. A kiszabott fegyelmi fenyítésben az érdekelt által ártatlanul elszenvedett szabadságvesztés-büntetést be kell tudni.

13. Az az érdekelt, aki a honvédelmi miniszter határozata szerint nem helyezhető vissza előbb viselt tiszti (tábori lelkészi, stb.) rendfokozatába, ezt adott esetben már csak a 44. §-ban szabályozott eljárás (rehabilitáció) útján nyerheti vissza. Ugyanez áll megfelelő esetben arra az érdekeltre is, aki az előbb viselt rendfokozatába való visszahelyezését egyáltalán nem kéri, vagy erről e §. alapján folyamatba tett eljárás során lemond. Az illetőt úgy kell tekinteni, mintha előbb viselt tiszti (tábori lelkészi, stb.) rendfokozatáról a becsületügyi eljárás (elbírálás) elkerülése végett lemondott volna.

14. E §-ban szabályozott eljárás során mindenkor *szorónkívül* kell intézkedni és határozni,

Illetmények.

46. §.

1. A becsületügyi eljárás sem a ténylegességi, sem az ellátási illetmények élvezetét nem szakítja meg.

2. Mind a tényleges, mind a nemtényleges honvéd egyének utazásai, amelyeket mint eljárás alatt állók, védők, képviselők, tanuk, vagy mint a becsületügyi választmány, a tisztgyűlés, vagy a bü. tanács tagjai tesznek, az Illetmény Szabályzat III. Fejezet 2. §-ának *g*) pontja értelmében ügyködési utazásoknak minősülnek, ennél fogva az érdekelteknek költségeik megtérítésére az idevonatkozó rendelkezések szerinti mértékben igényük van.

Nyugállományú (szkv.) tiszteknek valamely bü. szervbe elnökként vagy tagként *esetenként* történt ki rendelése alkalmával nekik a G—10. jelz. Illetmény Szabályzat I. fejt. 14. §. 5. pont *a*), *b*) alpontja szerint *napidíj* illetékes.

3. Lovagias ügyekkel kapcsolatban felmerült kiadások nem számíthatók fel a kincstár terhére.

4. Polgári tanuk díjai tekintetében az alábbiak irányadók:

a) a becsületügyi eljárás során kihallgatott polgári tanuknak kívánságukra ugyanazokat a díjakat kell kiutalni, mint amelyet nekik a polgári bűnvádi perrendtartásáról szóló 1896. évi XXXIII. t.-c. 223. §-a és az 1930. évi XXXIV. t.-c.-nek, az imént idézett szakasz harmadik bekezdésének helyébe lépett 106. §-a szerint illetékesek, — nevezetesen:

„A tanu követelheti a megjelenésével járó útiköltségeinek megtérítését.

Napi- vagy hetibérből élőknek ezen felül még igényük van az utazáshoz és kihallgatáshoz megkívánt időnek és rendes keresetüknek megfelelő kárpótlásra.

Az oly tanuk, akik nem napi- vagy hetibérből élnek, ha kihallgatásuk lakóhelyükön kívül legalább 10 km-re eső helyen történik, útiköltségeiken felül csak legszükségesebb kiadásaik megtérítését kérhetik, ha erre vagyoni körülményeiknél és kereseti viszonyaiknál fogva rá vannak szorulva.“

b) A tanu díjainak kiutalását kihallgatásakor, vagy legkésőbb ezt követő két nap alatt, az igény különbeni elvesztése terhe mellett, a becsületügyi választmány elnökétől kérje.

Az elnök az igényjogosultságot az a) alpontban idézett törvényi rendelkezések alapján, a viteldíjakra, a helyi élelmezési költségekre és a tanu lakóhelyén szokásos napi bérvizonyokra figyelemmel, elbírálja és a tanudíjat ennek megfelelően megállapítja,

c) a megállapított díjat a kihallgatás után azonnal ki kell fizetni. Ha pedig ez a tanu hibáján kívül nem lehetséges, akkor azt neki minél előbb és úgy kell elküldeni, hogy ebből költségei ne legyenek,

d) a tanudíjakat annál a számadótestnél kell elszámolni, melynek kötelékébe a becsületügyi választmány elnöke tartozik. A tanunak megfelelő előleg adható,

e) a becsületügyi választmány elnöke a kitöltött, aláírt és hivatalos bélyegzővel ellátott utalványt a jelenlévő tanunak átadja, a távollevőnek pedig megküldi,

f) a tanudíj megállapítása ellen az utalvány kézhezvételét követő 14 nap alatt a becsületügyi választmány elnökének előljáró parancsnokságánál panasszal lehet élni. Panasznak van helye akkor is, ha a tanudíj kiutalása iránt írásban benyújtott kérvényre egy hónap alatt nem hoztak határozatot,

g) a becsületügyi választmány elnöke a tanukat kihallgatásuk befejeztével tanuigényükre kioktatja. Azt, hogy a kioktatás megtörtént, a kihallgatási jegyzőkönyvben fel kell említeni.

A becsületügyi iratok kezelése, megőrzése és kiadása. 47. §.

1. Az eljárásban közreműködő minden parancsnoknak és becsületügyi szervnek mindenkor gondoskodnia kell a neki kiadott becsületügyi iratok lelkiismeretes kezeléséről és gondos megőrzéséről.

Az ügyiratokból a becsületügyi eljárás teljes lefolyásának és az eljárás egyes mozzanatai közti összefüggésnek tisztán ki kell tűnnie. Ezért minden intézkedést eredetiben, fogalmazványban, másolatban, vagy hiteles feljegyzésben, azonkívül az átvételi elismervényeket, esetleg előterjesztett okmányszerű bizonyítékokat, stb. csatolni kell az iratokhoz. Idegennyelvű iratokat eredetiben és hiteles fordításban kell csatolni.

Az iratokat beérkezésük és keletkezésük sorrendjében folyó számmal kell ellátni és a 10. sz. melléklet szerinti *iratjegyzékbe* bevezetni. Az iratjegyzéket folytatólagosan kell vezetni és minden átadás vagy előterjesztés alkalmával annak a megállapítását tartalmazó záradékkal kell ellátni, hogy az összes iratok hiánytalanul megvannak-e.

2. A befejezett becsületügyi eljárás iratait a m. kir. honvéd vezérkar főnöke őrzi. Becsületügyi iratokat nem szabad kiselejtíteni.

3. *Bü. iratokat* e pont rendelkezései értelmében *kizárólag a m. kir. honvéd vezérkar főnöke (csendőrség felügyelője) adhat ki*, még pedig:

a) katonai parancsnokságoknak, katonai közigazgatási és igazságügyi hatóságoknak, hivatalos eljárásuk céljára a befejezett becsületügyi iratokat minden korlátozás nélkül,

b) polgári igazságügyi hatóságoknak, valamint más állami és velük egy tekintet alá eső hatóságoknak, úgy szintén a 40. §. 4. pontjában említett hivatásszervezeti intézményeknek és egyházi főhatóságoknak, indokolt megkeresésükre, egyes ügydarabokat (jelentéseket, hatá-

rozatok, rendeleteket, stb-t), vagy a becsületügyi eljárás összes iratait is — a személyi okmányok, valamint a tisztgyűlés és a becsületügyi tanács jegyzőkönyveinek és mellékleteinek kivételével — és pedig eredetiben, avagy hiteles vagy kivonatos másolatok kiszolgáltatása útján. Az iratoknak vagy egy részüknek kiszolgáltatását a m. kir. honvéd vezérkar főnöke (csendőrség felügyelője) csak akkor tagadhatja meg, ha kiadásuk közérdekbe, így elsősorban nagyfontosságú katonai szolgálati érdekbe ütköznék,*

c) becsületügyi eljárás alatt állott tisztnek, az eljárás során kihallgatott tanúnak, vagy az eljárásban érdekelt bármely magánszemélynek a becsületügyi eljárás befejeztével saját tulajdonát képező okmányait, levelezéseit, stb. kérelmére ki kell adni. Indokolt esetben a visszaadott iratok hiteles másolatát az ügyiratok közé kell helyezni,

d) az előzőkben fel nem sorolt esetekben a m. kir. honvéd vezérkar főnöke (csendőrség felügyelője), a tiszt állástekintély védelmét szem előtt tartva, szabadon dönt afelől, vajjon a kellő indokolással kért egyes, vagy összefüggő becsületügyi iratokat kiadja-e vagy sem.

48. §. A becsületügyi választmányok véleményadási joga és tanácsadási kötelessége.

1. Minden olyan esetben, amidőn bizonyos eljárás lefolytatása céljából katonai szabályzat vagy különös rendelet valamely becsületügyi választmány véleményé-

* Ha a becsületügyi eljárás fegyelmi úton nyert befejezést, a polgári igazságügyi és egyéb hatóságokkal szükség esetén csak ezt a tényt kell, — ellenben a kiszabott fenyítés nemét és mértékét nem szabad — közölni.

A szolgálati titoktartás kötelessége tekintetében a Szolg. Szab. I. Rész 75. pontja tartalmaz általános rendelkezéseket.

nek beszerzését írja elő,* továbbá azokban az esetekben is, amikor a jogosult parancsnok valamely ügyben meghozandó döntéséhez a becsületügyi választmány véleményére kíván támaszkodni, a büv. véleménye mindenkor szorosan a feltett kérdésre szorítkozzék.

2. Azt a körülményt, hogy a büv. véleményét az érdekelt tiszt meghallgatása után, avagy csupán a rendelkezésre álló adatok alapján adja-e meg, a jogosult parancsnok van hivatva az adott helyzet és az érvényben lévő rendelkezések figyelembevételével meghatározni.

Ha oly eljárással kapcsolatban szükséges a büv. véleményének meghallgatása, melyben a döntés joga a honvédelmi minisztert illeti meg, az illetékes büv. véleményének beszerzése iránt a honvédelmi miniszter — a jogosult parancsnok útján — közvetlenül intézkedik.

3. Az illetékes büv-nak kötelessége, hogy oly tisztnek, kik valamely becsületügy (lovagias ügy) mikénti elintézésére vonatkozólag hozzá útmutatásért fordulnak, megfelelő tanácsot adjon. A tanácsot írásban kell kérni és adni. A becsületügyi választmányt a tanácsért felelősség terheli. Mind a tanácsot kérő, mind a becsületügyi választmány legyenek figyelemmel arra, hogy a párbajkódexnek a kihívás tekintetében adott határideje betartható legyen.

4. Azok a tiszték, akik az illetékes büv-t idejében nem tudták elérni, a legközelebbi bü. választmányhoz fordulhatnak.

* Ide tartoznak különösen: nemtényleges tiszték elbocsátásának kérdése az ily tisztékhez intézett szolgálati parancs iránti szándékos engedetlenség esetében, meg nem engedett polgári foglalkozás, vagy előzetes katonai engedély nélkül kötött házasságok állásszerűségének elbírálása, elbocsátás kérdése a tisztiálláshoz illő jövedelem rendszeres vagy tartós hiánya okából, stb. (A—37. Szabályzat.)

5. A bü. választmányynak nem szabad tanácsot adni oly ügyel kapcsolatban, amelyben már a bü. eljárást elrendelték, kivéve, ha arról van szó, hogy az érdekelt tiszt valamely bü. eljárás alá nem tartozó személlyel szemben a bűnvádi eljárás megindítását szorgalmazza-e vagy sem.

6. Magasabb parancsnokságok becsületügyi előadói tanácsot adni nem jogosultak és olyan lovagias ügyben, melynek elbírálásában szolgálati beosztásukból folyólag közreműködni hivatottak, megbízotti tisztséget nem vállalhatnak.

Mellékletek.

1. számú melléklet.
Minta a 8. §. 4. pontjához.

A m. kir. .... honvéd .... ezred becsületügyi választmánya.

Vélemény

N. N. .... állományába tartozó .....
(állományviszony és rendfokozat) ügyében.

I. Előzmények:

X. Y. a m. kir. .... honvéd .... ezred parancsnokságához 19.... évi ..... hó ....-n benyújtott feljelentésében (jelentésében) N. N. .... (állományviszony és rendfokozat)-t lényegében azzal vádolja, hogy

.....

N. N. .... igazoló jelentésében az ellene felhozott vádakát tagadja és pusztán azt ismeri el, hogy

.....

A m. kir. .... honvéd ..... ezred parancsnoksága további támpontok beszerzése céljából 19.... évi ..... hó ....-n ...../kt.—19.. szám alatt becsületügyi előzetes megállapításokat rendelt el és az ügyre vonatkozó iratokat azzal a rendelkezéssel adta ki fenti becsületügyi választmánynak, hogy a választmány azok, valamint a feltétlenül szükséges tanukihallgatások (és a .....-tól közvetlenül beszerzendő ..... iratok) alapján a tényállást derítse fel és a tisztázott tényállás alapján adjon véleményt arra vonatkozólag, hogy N. N. ....-t (valamint az ügyben még érintett más tiszteket) terhelik-e oly cselekmények vagy mulasztások, melyek a tisztiállás közös becsületét, vagy nevezett (nevezettek) egyéni becsületét érintik.

II. A becsületügyi választmány megállapításai és mérlegelése:

(Itt az esetleges külön bizonyítékok felemlítése mellett vázolni kell a tényállást és fel kell sorolni az érintett tiszt- (tiszttek-)nek mind ama, a tisztiállás szempontjából terhelő, cselekményeit vagy mulasztásait, amelyek beigazolást nyertek, illetve beigazolhatóknak vagy valószínűsíthetőknak látszanak. Azután a választmány az egyes cselekményeket és mulasztásokat — az összes körülmények egybevetésével — értékelje ki és — amennyiben az szükséges — sorolja fel azokat az indokokat is, amelyeket az elbírálásnál tekintetbe veendőnek tart.)

III. A becsületügyi választmány véleménye:

A fent kifejtettek alapján N. N. .... ama cselekményének, miszerint:

” . . . . .
 . . . . . “

becsületügyi vonatkozásai nincsenek, az pusztán fegyelmi kihágást képez.

Ama mulasztása, hogy:

” . . . . .
 . . . . . “

érinti ugyan az egyéni és a tisztiállás közös becsületét, azonban figyelemmel arra is, hogy N. N. .... eljárásának jóhiszemősége beigazolást nyert és mulasztása az állástekintélyre kiható különösebb következményekkel nem járt, az A—46. Bü. Szab. 1. §. 3. pontja értelmében fegyelmi úton is kellő mérvben megtorolható.

Ama cselekményei azonban, hogy

a) „ . . . . .
 . . . . . “

és

b) „ . . . . .
 . . . . .“
 a becsületügyi eljárás elrendelését teszik szükségessé.
 (Hely), 19 . . . évi . . . . . hó . . . -n.

. . . . . (név) . . . . . (név)
 (rendfokozat) (rendfokozat)
 bűv. tag bűv. tag

. . . . . (név)
 (rendfokozat)
 a bűv. elnöke

Megjegyzés.

A *véleményes jelentést* külön kísérő jelentéssel (melyet csak a bűv. elnöke ír alá) kell felterjeszteni. A jelentéshez a keletkezett összes iratokat is, iratjegyzékbe (lásd a 10. számú mellékletet és annak megjegyzését) foglalva, csatolni kell.

2. számú melléklet.
Minta a 20. §. 4/d. pontjához.

A m. kir. .... honvéd .... ezred becsületügyi választmánya.

(Hely), 19 .... évi ..... hó ..... n.

Jegyzőkönyv.

Készült (név, csapattest, állományviszony, rendfokozat) mint eljárás alatt állóval az ellene folyamatban lévő tényfelderítő eljárás során.

Az idézés folytán megjelent (neve, rendfokozata), miután az elnök figyelmeztette, hogy a hozzá intézendő kérdésekre feleni és igaz vallomást tenni köteles, a következőket vallja:

1.

Az általános kérdésekre:

(1) Nevem: N. N., Magyarországon, X. megyében, ... községben, ... évben születtem, ... vallású, nőtlen vagyok; a m. kir. honvéd „Ludovika“ akadémia elvégzése után . . . . . évi . . . . . hó . . . . . -n, a m. kir. . . . . ezredhez hadnaggyá neveztettem ki. (Nemténylegesen állományú tisztelnél még: Polgári foglalkozásom . . . . .).*

(2) Tulajdonosa vagyok a 3. oszt. katonai érdemkeresztnek a hdm-nyel és a kardokkal, az ezüst és a

*) Továbbá pl. hivatásos vagy tartalékos honvédorvosnál: Tagja vagyok a . . . . . kerületi orvosi kamarának.

bronz katonai érdeméremnek a katonai érdemkereszt szalagján a kardokkal, a Károly csapatkeresztnek, stb.-nek.

(3) Bűnvádi vagy becsületügyi eljárás alatt nem állottam. (Ha állott, akkor jegyzőkönyvbe kell mondania, hányszor, mikor, lényegében miért és milyen eljárás alatt állott s mily eredménnyel végződött az.) Fegyelmileg négy ízben voltam fenytve.

2.

Felhívom (rendfokozat) urat, hogy adja elő kimerítően és összefüggően az Önnel közölt vádpontok tekintetében a tényállást és védekezését:

(Következik az eljárás alatt álló *összefüggő* vallomása: azután a becsületügyi választmánynak esetleges további kérdései s az eljárás alatt állónak ezekre adott feleletei.)

3.

Óhajt-e az ügyiratokba betekinteni?

Az ügyiratokba betekintettem. (Az ügyiratokba való betekintés jogával ez alkalommal nem kívánok élni.)

A jegyzőkönyv felolvasása után:

Vallomása helyesen van-e felvéve és van-e még valami előadni valója?

Vallomásom helyesen van felvéve és egyéb előadni valóm nincsen.

Jelenlétemben: . . . . . (az

. . . . . (név eljárás alatt álló névalá-
(rendfokozat) frása
védő (rendfokozata)

A büv. esetleges döntése.

Ezekután a jegyzőkönyvet lezártuk és aláírtuk.

..... (név) ..... (név)
 (rendfokozat) (rendfokozat)
 büv. tag büv. tag
 ..... (név)
 (rendfokozat)
 büv. elnök

Folytatva 19 . . . év . . . . . hó . . . -n

1.
(Kérdés)

1.
(Felelet)

és így tovább.

Megjegyzés:

Az eljárás alatt állóval a végkihallgatásra való megidézés alkalmával (20. §. 5. pontja) a büv.-nak az idézés kapcsán a beigazolt vádbeli cselekményeket (terhelő körülményeket, valamint a súlyosító és enyhítő körülményeket is közölnie kell, hogy az eljárás alatt álló a végkihallgatásra kellőkép előkészülhessen.

Végkihallgatás.

(Hely), 19 . . évi . . . . . hó . . . n.

A Becsületügyi Szabályzat 20. §. 5. pontja értelmében a következőkben közlöm . . . . . (az eljárás alatt álló rendfokozata) úrral a ténymegállapítás eredményét:

A) A beigazolt vádbeli cselekmények:

(Terhelő körülmények.)

(Itt kell felsorolni vádpontonként — röviden és tálálóan, de a szereplő személyek neveinek megemlítése

nélkül — mindazokat a körülményeket (cselekményeket és mulasztásokat), amelyek a tényfelderítő eljárás során *beigazolást* nyertek vagy valószínűnek látszanak. (Terhelő körülmények.)

Nem szabad olyan cselekményeket vagy mulasztásokat felsorolni, melyeknek alaptalansága kétségtelenül beigazolódott.)

B) Súlyosító és enyhítő körülmények:

(Fel kell sorolni a megállapított összes súlyosító és enyhítő körülményeket, vagyis mindazt, ami az eljárás alatt álló kifogás alá eső magatartásának szigorúbb vagy enyhébb elbírálását teszi indokolttá.)

1.

Az előadottak alapján most már teljesen tájékozva van az Ön ellen emelt vádak felől?

1.

(Felelet)

2.

Jogában áll az iratokba betekinteni és mindazt előadni, amit a ténymegállapítások és bizonyítékok stb. tekintetében még megjegyezni, vagy védelmére felhozni kíván.

2.

(Az eljárás alatt álló válasza, szóbeli védekezésének írásbafoglalása, vagy írásbeli védekezésének csatolása, esetleges kérelmeinek vagy javaslatainak felsorolása.)

3.

A büv. esetleges döntése.

A jegyzőkönyv felolvasása után:

4.

Vallomása jól van-e felvéve és van-e még valami előadni valója?

4.

Vallomásom jól van felvéve, egyéb előadnivalóm nincs.

Az iratokba betekintettem.

(Az iratokba való betekintés jogával ez alkalommal sem kívánok élni.)

Jelenlétemben:

..... (név) ..... (az
(rendfokozat) eljárás alatt álló névalá-
védő írása
(rendfokozata)

Ezek után a jegyzőkönyvet lezártuk és aláírtuk.

..... (név) ..... (név)
(rendfokozat) (rendfokozat)
bűv. tag bűv. tag

..... (név)
(rendfokozat)
bűv. elnök

Megjegyzés.

Esetleges javításokat aláírással igazoltan kell eszközölni.

3. számú melléklet.
Minta a 20. §. 4/g. pontjához.

A m. kir. .... honvéd .... ezred becsületügyi választmánya.

(Hely), 19 .... évi ..... hó ..... n.

Jegyzőkönyv.

Készült (az eljárás alatt álló neve) m. kir. .... honvéd .... ezredbeli (rendfokozat) ellen folyamatban lévő tényfelderítő eljárás során tanuként kihallgatott (név) m. kir. .... honvéd .... ezredbeli (rendfokozat)-al.

A becsületügyi választmány előtt idézés folytán megjelent tanut az elnök az igaz vallomástételre felszólította és figyelmeztette, hogy vallomásának igaz voltát becsületére és kötelességére való hivatkozással (esküvel) kell megerősítenie.

1.

Mit tud (a tanu rendfokozata) úr (az eljárás alatt álló neve és rendfokozata) becsületügyére vonatkozólag előadni?

1.

(Következik a tanu vallomása, valamint a választmánynak esetleges további kérdései és a tanunak ezekre adott feleletei.)

A jegyzőkönyv felolvasása után:

Vallomása jól van-e felvéve és van e még valami előadni valója?

Vallomásom jól van felvéve, egyéb előadni valóm nincsen. Vallomásom igaz voltát becsületemre és kötelességemre való hivatkozással megerősítem.

.....
 (a tanu névalírása)
 (rendfokozata)

Ezek után a jegyzőkönyvet lezártuk és aláírtuk.

..... (név)	..... (név)
(rendfokozat)	(rendfokozat)
büv. elnöke.	büv. tagja.

Megjegyzés.

Esetleges javításokat aláírással igazoltan kell eszközölni.

4. számú melléklet.
Minta a 20. §. 4/h. pontjához.

A m. kir. .... honvéd .... ezred becsületügyi választmánya.

(Hely), 19 .... évi ..... hó ..... n.

Jegyzőkönyv.

Készült a ..... (az eljárás alatt álló neve) m. kir. .... honvéd .... ezredbeli (rendfokozat) ellen folyamatban lévő tényfelderítő eljárás során tanuként kihallgatott (név) Budapesten, ... ker. .... -utca .... szám alatt lakó kereskedővel.

A becsületügyi választmány előtt idézés folytán megjelent tanu, miután az elnök figyelmeztette arra, hogy legjobb tudása és lelkiismerete szerint a tiszta igazat vallja, semmit el ne hallgasson és vallomását akként tegye meg, hogy azt szükség esetében esküvel is megerősíthesse, továbbá miután felhívta figyelmét arra is, hogy a hamis tanuvallomás súlyos büntetőjogi következményeket von maga után, a hozzá intézett kérdésekre a következőket vallja:

1.

Mit tud (az eljárás alatt álló neve és rendfokozata) úr becsületügyére vonatkozólag előadni?

1.

(Következik a tanu vallomása, valamint a választmánynak szükséges további kérdései és a tanunak ezekre adott feleletei.)

A jegyzőkönyv felolvasása után:

Vallomása jól van-e felvéve és van-e még valami előadni valója?

Vallomásom jól van felvéve, egyéb előadni valóm nincs. A tanudíjakra vonatkozó kioktatást tudomásul vettem.*

.....
(a tanu névaláírása)
kereskedő.

A tanu esküt tett, vagy pedig: a tanu nem tett esküt.

Ezekután a jegyzőkönyvet lezártuk és aláírtuk.

..... (név)	..... (név)
(rendfokozat)	(rendfokozat)
a бүv. elnöke.	a бүv. tagja..

Megjegyzés.

Esetleges javításokat aláírással igazoltan kell eszközölni.

* Lásd a polgári tanuk díjai tekintetében a 46. §. 4. pontját.

5. számú melléklet.
Minta a 20. §. 7. és 8. pontjához.

A m. kir. . . . . honvéd . . . . ezred becsületügyi válaszmánya.

Előadás

. . . . . (az eljárás alatt álló neve) m. kir. . . .
 honvéd . . . ezredbeli (rendfokozat) becsületügyében.

(1.) . . . . . (az eljárás alatt álló neve) (rendfokozata) Magyarországon . . . . megyében . . . . községben . . . . évben született, ... vallású, nőtlen, ... és . . . . fia, felavatták a m. kir honvéd „Ludovika“ akadémia elvégzése után . . . évi . . . hó . . . . -n a m. kir. honvédséghez és a m. kir. . . . ezredben hadnaggyá nevezték ki. (Nemtényleges állományú tisztelnél még: Polgári foglalkozása . . . .)* Bűnvádi vagy becsületügyi eljárás alatt nem állott. (Ha igen, hányszor, mikor, lényegében miért és milyen eljárás alatt s mely eredménnyel végződött az.) Fegyelmileg négy ízben volt fenyítve.

(2.) Az eljárás alatt álló tulajdonosa . . . . . (fel kell sorolni összes rendjeleit (kitüntetéseit) és díszjelvényeit.)

(3.) Az 19 . . évre szerkesztett minősítvényi táblázatban (csak általános megjelöléssel) „kiváló“, „jeles“, „jó“, „megfelelő“ vagy „meg nem felelő“ tisztnek van minősítve.

(4.) A tényfelderítő eljárás elrendelésére (a feljelentő neve)-nek a m. kir. . . . . honvéd . . . . ezred parancsnokságához benyújtott feljelentése (tett jelen-

* Továbbá pl. hivatásos vagy tartalékos honvéd orvosnál: A . . . . . kerületi orvosi kamara tagja.

tése) szolgált okul, mely az eljárás alatt állót lényegében
 azzal vádolja, hogy . . . . .
 . . . . .
 . . . . .

(5.) A m. kir. . . . honvéd . . . . . ezred parancs-
 noksága e feljelentés alapján 19 . . évi . . . . . hó . . .-n
 . . . ./Kt. szám alatt a tényfelderítő eljárást rendelte
 el és végrehajtásával a fenti becsületügyi választmányt
 bízta meg.

(6.) Az immár befejezett tényfelderítő eljárás ered-
 ménye a következő:

A) Tényállás:

(7.) Következik a tényállás ismertetése összefogla-
 lásszerűen, időbeli sorrendben, a vádak egyenkénti meg-
 világításában, azonban minden lényegtelen körülmény
 elhagyásával. Minden egyes vádpontonál röviden fel kell
 sorolni az *idevágó tanuvallomások lényegét*, az eljárás
 alatt álló arra vonatkozó védekezését. Mindezek mérle-
 gelése után a becsületügyi választmány *a tényfelderítő*
eljárás eredményét minden vádpontra nézve röviden fog-
lalja össze, úgy, hogy abból kétségtelenül kitűnjék, hogy
 az emelt vádpont be van-e igazolva vagy sem. *Élesen*
meg legyen különböztetve minden tény, mely megbíz-
ható tanuvallomásból, vagy az eljárás alatt álló be-
ismeréséből, vagy egyéb bizonyíték alapján minden két-
séget kizáró módon beigazolódott, azoktól a körülmé-
nyektől, melyeket csupán gyanítani, vagy amelyekre kö-
vetkeztetni lehet. Nem szabad tehát a tanúk és az eljá-
rás alatt állók vallomását egyszerűen felsorolni, hanem
azok mérlegeléséből kell megállapítani a végleges tény-
állást. A becsületügyi iratokra (mellékleteire) sem sza-
 bad csak egyszerűen hivatkozni.

B) Beigazolt vádbeli cselekmények:
(Terhelő körülmények.)

(8.) (Itt fel kell sorolni vádpontonként — röviden és találóan, de a szereplő személyek neveinek megemlítése nélkül — mindazokat a körülményeket (cselekményeket és mulasztásokat), amelyek a tényfelderítő eljárás során beigazolást nyertek vagy valószínűnek látszanak. (Terhelő körülmények.)

(Nem szabad olyan cselekményeket vagy mulasztásokat felsorolni, melyeknek alaptalansága kétségtelenül beigazolódott.)

C) Súlyosító és enyhítő körülmények:

(9.) (Fel kell sorolni a megállapított összes súlyosító és enyhítő körülményeket, vagyis mindazt, ami az eljárás alatt álló kifogás alá eső magatartásának — beigazolt vádbeli cselekmények (terhelő körülmények) — szigorúbb vagy enyhébb elbírálását teszi indokolttá.)

D) A becsületügyi választmány indítványa:

(10.) A büv. a tényállás, a beigazolt vádbeli cselekmények, valamint a súlyosító és enyhítő körülmények egybevetése és mérlegelése után egyhangúlag (2 szavazat 1 ellenében)

indítványozza:

a tisztigyűlés egybehívása szükséges,
a tisztigyűlés egybehívása nem szükséges, eljárás
alatt álló magatartását fegyelmileg kell elbírálni.

(Hely), 19 . . évi . . . . . hó . . .-n.

. . . . . (név)	. . . . . (név)
(rendfokozat)	(rendfokozat)
büv. tag	büv. tag
. . . . . (név)	
(rendfokozat)	
büv. elnök	

Megjegyzés.

1. Ha csak egy eljárás alatt álló van, az „Előadás“-ból kettő (lehetőleg géppel sokszorosított) azonos példányt kell készíteni (az első példányt a bü. iratokhoz való csatolás végett, a másodpéldányt az eljárás alatt álló számára).

2. Ha *több eljárás* alatt álló van, az „Előadás“ megszerkesztését illetően lásd a 20. §. 8. pontjának „Együttes előadás“-ra vonatkozó rendelkezéseit. Ebben az esetben tehát egy együttes előadást és annyi kivonatos másodpéldányt kell készíteni, ahány eljárás alatt álló van. Ezek a kivonatos előadások tartalmazzák:

a) az egész ügyre áttekintést engedő rövid összefoglalást,

b) az együttes előadásnak az érintett tisztre vonatkozó részét.

2. Az eljárás alatt álló (neve és rendfokozata) a tisztgyűlésen, védője (név), m. kir. . . . honvéd . . . ezredbeli (rendfokozat) kíséretében, valamint (név, rendfokozat) becsületügyi előadó is megjelent.

3. Az eljárás alatt álló (neve és rendfokozata) helyett (. . . név) m. kir. . . honvéd . . . ezredbeli (rendfokozat) jelent meg védőül. Ezt a minőségét az eljárás alatt álló által kiállított meghatalmazással igazolta, ennek a tisztgyűlés jegyzőkönyvéhez való csatolását az elnök elrendeli.

4. Az elnök az eljárás alatt álló és védője, valamint a becsületügyi előadó jelenlétében a tisztgyűlést megnyitván, felszólítás útján megállapítja, hogy senki ellen sincs a 10. §. értelmében kizáró ok. (Ha a tisztgyűlés bármely tagja ellen kizárási ok forog fenn, akkor az elnök a 26. §. 4/b. alpontja értelmében jár el.)

5. Az elnök — esetleg a bü. előadó útján — a becsületügyi választmány előadását, a beigazolt vádbeli cselekmények (terhelő körülmények), a súlyosító és enyhítő körülmények, valamint az incitvány kivételével ismerteti.

6. Az előadás felolvasásával kapcsolatban az elnök a következő ügyiratokat ismerteti:

. . . . .

(A felolvasott ügyiratok iratjegyzéki számát a jegyzőkönyvbe be kell jegyezni.)

7. Az elnök ismerteti a beigazolt vádbeli cselekményeket (terhelő körülményeket), a súlyosító és enyhítő körülményeket, valamint a büv. indítványát (esetleg a jogosult parancsnok indokait).

8. Miután a tisztgyűlés tagjai közül már senki sem tartotta szükségesnek a tényállás további megvilágítását, az elnök az eljárás alatt állónak (védőjének) a szót annak hozzáadásával engedi át, hogy mindazt előadhassa, amit igazolásául és a vád megcáfolására felhozni akar.

Az eljárás alatt álló (védője) előadja: (most következik főbb vonásokban az eljárás alatt álló, vagy védője, vagy mindkettőjük védőbeszéde, melyet mindketten aláírnak. A benyújtott védőiratokat a jegyzőkönyvhöz kell csatolni.)

..... (név) . . . . .
 (rendfokozat) mint védő (az eljárás alatt álló névaláírása)
 (rendfokozata) •

9. Miután az eljárás alatt álló (és védője) a jegyzőkönyvet aláírta, majd a becsületügyi előadóval együtt a tanácskozótermet elhagyta, az elnök a *tanácskozást* az ügy tömör összefoglalása után oly figyelmeztetéssel nyitja meg, hogy minden tagnak jogában áll véleményét nyíltan és szabadon kimondani s megokolni.

10. (Név, rendfokozat) véleménye az, hogy . . . . .

. . . . .

(Név, rendfokozat) annak a nézetének ad kifejezést, hogy

. . . . .

11. Az elnök ezután minden lényegtelen dolog elhagyásával rámutat azokra a fontosabb mozzanatokra, amelyeknek a tisztgyűlés határozatára jelentőségük van. (Az elnök összefoglalását csatolja a tisztgyűlés jegyzőkönyvéhez.)

12. A tanácskozás befejeztével az elnök elrendeli a szavazást az előzetes kérdésekre (26. §. 4/i. és k. pontja).

13. Miután az előzetes kérdésekre lefolytatott szavazás eredménye nemleges volt, az elnök elrendeli a szavazást a *főkérdésekre*.

14. A szavazásra jogosított tagok szavazatukat pontonként (Lásd: 26. §. 4/l. pont) külön-külön szavazati

jegyén az elnök kezébe adták át, erre ő a szavazás eredményét az egyes rendfokokozatok rangban legidősebb tagjaival egyetértve pontonként megállapítja és azt kihirdeti.

15. A tisztgyűlés:

az első beigazolt vádbeli cselekményre vonatkozóan 5 szavazattal 7 ellenében a következőképpen

h a t á r o z o t t :

„A bü. tanácsot a végtárgyalás megtartása céljából egybe *kell hívni*“,

a második beigazolt vádbeli cselekményre vonatkozóan 8 szavazattal 4 ellenében a következőképpen

h a t á r o z o t t :

„A bü. tanács egybehívása nem szükséges, eljárás alatt álló magatartását fegyelmileg kell elbírálni“, stb., stb.

(A szavazati jegyeket ezután megsemmisítik. Ennek megtörténtét a jegyzőkönyvbe fel kell venni.)

16. Az elnök végezetül a tisztgyűlés tagjait a titoktartás kötelességére figyelmezteti, majd a jegyzőkönyv lezárása és aláírása következik.

(Az elnöknek és minden egyes rendfokokozat rangban legidősebb tisztjének aláírása.)

..... (név) ..... (név)
(rendfokokozat) (rendfokokozat)

..... (név) ..... (név)
(rendfokokozat) (rendfokokozat)

..... (név)
(rendfokokozat)

..... (név)
(rendfokokozat) mint elnök.

7. számú melléklet.
Minta a 37. §-hoz.

A m. kir. . . . honvéd hadtest főtishti becsületügyi tanácsa.

(Hely), ... évi . . . . . hó . . . -n.

Jegyzőkönyv.

Készült (az eljárás alatt álló neve) m. kir. . . . . honvéd
. . . . . ezredbeli (eljárás alatt álló rendfokozata)
becsületügyében megtartott végtárgyalásról.

Jelenlevők:

1. (Név) m. kir. . . . . honvéd . . . . . ezredbeli
(rendfokozat), mint a becsületügyi tanács elnöke;

2. (Név) m. kir. . . . . honvéd . . . . . ezredbeli (rend-
fokozat)

” ” ” ” ” ”

” ” ” ” ” ”

” ” ” ” ” ”

mint a bü. tanács tagjai.

3. Az eljárás alatt álló (neve és rendfokozata) vé-
dője, (név), m. kir. . . . . honvéd . . . . . ezredbeli
(rendfokozat) kíséretében megjelent.

4. Az eljárás alatt álló helyett (név) m. kir. . . . .
honvéd . . . . . ezredbeli (rendfokozat) jelent meg
védőül és ezt a minőségét az eljárás alatt álló által ki-
állított meghatalmazással igazolta, amelynek a tárgya-
lási jegyzőkönyvhöz csatolását az elnök elrendeli.

5. Az elnök az eljárás alatt álló és védője jelenlétében a tárgyalást megnyitván, felszólítás útján megállapította, hogy senki ellen sincs a 10. §. értelmében kizárási ok (ha a becsületügyi tanács bármelyik tagja ellen kizárási indítványt tettek, akkor az elnök a 37. §. 1/b. alpontja értelmében jár el).

6. Az elnök a tárgyalást az összes tagokhoz intézett azzal a felhívással folytatja, hogy a szóbanforgó ügyben a tényfelderítő eljárás eredménye alapján becsületük és kötelességük szerint tanácskozzanak és hozzanak határozatot.

7. Az elnök azután a becsületügyi előadót utasítja, hogy a becsületügyi választmány előadása alapján a tényállás *lényeges részleteit*, a beigazolt vádbeli cselekményeket (terhelő körülményeket), a súlyosító és enyhítő körülményeket, a tisztgyűlésen előadott védelem lényegét s a tisztgyűlés határozatát ismertesse.

8. Az előadás kapcsán az elnök utasítására a becsületügyi előadó a következő iratokat olvasta fel:

. . . . .

Az eljárás alatt álló (védője) kívánságára az elnök még a következő iratok felolvasását rendelte el:

. . . . .

(A felolvasott iratok iratjegyzéki számát a jegyzőkönyvbe be kell jegyezni.)

9. Az elnök felhívja a tanácstagokat, hogy nyilatkozzanak arra nézve, vajjon kívánnak-e még és mely irányban tájékozódni. A kívánt tájékoztatásokat az elnök megadta.

10. Miután a becsületügyi tanács tagjai közül már senki sem tartotta szükségesnek a tényállás további megvilágítását, az elnök az eljárás alatt állónak (védőjének) a szót annak hozzáadásával engedi át, hogy mindazt előadhatja, amit igazolásául és a vád megcáfolására felhozni akar.

11. Az eljárás alatt álló (védője) előadja:

(Most következik főbb vonásokban az eljárás alatt álló és esetleg védőjének, vagy mindkettőjüknek védő-

beszéde, illetve védőiratuk felolvasása. A benyújtott védőiratot a jegyzőkönyvhöz kell csatolni.

..... (név) ..... (az
(rendfokozat) mint védő eljárás alatt álló név-
aláírása)
(rendfokozata)

12. Miután az eljárás alatt álló (a védő) a jegyzőkönyvet aláírta, az eljárás alatt álló (a védő) a tanács-termet elhagyta, az elnök megnyitja a tanácskozást. A tanácskozás során az ügyet tömören összefoglalja*, majd felhívja a jelenlévőket, hogy jogukban áll véleményüket és észrevételeiket nyíltan és szabadon előadni.

13. (Név, rendfokozat) véleménye az, hogy .....
.....
(Név, rendfokozat) annak a nézetének ad kifejezést, hogy
.....

14. Az elnök azután minden lényegtelen dolog elhagyásával rámutat azokra a fontosabb mozzanatokra, amelyeknek a becsületügyi tanács határozatánál jelentőségük van.

15. A tanácskozás befejeztével az elnök elrendeli a szavazást az *előzetes* kérdésekre. (37. §. 1/h. és i. pontjai.)

16. Miután az előzetes kérdésekre megejtett szavazás eredménye nemleges volt, az elnök elrendeli a szavazást a *főkérdésekre*.

17. Az elnök a becsületügyi tanács tagjai által beadott szavazati jegyeket felolvassa és azután a szavazás eredményét a becsületügyi tanács tagjaival együtt megállapítja és a következőképp hirdeti ki:

18. A becsületügyi tanács egyhangúlag (szótöbbséggel) az állásbecsület megsértésére szóló ....., a

* Az elnök összefoglalását írásban csatolja a jegyzőkönyvhöz.

veszélyeztetésre szóló . . . . ., felmentésre szóló
. . . . . szavazattal a következőképpen

határozott:

(Következik a határozat és indokolása a 37. §. 1/l. alpontja értelmében.)

A határozat megszerkesztése után az elnök elrendelte a szavazójegyek megsemmisítését.

19. A megejtett szóbeli szavazás eredménye alapján a becsületügyi tanács (egyhangúlag, szótöbbséggel) a következő

indítványt

teszi:

a) az eljárás alatt álló következő kitüntetéseit (következik az ő szóbanforgó érdemrendjeinek, rendjeleiknek, kitüntetéseinek és díszjelvényeinek felsorolása) el kellene vonni (meg kellene hagyni).

Indokolás . . . . .

b) az eljárás alatt állónak tiszthelyettesi (tisztesi) rendfokozat odaítélhető (nem volna odaítélhető).

Indokolás . . . . .

20. Az elnök végül még a titoktartás kötelességére figyelmezteti a becsületügyi tanács tagjait, majd a jegyzőkönyv lezárása és aláírása következik.

. . . . . (név)
m. kir. . . honv. . . ezred-
beli (rendfokozat)

. . . . . (név)
m. kir. . . honv. . . ezred-
beli (rendfokozat)

. . . . . (név)
m. kir. . . honv. . . ezred-
beli (rendfokozat)

. . . . . (név)
m. kir. . . honv. . . ezred-
beli (rendfokozat)

mint tanácstagok.

. . . . . (név)
m. kir. . . . honvéd . . . ezredbeli (rendfokozat)
mint elnök.

8. számú melléklet.
Minta a 44. §. 2. pontjához.

M. kir. . . . . parancsnokságnak.

Kelt, . . . év . . . . . hó . . . -n.

(Állomáshely.)

Kérem egykor viselt tisztí (tisztjelölti) rendfokozatomnak (a nyugállományban, a szolgálatonkívüli viszonyban, a tartalékban) visszaadását.

1/a. Név (ha változtatta, előbbi neve is).

1/b. Születési hely, év, hónap és nap, illetőségi hely, állampolgárság.

1/c. Vallása (ha változtatta, előbbi vallása is).

1/d. Volt rendfokozata és azidőben állományilletékes csapatteste.

1/e. Jelenlegi esetleges legénységi rendfokozata és állományilletékes csapatteste.

1/f. (Itt sorolja fel jelenlegi további személyi viszonyait, nevezetesen családi állapotát, jelenlegi polgári foglalkozását vagy állását, vagyoni viszonyait.)

2/a. (Itt részletezze az általa végzett polgári és katonai iskolákat, békebeli katonai szolgálatait.)

2/b. (Részletezze különösen pontosan harctéri szolgálatát, azidőbeni csapattestét és beosztását a hadszíntér feltüntetésével, esetleges fegyvertények idejét és helyét, sebesüléseit.)

2/c. Kitüntetései:

1. háborús

2. békebeli

(Az esetleg elvonnt kitüntetések is fel kell sorolni.)

3. Egykor viselt tiszti rendfokozata elvesztésének ideje, oka és körülményei:

(Azt a bírói ítéletet, becsületügyi határozatot, vagy rendeletet, amely rendfokozatának vesztésére, vagy a rendfokozatáról való lemondásának elfogadására vonatkozik, eredetiben vagy hiteles másolatban mellékelje a folyamodó.)

4. A tiszti rendfokozat elvesztésétől a kérvény benyújtásáig eltelt idő részletes leírása:

(Életkörülményeinek és magánviszonyainak időbeli sorrendben való felsorolásakor különösen azokat az adatokat kell pontosan felemlíteni, amelyek az állászerűség szempontjából fokozott jelentőséggel bírnak, tehát kereseti foglalkozásán kívül pl. az időközben kötött házasságának adatait, az ellene esetleg folyamatban volt bűnvádi (fegyelmi) stb. eljárás okát és eredményét. Az állászerűség szempontjából jelentős adatait folyamodó hivatásos, vagy a hivatásos állományból származó nemtényleges tiszték írásbeli nyilatkozatával támassza alá.)

5. Egykor viselt tiszti rendfokozatának visszaadását mely célból és mely érdemeire hivatkozva kéri?

6. Kérte-e már egykor viselt tiszti (tisztjelölti) rendfokozatának visszaadását, ha igen, mikor és mely parancsnokságnál és hol folyt le a visszahelyezési eljárás?

7. A forradalom és kommunizmus alatt tanúsított magatartása igazolt-e? Ha még nincs igazolva, igazolását mikor és hol kérte, avagy miért nem nyújtotta be erre vonatkozó kérvényét?

8. A rendfokozat visszaadási eljárásból és a tisztgyűlés előtti megjelenésből eredő személyi költségeit hajlandó-e viselni?

Kijelentem, hogy az egyes kérdőpontokra választomat legjobb tudásom és lelkiismeretem szerint az igazsághoz híven adtam meg és tudomásul veszem, hogy ha bebizonyul, miszerint kérvényemben tudatosan az igazságtól eltérő adatot jelentettem be, ez a rendfokozat

visszaadási eljárás azonnali beszüntetését vonja maga után. Adataim helytállóságának, valamint jelenlegi társadalmi állásom állásszerűségének igazolására a következő okmányokat, igazolványokat és nyilatkozatokat csatolom:

.....
.....
Összesen: . . . . darabot.

(A folyamodó s. k. névaláírása és lakcíme.)

A m. kir. . . . honvéd . . . . ezred becsületügyi választmánya.

Összefoglalás és vélemény

. . . . . (folyamodó neve) rendfokozat visszaadási ügyében.

1. Folyamodó neve és személyi adatai:

(Itt fel kell sorolni folyamodó nevét, egykor viselt tiszti rendfokozatát, jelenlegi esetleges tiszthelyettesi, tisztesi rendfokozatát, jelenlegi és volt állományilletékes csapattestét, születési évét és helyét, illetőségét, vallását, családi állapotát, jelenlegi polgári foglalkozását vagy állását, vagyoni viszonyait. Ha nevét és vallását változtatta, a régi nevét, illetve vallását is fel kell tüntetni.)

2. Folyamodó háborús teljesítményei, sebesülései:

(Itt a hadjárat, hadszíntér és a fegyvernem megemlékezésével a beigazolt arcvonalszolgálat (hadifogság) idejét, továbbá sebesüléseinek közelebbi adatait kell kimutatni. Ha folyamodó eme adatait csak valószínűsíteni tudja, akkor ezt külön meg kell említeni.)

3. Folyamodó tulajdonosa . . . . . (fel kell sorolni összes rendjeleit, kitüntetéseit és díszjelvényeit, amelyeknek adományozását (odaítélését) okmányokkal igazolta. Az esetleg elvont kitüntetések — e körülmény megemlékezésével — szintén fel kell sorolni.)

4. A forradalom és kommunizmus (hadifogság, elszakított területen töltött idő) alatti magatartása igazolt-e?*

* Azok, akik az 1918. évben 18-ik életévüket még nem érték el, az A—37-hez jelz. Szabályzat Független 2. §. 1. pont utolsó bekezdése értelmében az 1918—1919. évi forradalmi mozgalmak alatt tanúsított magatartásuk igazolása alól (igazolási eljárás alól) mentesek.

5. Az Országos Bűnügyi Nyilvántartó Hivatal nyilvántartásában szerepel-e?

6. A becsületügyi választmány megállapításainak eredménye a következő:

A) Tényállás:

7. (Következik az egykor viselt tiszti rendfokozat elvesztése idejének, okának és körülményeinek, az egykor terhél rótt cselekményeknek,)

8. (az azóta tanúsított magatartásának és életkörülményeinek,)

9. (végül az esetleges különös békeérdemeinek összefoglalásszerű ismertetése. Különösen az állástekintély szempontjából fokozott jelentőséggel bíró adatokat kell pontosan felemlíteni, tehát a kereseti foglalkozáson és a polgári társadalomban elfoglalt álláson kívül pl. az időközben kötött házasság adatait, a folyamodó ellen — tiszti rendfokozata elvesztése után — esetleg folyamatban volt bűnvádi, fegyelmi, stb. eljárás okát és eredményét.)

B) A becsületügyi választmány véleménye:

10. A tényállás, valamint az alább kifejtett indokok alapján a becsületügyi választmány egyhangú (2 szavazattal 1 ellenében alkotott)

véleménye

folyamodó egykor viselt tiszti (tábori lelkeszi, stb.) rendfokozatának visszaadása az állástekintéllyel összeegyeztethető (nem egyeztethető össze). — (Esetleg: — de csak a rendfokozat visszaadásának javasolása esetén — folyamodó forradalmak (hadifogság, stb.) alatti magatartása „igazolt“.)

C) Indokolás:

11. (Itt fel kell sorolni mindazokat a körülményeket és indokokat, amelyek alapján a becsületügyi választmány — a 44. §. 1. pontjában foglaltak szem előtt tartásával — a Legfelsőbb kegyelem gyakorlására folyamodót javaslatba hozhatónak tartja.)

(Hely,) 19 . . évi . . . . . hó . . . - n.

..... (név)	..... (név)
(rendfokozat)	(rendfokozat)
büv. tag	büv. tag

.....
 (név) (rendfokozat)
 büv. elnök.

Megjegyzés. Az „Összefoglalás”-ból másodpéldányt készíteni és azt a folyamodónak kiadni nem szabad.

10. számú melléklet.

Minta a 47. §-hoz.

n. kir. ... honvéd gyalogezred becsületügyi választmánya.

I r a t j e g y z é k *)

A (név) m. kir. ... honvéd gyalogezredbeli (rendfokozat) becsületügyére vonatkozó iratokról.

Év, hó, nap	A beadványt intéző hatóság megnevezése, az ügyirat kezte és száma	A beadvány vagy intézkedés tárgya
19 november 2.	... honvéd gy. ezred pság. 19 ... XI/2. 140/Kt.	A m. kir. ... honvéd gyalogezred parancsnokának parancsa, melylyel a ténymegállapításokat elrendeli. 1—a) X. Y. feljelentése. 1—b) A feljelentésnek (közelebbről megjelölendő) melléklete. 1—c) N. N. hadnagy igazoló jelentése.
november 2.	... honvéd gy. ezred pság. 19 ... XI/2. 150/Kt.	A m. kir. ... honvéd gyalogezred pság átirata. 2—a) Az eljárás alatt álló minősítési táblázatának kivonata. 2—b) Az eljárás alatt álló büntetési jegyzőkönyvi kivonata. 2—c) Az eljárás alatt álló anyakönyvi lapjának másolata.
november 3.	(Saját)	Az eljárás alatt álló megidézése (fogalmazvány).
november 3.	S.	A feljelentő megidézése. (Fogalmazvány.) Az eljárás alatt állóval felvett jegyzőkönyv
november 15.	M	Az eljárás alatt álló átvételi elismervénye megidézéséről.
november 15.	(Magánbeadvány) 1921. XI/5.	Az ügyiratokba betekinttettem (Hely) 19 ... november 15. (Név, rendfok) (Név, rendfok.) védő. eljárás alatt álló.
november 16.		Jegyzőkönyv (név) kereskedő (a feljelentő) kihallgatásáról.

* A megelőző vagy kapcsolatos bűnvádi, bü., vagy fegyelmi (bizottsági) eljárásra vonatkozó olyan iratokat, amelyek külön iratjegyzékbe vannak foglalva, egy szám alatt kell felvenni.
Ujrafelvételi vagy rendfokozat visszaadási (rehabilitációs) eljárás esetében nem szabad a bü. alapeljárásra vonatkozó iratjegyzéket pólytatni.

Folyó- szám	Év, hó, nap	A beadványt intéző hatóság megnevezése, az ügyirat kelte és száma	A beadvány vagy intézkedés tárgya
8.	19 . . . november 18.	S.	(Név, rendfok.) felszólítása írás- beli nyilatkozattételre (kérdőív mellékelve).
9.	november 18.	S.	Tanuk megidézése (fogalmazvány
10.	november 23.	M. 19 . . . XI/21.	(Név, rendfok.) nyilatkozata.
11.	november 24.		Jegyzőkönyv (név) ügynök kihal- gatásáról.
12.	november 24.		Jegyzőkönyv (név, rendfok.) k hallgatásáról.
13.	november 25. november 26.		Jegyzőkönyv (név, rendfok.) k hallgatásáról. Az eljárás alatt állóval felve jegyzőkönyv folytatása.
14.	november 29.	S.	A m. kir. . . . állomásparancsno sághoz intézett megkeresés tan kihallgatása végett (3 kérdő mellékelve).
15.	december 8	A m. kir. . . . állomásparancs- nokság 1921 XII/5. 105/Kt.	A m. kir. . . . állomásparancsno ság átírata a megejtett tan kihallgatásokról. 15—a) Jegyzőkönyv (név) (tizede kihallgatásáról. 15—b) Jegyzőkönyv (név) pinc kihallgatásáról 15—c) Jegyzőkönyv (név) ügyn kihallgatásáról.
16.	december 10.	S.	Az eljárás alatt álló megidézése végkihallgatásra (fogalmazván
17.	december 12.	M. 19 . . . XII/11.	Az eljárás alatt állónak a v kihallgatásra történt megidézé ről szóló átvételi elismervény.
18.	december 13.		Az eljárás alatt állóval végkiha gatása alkalmával felvett jegy könyv. Az ügyiratokba betekintettem (Hely és kelt.) (Név, rendfok.) (Név, rendfo védő eljárás alatt ál

Év, hó, nap	A beadványt intéző hatóság megnevezése, az ügyirat kelte és száma	A beadvány vagy intézkedés tárgya
19 . . . december 22.		Előadás A naplózott iratok hiánytalanul megvannak. (Hely és kelt.) (Név, rendfokozat)
19 . . . január 6.	. . . honvéd gy. ezred pság. 19 . . . I/3. 5/Kt.	a becsületügyi választmány elnöke. A tisztgyűlés összehívására vonatkozó parancs
január 6.		Az eljárás alatt állónak a tisztgyűlésre való megidézése.
január 8.	M. 19 . . . I/7.	Az eljárás alatt álló átvételi elismervénye megidézéséről.
január 16.		A tisztgyűlésről felvett jegyzőkönyv. 23—a) A védő meghatalmazása. 23—b) Védőirat. 23—c) Összetoglalás.
		A naplózott iratok hiánytalanul megvannak. (Hely és kelt.) (Név és rendfokozat) a tisztgyűlés elnöke.
január 22.	. . honv. hadtestparancsnokság 19 . . . I/21. 24/elh.	A m. kir. . . honvéd hadtestparancsnok rendelete a végtárgyalás megtartása tárgyában.
január 30.		A becsületügyi tanács tárgyalásának elrendelése és az eljárás alatt álló megidézése (fogalmazvány). 25—a) Feladóvevény.
február 4.	M. 19 . . . II/1.	Az eljárás alatt állónak átvételi elismervénye megidézéséről.
február 10.		A becsületügyi tanács tárgyalási jegyzőkönyve. 27—a) A védő meghatalmazása. 27—b) Védőirat. 27—c) Összefoglalás.
		A naplózott iratok hiánytalanul megvannak. (Hely és kelt.) (Név és rendfokozat) a becsületügyi tanács elnöke.
Megjegyzés. A 2. rovatba azt a napot kell írni, amelyen az ügyirat a becsületügyi választmányhoz (tanácshoz) beérkezett, illetve helyen az illető jegyzőkönyvet, fogalmazványt, stb. az utóbbiaknál érkezetté.		

Függelék.

FÜGGELÉK.*

I. FEJEZET.

Becsületügyek (lovagias ügyek) intézése általában.

1. A tisztikar egységének folyamánya az, hogy az egyes tisztek cselekményei elválaszthatatlanok a tisztikar hírnevétől és tekintélyétől.

Éppen ez okból jut különös jelentőséghez a tisztikar tagjainak a lovagias ügyekben tanúsított magatartása. Ezekben az ügyekben ugyanis a tisztikar minduntalan közvetlen érintkezésbe jut a polgári társadalomnak a lovagias eljárás szükségességét elismerő előkelő rétegeivel.

Ez a körülmény mind a parancsnokokra, mind a tisztikar tagjaira különleges kötelelességeket ró, nevezetesen:

a) minden parancsnoknak fontos kötelelessége, hogy alárendelt tisztikarát lovagias gondolkodásra és cselekvésre nevelje, annak a becsületről alkotott, amúgy is fejlett és érzékeny felfogását szakadatlanul finomítsa, hogy ezáltal a tisztikar az etekintetben kivívott megkülönböztetett helyzetét a jövőben is fenntarthassa és biztosíthassa;

b) a lovagias ügyekben szereplő tisztek tekintsék

* Ebben a függelékben foglalt rendelkezések közül a táborigi lelkészre csak a III. fejezet határozványai érvényesek.

magukat az állástekintély letéteményeseinek, ne téveszszék szem elől a tisztikarban ápoltnemes hagyományokat, intézzék el a rájuk bízott becsületüget mindenkor lelkiismeretesen, igazságosan, gyorsan és öregbítsék ezáltal is a tisztikar hagyományos jó hírnevét és tekintélyét.

II. FEJEZET.

Tisztek között felmerült lovagias ügyek elintézése alkalmazásával követendő eljárás.*

2. Tiszt megbízottul rendszerint csak tiszteket kérhet fel. Más megbízottak felkérését csak egészen kivételes és kényszerítő körülmények indokolhatják. Szükség esetén a tiszt jogosult parancsnokához, vagy a legközelebbi állomásparancsnoksághoz forduljon.**

3. A megbízatásnak tiszt részéről történt felkérés esetén való elvállalása bajtársi szolgálat. (Szolg. Szab. I. Rész 30. pontja.) A megbízás vállalása elől csak kivételes és kényszerítő körülmények fennforgása esetében szabad kitérni.

4. A megbízottak a rájuk bízott lovagias ügyet a tiszt lovagias felfogás és a tisztekre kötelező különleges rendelkezések szem előtt tartásával a polgári társadalomban elfogadott bármely párbajkódex szerint intézhetik.

* Tisztek és lelkészek között felmerült ügyekre a 19. pont intézkedik.

** A megbízottak felkérésénél legyen figyelemmel a tiszt arra, hogy elvileg rendfokozatának és állományviszonyának, valamint ellenfele korának, társadalmi állásának megfelelő megbízottakat kérjen fel, valamint arra is, hogy megbízottainak érzékeny anyagi kiadásokat ne okozzon.

Lovagias ügyekkel kapcsolatban felmerült kiadásokat nem lehet a kincstár terhére felszámítani.

5. A megbízottak igyekezzenek a rájuk bízott lovagias ügyet békésen elintézni és csak akkor válasszák a fegyveres elintézés módját, ha a sértés olyan súlyos, hogy a békés elintézés nem férne össze a becsület követelményeivel.

6. A tiszt megbízottaihoz minden esetben, tehát akkor is, ha felkérésük élő szóval történt, a tényállás rövid leírását tartalmazó megbízólevelet köteles intézni. A megbízottak viszont ne csak a tényállás teljes tisztázására, hanem az ügy hátterének megismerésére is törekedjenek, mert csak ily eljárás biztosíthatja a lelkiismeretes, igazságos és méltányos elintézését.

A tényállást kivételes vagy különösen súlyos esetben bü. előzetes megállapítások keretében is tisztázni lehet. (Függelék 35. g) pontja.)

7. Csupán a felek közvetlen megegyezése alapján, tehát előzetes tárgyalások nélkül, tanuk jelenlétében párviadalnak tiszték között még a párbajkódexek szerint megengedett esetekben sem lehet helye, mert a tisztikar tagjai cselekményeikért a tisztikarral szemben is felelősek.

8. A megbízottak a lovagias ügy minden fontos mozzanatát jegyzőkönyvbe kötelesek foglalni. A jegyzőkönyvnek az egyébként szokásos alakítások mellett feltétlenül tartalmaznia kell:

a) az ügyben szereplő felek és megbízottaik állományviszonyát, rendfokozatát, csapattestét vagy lakóhelyét,

b) a használt kódexet.

c) a kihívás okát,

d) a lehetőleg egyhangúlag megállapított rövid tényállást,

e) a tényállás alapján annak megállapítását, vajjon történt-e sértés, kinek a részéről és mily fokú az; köl-

csönös sértés esetén annak megállapítását is, hogy kit illetnek a sértett fél jogai,

f) a sértés fokával és módjával arányban álló elégtételt.

A megbízottak ne feledjék, hogy a közöttük felmerülő mindennemű véleménykülönbséget kiküszöbölni és ezáltal a tárgyalások folytatását, illetve az ügy befejezését lehetővé tenni a párbaj- (döntő-), vagy fegyverbíróság hivatott.

9. Tilos tiszttel szemben becsületbíróságot megajánlani vagy elfogadni.*

10. Párbaj- (döntő-), vagy fegyverbíróságban tisztek mind elnöki, mind tagi minőségben résztvehetnek.**

Tisztek párbaj- (döntő-), vagy fegyverbíróságba mind elnök-, mind tagokként csak hivatásos, vagy a hivatásos állományból származó nemtényleges (nyugállományú, szkv.) tiszteket kérhetnek fel, illetve hozhatnak javaslatba.

11. Lovagias ügyet tiszttel szemben egyoldalúan nem szabad lezárni. Ha a lovagias eljárás során az abban érintett tiszttel szemben oly körülmények merülnek fel, melyek egyébként a lovagias ügy egyoldalú befejezésére nyujtanának jogos alapot, a tárgyalásokat meg kell szakítani és a csonka jegyzőkönyvet bü. szempontból való elbírálásra a jogosult parancsnokhoz kell

* Tiszteknek becsületbíróságban akár elnökként, akár tagokként résztvenniök tilos.

** A becsületbíróságot nem szabad összetéveszteni a párbaj- (döntő-), vagy fegyverbírósággal. A becsületbíróság a kifogásolt fél párbajképessége és így közvetve becsülete felől van hivatva ítélni, ellenben a párbaj- (döntő-), vagy fegyverbíróság a lovagias ügy elintézésének egyes részletkérdéseit dönti el.

— közvetlenül — előterjeszteni. Ezt az előterjesztést a rangban legidősebb megbízott eszközli.

12. Bünvádi vagy becsületügyi eljárás (előzetes bü. megállapítások) alatt álló tiszt az eljárás jogerős befejezéséig megbízotti, párbajbírói, stb. tisztet nem vállalhat.

A tiszt azt a körülményt, hogy bünvádi vagy bü. eljárás (előzetes bü. megállapítások) alatt áll, megbízottaival felkérésük alkalmával előzetes felszólítás nélkül is mindig közölni köteles.

13. A tiszt az öt személyében ért sértésért tiszttel szemben — a 14., 15. és 16. pontban említett kivételes esetektől eltekintve — mindig lovagias úton törekszik elégtételre.*

14. Tiszt tiszttől ennek tanukihallgatás során tett vallomásaért, abban az esetben, ha ez nem lépte át a kötelességszerű feleletadás keretét és személyi sértéseket sem tartalmazott, lovagias elégtételt nem kérhet.

15. Előljárótól szolgálati ügyből kifolyólag esetleg elszenvedett sérelem orvoslása a panasz útjára tartozik.**

16. A katonai szolgálat körébe tartozó kötelesség teljesítésének elmulasztását csak a kísérő körülmények által indokolt igen kivételes esetben lehet lovagias úton elintézni.

A köteles tisztelet mellőzése (Szolg. Szab. I. R. 83. és 533. pontja), előljáró cselekedetének kedvezőtlen bírálata (Szolg. Szab. I. R. 84. pontja), alárendelttel való megszegyenítő bánásmód (Szolg. Szab. I. R., 122.

* Nem tisztekkel szemben követendő eljárást a Függelék 21. pontja tartalmazza.

** Az a tiszt, aki előljárójától szolgálati ügyből folyólag lovagias úton elégtételt kér, a katonai büntetőtvénnykönyvről szóló 1930. II. t.-c. 71. §-a értelmében függelem-sértés büntette miatt 5 évig terjedhető börtönnel büntethető. Ezt a rendelkezést akkor is alkalmazni kell, ha az előljárói viszony időközben megszűnt.

pontja), elvileg szolgálati úton való elintézést követel és kivételesen akkor intézhető el lovagias úton, ha a kísérő körülmények, mint amilyenek például a sértő cselekményeknek szolgálaton kívül, társaságban való elkövetése, a cselekményeknek szigorú értelemben vett szolgálati jellegét elhomályosítják és azt bizonyos vonatkozásban magánügygé is teszik.*

17. Ha a megbízottak, vagy a párbaj- (döntő-) bíróság sértés fennforgását állapítja meg, tisztek között sajnálkozással elégtételt adni nem lehet.

Sajnálkozni csak valamely sértés látszata (pl. vélt udvariatlanság) esetében lehet, különösképpen akkor, ha a tiszt fejlett lovagias érzése és felfogása a sajnálkozás kifejezését hölgygel vagy idősebb bajtárssal szemben, mint tiszteletének kifejezését, vagy teljes jóhiszeműségének bizonyosságát, önként ajánlja fel.

18. Becsület (lovagias) ügyeknek az állásfelfogás és a tisztállás követelményeinek megfelelő igazságos, gyors és megnyugtató elintézése érdekében mind a feleknek, mind a megbízottaknak jogukban áll, hogy a felmerült kételyek eloszlatása végett — a Becsületügyi Szabályzat 48. §-ában meghatározott keretek között — a becsületügyi választmányhoz forduljanak tanácsért.

III. FEJEZET.

Tisztek és lelkészek, valamint tábori lelkészek és becsületügyi eljárás alá nem tartozó személyek között felmerült ügyek elintézése.

(Békéltető eljárás.)

19. Tisztnek lelkésszel felmerült ügyét nem szabad a szorosan vett lovagias keretek között, tehát a párbajkódexek szabályai alapján intézni.

* Elbírálás tekintetében lásd a Függetlenség 38/d. pontját.

Mindamellett ily esetben is meg kell a tisztnek kísérelnie két tiszt útján a felmerült sérelemnek, illetve ellentétnek a tiszti és lelkészi állás és hivatás követelményeket kielégítő tapintatos és bajtársi elintézését. (Békéltető eljárás.)

Ha ez nem jár sikerrel, a sérelmet szenvedő tiszt tábori lelkész ellen annak előljáró katonai hatóságánál, polgári lelkész ellen pedig egyházi hatóságánál tesz — jogosult parancsnoka útján — feljelentést. Lelkész ellen bűnvádi feljelentést tenni — ha csak a sértés valamely hivatalból üldözendő bűncselekmény tényálladékát nem meríti ki — kizárólag az érdekelt tiszt jogosult parancsnokának engedélye alapján lehet.

Abban az esetben, ha a békéltető eljárás sikerrel járt, a becsületügyi szempontból szükséges elbírálás megejtése céljából az érdekelt tiszt köteles az ügy keletkezését és lefolyását a Becsületügyi Szabályzat 6. §-ának 4. pontja értelmében jogosult parancsnoknak jelenteni.

A békéltető eljárásban közreműködött tisztek annak lefolyásáról és eredményéről megbízójukat jegyzőkönyv helyett levélben értesítik.

20. A sérelmet szenvedő tábori lelkész tiszttel szemben a Becsületügyi Szabályzat 5. §-ának 2. pontja alapján a tiszt előljáró (jogosult) parancsnokánál följelentést tesz. Polgári személlyel szemben a tábori lelkész a polgári bíróságnál szorgalmazhatja az elégtételt, ehhez azonban jogosult parancsnokától előzetesen engedélyt kérni köteles.

IV. FEJEZET.

Tisztek és becsületügyi eljárás alá nem tartozó személyek között felmerült lovagias ügyek intézésénél, vagy becsületügyi eljárás alá nem tartozó megbízottakkal folytatott tárgyalás alkalmával követendő eljárás.*

21. A tisztnek becsületügyi eljárás alá nem tartozó személy által elkövetett sértés esetén is *elvileg első-sorban* lovagias úton kell az elégtételszerzésre törekednie és csak ha ily úton nem juthat elégtételhez, veheti igénybe az elégtételszerzés más módját.

Csak kivételes és különös körülmények közt, nevezetesen, ha a sértés kifejezetten a tiszt szolgálatának gyakorlására, vagy valamely hivatalos eljárás (bűnvádi, bü., polgári peres, vagy fegyelmi, stb. eljárás) során, vagy azzal kapcsolatban tanúsított magatartására vonatkozik, avagy, ha a sértő társadalmi állása, büntetett előélete, vagy egyéb körülmények folytán — a párbaj-kódexek értelmében — párbajképtelen egyén: van jogában, illetve kötelessége a tisztnek az elégtétel megszerzésére más úton törekedni.

Kétes esetekben az elégtételszerzésnek lovagias úton való bevezetése célszerű, nehogy a bűnvádi eljárás eredményes befejezéséhez szükséges föltételek esetleges hiánya következtében a tiszt az elégtételtől végleg elessék.

A büv. tanácsadási kötelessége tekintetében a Becsületügyi Szabályzat 48. §-a tartalmaz rendelkezéseket.**

22. Megbízottakként működő tiszteknek már a tárgyalások megkezdésekor meg kell állapodniok a többi

* Tábori lelkészeknek polgári személyekkel szemben felmerült ügyeire a 20. pont intézkedik.

** A tanácskérésnél mindig figyelemmel kell lenni arra, hogy a kihívás határideje betartható legyen.

megbízottal abban, hogy a tárgyalást mely kódex alapján fogják lefolytatni. Ezt a megállapodást jegyzőkönyvbe kell foglalni.

A bü. eljárás alá nem tartozó feleket vagy megbízottakat arra felszólítani, hogy a lovagias ügy elintézése tekintetében magukat a katonai Becsületügyi Szabályzat Függelék rendelkezéseinek alávessék, nem kell. Ha azonban az érdekeltek önként tesznek ily ajánlatot, azt el kell fogadni és jegyzőkönyvbe kell foglalni.

Becsületügyi eljárás alá nem tartozó személlyel felmerült lovagias ügy tárgyalása során az érdekelt tiszti megbízottak tartsák szigorúan szem előtt a tárgyalás alapjaként elfogadott párbajkódex szabályait és az ellenfél megbízottaival egyetértve intézzék el az ügyet úgy, hogy a feleket az elintézés eredményeképpen semmiféle igazságtalanság, sérelem, vagy megaláztatás ne érje. Az ellenfél megbízottai iránt legyenek mindenkor méltányosak és lovagiasak.

23. A megbízottak közt a lovagias ügy mikénti elintézése tekintetében felmerülő bárminémű nézeteltérés kiküszöbölésére a párbaj- (döntő-), illetőleg fegyverbíró-ság van hivatva. Ha tehát a lovagias ügy elintézése közben ily természetű akadályok merülnének fel, a tiszti megbízottak azokat a megfelelő bíróság megajánlásával kezdeményezőleg hárítsák el.

A megajánlott párbaj- (döntő-) vagy fegyverbíró-ságot csak akkor lehet visszautasítani, ha a megajánlás a párbajkódexekben biztosított jogokat vagy kötelességeket érint, ellenkező esetben a felajánlás visszautasítása, vagy e bíróságok döntésének el nem fogadása a lovagias elégtételadás megtagadásával egyenlő megítélés alá esik.

A tiszt megbízottai a párbaj- (döntő-), illetőleg fegyverbíró-ság elnöke és tagjai gyanánt csak hivatásos, vagy a hivatásos állományból származó nemténylegesen (ny. áll. vagy szkv.) tisztet kérhetnek fel, illetve hozhatnak javaslatba.

24. A tiszt ellen felajánlott becsületbírótságot el-fogadni tilos. Ha a becsületügyi eljárás alá nem tartozó ellenfél vagy megbízottai a tiszt ellen olyan körülménye-
ket hoznak fel, amelyek a tiszt becsületét látszanak érinteni, a becsületbírótságot egybehívása helyett a tár-
gyalás eddigi menetét magábfoglaló jegyzőkönyvet — vagy jelentést — kell a jogosult parancsnokhoz bü. el-
bírólás végett előterjeszteni. (Függelék 11. pontja.) A jogosult parancsnok döntése, illetőleg a tisztikarnak a bü. eljárás során való ítélkezése, azután egyenlő értékű a becsületbírótságot határozatával.

25. A tiszt vagy megbízottai becsületügyi eljárás alá nem tartozó ellenféllel szemben a párbajkódexek szerint megengedett esetekben becsületbírótságot egybe-
hívását kérhetik. A becsületbírótságot határozatát a további tárgyalások alapjául el kell fogadni.

A becsületbírótságotban tisztek ilyen esetben sem mű-
ködhetnek közre.

26. Katonai bünvádi eljárás során közönséges büncselekményért lefokozott, vagy becsületügyi eljárás kö-
vetkeztében rendfokozatát veszített, végül polgári büntetőbírói eljárással kapcsolatban bármely büntett, illetve haszonlesésből eredő bármely vétség vagy kihágás miatt a 4. §. 1. pontja értelmében közigazgatási úton elbocsá-
tott volt tiszt párbajképességét becsületbírótságot által felülbíróltatni nem szabad.

Ilyen volt tiszt párbajképességét — a tisztikarral szemben — csak egykor viselt tisztí rendfokozatának visszaadása által szerzi vissza.

27. Minden más esetben, nevezetesen, ha a tisztet katonai büncselekménnyel kapcsolatban fokozták volna le, avagy ha tisztí rendfokozatáról bünvádi eljárás során, vagy a becsületügyi eljárás elkerülése végett lemondott, végül ha közigazgatási úton történt elbocsátása nem a 26. pontban felsorolt okokból következett volna be: az érintett volt tiszt párbajképességét el kell ismerni,

ha magát — volt rendfokozata szerint illetékes — becsületügyi választmány döntésének aláveti és e döntés számára kedvező.

A becsületügyi választmány tárgyalásához és döntéséhez szükséges adatokat a megbízottak vagy a becsületügyi választmány kérésére a m. kir. honvéd vezérkar főnöke bocsátja rendelkezésre.

28. Ha becsületügyi eljárás alá nem tartozó személy tiszttel szemben fölmerült igen kényes természetű ügyét a párbajkódexek megengedte esetekben tanuk igénybevételével kívánja elintézni, az érdekelt tiszt tanui tisztak is lehetnek.

29. Ha becsületügyi eljárás alá nem tartozó ellenfél a megbízottaknak a lovagias fegyveres elintézésre vonatkozó jegyzőkönyvi megállapodása után a tisztre ily esetben kötelező előzetes parancsnoki jóváhagyást nem hajlandó bevárni, a párbajt a kódexszabta időn belül meg kell vívni.

30. Párbajjellenes meggyőződésű egyéneknek, valamint olyan egyesület tagjának képviselőjét, amely alapszabályaiban a párbajt, mint elintézési módot, elveti, tiszt nem vállalhatja.*

31. Párbajképtelen egyén részéről követelt fegyveres kiálláshoz a tisztnek jogosult parancsnoka előzetes engedélyét kell kikérnie.

32. Lovagias ügyre vonatkozó nyilatkozat sajtóban csak a jogosult parancsnok előzetes jóváhagyása alapján és az általa engedélyezett szövegben tehető közzé.

* Tényleges állományú tisztak politikai vagy politikai háttérű ügyekben sem megbízotti, sem döntőbírói tisztséget nem vállalhatnak.

V. FEJEZET.

Bejelentési kötelesség, lovagias ügyek jegyzőkönyveinek előterjesztése, fegyveres elintézéshez előzetes jóváhagyás megszerzése.

33. Az a tényleges állományú tiszt, akinek lovagias ügye támad, köteles ezt a körülményt az ügynek, a benne szereplő személyeknek és az általa már bevezetett intézkedéseknek rövid megemlítésével, valamennyi előljárójának, egészen jogosult parancsnokáig, haladéktalanul és a legcélravezetőbb módon bejelenteni.

Az előljáróknak ezen bejelentés kapcsán joguk van a tisztikar tekintélye érdekében szükséges irányítást megadni, viszont kötelességük az érdekelt tisztet kérelmére az ügy elintézésében minden vonatkozásban támogatni. (Függelék 1. a. pontja.)

34. Tiszti megbízottaknak lovagias ügyek békés befejezéséhez, illetőleg lezárásához az elbírálásra jogosult parancsnok előzetes hozzájárulását a 35. pontban foglalt kivételektől eltekintve, megszerezniök nem kell.

Az általuk elintézett ily lovagias ügy jegyzőkönyvének egy — mindkét fél egy-egy megbízottja által hitelesített — másolati példányát azonban a rangban legidősebb megbízott a tiszti álláskövetelmények szempontjából szükséges felülbírállás végett közvetlenül a rangban legidősebb fél jogosult parancsnokához utólag előterjeszteni köteles.

Ez az utólagos előterjesztési kötelesség tiszteknek bü. eljárás alá nem tartozó személlyel szemben keletkezett lovagias ügyére is vonatkozik.

35. A 34. pontban foglalt általános érvényű szabálytól eltérően a megbízottak — békés elintézés lehetősége esetén is — kötelesek a lovagias ügy jegyzőkönyvét előzetes jóváhagyásra a jogosult parancsnokhoz — közvetlenül — előterjeszteni, ha:

a) az érdekelt tisztek valamelyike ellen bűnvádi vagy becsületügyi eljárás, avagy előzetes bü. megállapítások folynak (Függelék 12. pontja),

b) ha a megbízottak a tényállás alapján úgy látják, hogy az ügyben szereplő tisztek valamelyikének egyéni becsülete, vagy a tisztiállás közös becsülete érintve van, ennél fogva a Bü. Szab. 5. §-ának 2. pontja értelmében jelentéstételre amúgy is kötelezve volnának,

c) ha a lovagias ügy tárgyalása során az abban érintett tiszttel szemben oly körülmény merülne fel, mely becsületügyi eljárás alá nem tartozó személlyel szemben a lovagias ügy egyoldalú befejezésére nyújthatna jogos alapot (Függelék 11. pontja),

d) ha a lovagias ügy tárgya egyszersmind bűnvádi vagy fegyelmi megtorlást igénylő cselekmény (Függelék 16. pontja),

e) ha a bü. eljárás alá nem tartozó ellenfél vagy megbízottai a tisztre vonatkozólag olyan bejelentést tettek, amelynek következtében bü. eljárás alá nem tartozó egyénnel szemben becsületbírói ítéletre volna szükség (Függelék 24. pontja),

f) ha a tisztet nyilvánosan (sajtóban) ért támadás következtében a megbízottak elégtételképpen sajtónyilatkozatban is megállapodtak (Függelék 32. pontja),

g) kivételesen és csak tisztek között felmerült ügyben, ha az ügynek különösen nagy terjedelme vagy kuszáltsága, avagy hivatalos eljárással való összefüggése következtében a megbízottak bonyodalmak elkerülése végett a jogosult parancsnok irányítását, vagy a tényállásnak a büv. által való felderítését egyhangúlag szükségesnek tartják, avagy ha a megbízottak között felmerült véleménykülönbség eldöntésére a párbaj vagy döntőbírói eljárás nem látszik alkalmasnak.*

* Tisztnek bü. eljárás alá nem tartozó személlyel felmerült hasonló ügyét a megbízottként működő tisztek még

Az előterjesztést a rangban legidősebb megbízott eszközli.

36. Előzetes jóváhagyás végett — közvetlenül a jogosult parancsnokhoz — elő kell terjeszteni minden olyan ügyre vonatkozó jegyzőkönyvet, melyben a megbízottak fegyveres elintézésben állapodtak meg. Az előterjesztést a rangban legidősebb megbízott eszközli.

Kivételt képez a Függelék 29. pontjában említett eset, amikor is azonban a jegyzőkönyv utólagos előterjesztése kötelező.

VI. FEJEZET.

A jogosult parancsnok kötelességei.

(Lovagias ügyek elbírálása.)

37. A lovagias ügyek elbírálására mindig a rangban idősebb fél jogosult parancsnoka hivatott. (Bü. Szab. 6. §. 4. pontja.)

38. A jogosult parancsnok e Függelék 1. pontjában előírt kötelességeinek szem előtt tartásával az előterjesztett jegyzőkönyv alapján bírálja el:

a) vajjon az ügy a tiszti lovagias felfogás és állás-követelmények szerint mind érdemi, mind alaki tekintetben helytálló és megnyugtató elintézés, illetve befejezést nyert-e,

b) habár az ügy elintézése érdemben helytállónak mutatkozik, nem szükséges-e a felek vagy megbízottak által elkövetett alaki természetű mulasztásoknak jövőbeni miheztartás céljából való megjelölése, avagy —

ilyen körülmények között is csupán a párbajkódex szabályai szerint intézhetik, mert bü. eljárás alá nem tartozó személy ügyében katonai parancsnokság vagy bü. szerv sem döntésre, sem irányításra nem hivatott.

csak tisztek között felmerült ügyben — az ügynek a parancsnok útmutatása szerint leendő újbóli tárgyalása,

c) hogy, ámbár a lovagias ügy tárgyául szolgáló sértésért a személyi elégtételt a lovagias eljárás keretében megadták, nem szükséges-e, hogy a parancsnok az állástekintélyt is érintő cselekményért a sértést elkövetett tiszt eljárását külön kifogással illesse, vagy fegyelmi úton megtorolja,

d) hogy abban az esetben, ha a lovagias ügy tárgya egyúttal a Szolg. Szab. rendelkezéseibe ütköző fegyelmi kihágást is képez (Függelék 16. pontja), nem szükséges-e a lovagias eljárás megszüntetésével az ügyben csak szolgálati úton eljárni,

e) vajjon az ügy nem tartozik-e bűnvádi eljárás alá, illetőleg nincs-e az ügyben szereplő tisztek cselekménye által az egyéni, vagy a tisztállás közös becsülete érintve.

39. A parancsnok, ha szükségesnek tartja, döntéséhez a bűv. véleményét is beszerezheti. Ezt a véleményt a bűv. mindig soronkívül és a lehető legrövidebb időn belül köteles parancsnokához előterjeszteni.

40. A parancsnok elbírálásának eredményét mind békés, mind fegyveres elintézés esetén soronkívül és rendszerint a rangban legidősebb megbízott útján közölje, ha pedig valamely más intézkedést is szükségesnek tart, azt egyidejűleg tegye meg.

41. Ha a lovagias ügyben érdekelt tiszti felek valamelyike ellen becsületsorbitó cselekmények miatt bűnvádi vagy bü. eljárás, avagy előzetes bü. megállapítás van folyamatban (Függelék 35/a. pontja) a parancsnok hivatott dönteni afelől, hogy a felmerült lovagias ügynek lovagias keretek között való elintézését engedélyezi-e, avagy az ügyet a folyamatban lévő eljárás jogerős befejezéséig függőben tartja.

Ha a lovagias ügy tárgya a bűnvádi vagy a becsületügyi eljárás (előzetes bü. megállapítások) tárgyával

kapcsolatos, a lovagias ügy elintézését az illető eljárás befejezéséig minden esetben függőben kell tartani.

42. Ha közönséges bűncselekmény miatt elrendelt bűnvádi vagy becsületügyi eljárás következtében az érdekelt tisztek valamelyike rendfokozatát elvesztette, akkor a becsület (lovagias) ügy is befejezést nyert.

Ellenkező esetben a jogosult parancsnok, vagy ha bü. eljárás is volt folyamatban, a bü. eljárás jóváhagyására hivatott parancsnok dönt arra nézve, hogy a bírói ítélettel kiszabott büntetés, vagy a becsületügyi eljárás eredményeként adott intés vagy fegyelmi fenytés a sértett tiszt félnek elégtételül szolgál-e, avagy az ügy lovagias elintézésének is szabad folyást enged.

Bü. eljárás alá nem tartozó ellenfélnek bírói büntetés, vagy becsületügyi eljárás eredményeként adott intés, avagy fegyelmi fenytés elégtételül nem szolgálhat.

43. Szakorvosi lelettel (véleménnyel) elmebetegnek nyilvánított, vagy ily okból gondnokság alatt álló ellenféllel szemben lovagias elintézésnek nincsen helye.*

VII. FEJEZET.

Lovagias ügyek intézésében közreműködő tisztek által elkövetett mulasztások elbírálása.

44. A tisztikar egységéből folyik, hogy a megbízottak nemcsak megbízójuk, hanem a tisztikar iránt is felelősséggel tartoznak. Minden olyan esetben tehát, amidőn lovagias ügyet a megbízottak-, stb-ként működő tisztek esetleges lelkiismeretlensége, kötelességsértése, vagy makacssága következtében nem lehetett az állás-

* Amennyiben csökkent beszámíthatóság esetéről van szó, a lovagias elégtételadás és vevési képesség tekintetében esetenkénti elbírálásnak van helye.

követelmények szerint elintézni, a vétkes tiszteket felelősségre kell vonni.

Erre a felelősségrevonásra a vétkes tisztek jogosult parancsnoka van hivatva és az fegyelmi úton vagy becsületügyi eljárás keretében történhetik.*

45. Jóhiszemű — bár helytelen — eljárás esetében nem megtorlásnak, hanem oktatásnak vagy irányításnak van helye.

* A 6. §. 4. pontja ily esetekben is érvényes.

TARTALOMJEGYZÉK.

Kiegészítő rendelkezések	Oldal 3
------------------------------------	------------

I. FEJEZET.

Általános rendelkezések.

1. §. A becsületügyi eljárás célja és tárgya	5
2. §. A becsületügyi szabályzat hatálya	6
3. §. Megelőző bűnvádi eljárás után becsületügyi el- bírálás	6
4. §. Rendfokozatból elbocsátás becsületügyi eljárás nélkül	7

II. FEJEZET.

A becsületügyi eljárásról általában.

5. §. Becsületügyi eljárás megindítása	15
6. §. Becsületügyi eljárás elrendelésére jogosult pa- rancsnokok	15
7. §. A becsületügyi eljárás tagozódása, a jóváha- gyásra hivatott parancsnokok, becsületügyek bejelentése	20
8. §. A jogosult parancsnok kötelességei feljelentés esetén	23
9. §. A becsületügyi eljárás megszakítása	25
10. §. Kizárási okok	27
11. §. Az eljárás alatt álló jogai és kötelességei	29
12. §. A védő (képviselő) jogai és kötelességei	31
13. §. Az állásbecsület megóvásának kötelezettsége, a ténymegállapítások gyors végrehajtása, titok- tartás	32

III FEJEZET.

A tényfelderítő eljárás.

	Oldal
14. §. A tényfelderítő eljárás elrendelése	35
15. §. Becsületügyi választmányok	36
16. §. Főtiszti becsületügyi választmányok	38
17. §. Törzstiszti becsületügyi választmányok	39
18. §. Tábornoki becsületügyi választmány	40
19. §. Kivételek a becsületügyi választmányok általános illetékessége alól	41
20. §. A tényfelderítő eljárás végrehajtása	43
21. §. A jogosult parancsnok teendői a becsületügyi választmány indítványának előterjesztése után	51
22. §. A jóváhagyásra hivatott parancsnok teendői	52

IV. FEJEZET.

A tisztigyűlés.

23. §. A tisztigyűlés rendeltetése	55
24. §. A tisztigyűlés megalakulása	56
25. §. A jogosult parancsnok intézkedései a tisztigyűlés egybehívására	58
26. §. A tisztigyűlés elnökének kötelességei, a tisztigyűlés lefolyása	60
27. §. A jogosult parancsnok teendői a tisztigyűlés után	65
28. §. A bü. eljárás jóváhagyására hivatott pk. intézkedései a tisztigyűlés határozata alapján	66

V. FEJEZET.

A becsületügyi tanács tárgyalása, végtárgyalás.

29. §. A végtárgyalás célja	69
30. §. Becsületügyi tanácsok általában	70
31. §. Főtiszti becsületügyi tanácsok	72
32. §. Törzstiszti becsületügyi tanácsok	73
33. §. Tábornoki becsületügyi tanács	74
34. §. A becsületügyi tanácsok illetékessége, átutalás, stb.	75
35. §. A jóváhagyásra hivatott parancsnok intézkedése a végtárgyalás megtartása céljából	76
36. §. A bü. tanács elnökének jogai és kötelességei	77

37. §. A végtárgyalás lefolyása	78
38. §. A jóváhagyásra hivatott parancsnok intézkedései a végtárgyalás után	83
39. §. A jogerős véghatározat következményei	84
40. §. A véghatározat közzlése, kihirdetése, a becsületügyi iratok előterjesztése	86

VI. FEJEZET.

Különleges rendelkezések.

41. §. Vádkiterjesztés	91
42. §. Ujrafelvételi eljárás	92
43. §. Tiszti rendfokozatról való lemondás	94
44. §. Rendfokozat visszaadása kegyelmi úton (Rehabilitáció)	97
45. §. Az újrafelvett katonai bünvádi eljárás kedvező eredménye, vagy a jogegység érdekében használt semmiségi panasz folytán hozott ítélet alapján az előbb viselt tiszti (tábori lelkészi, honvéd tisztviselői, tisztjelölti, vagy honvéd tisztviselőjelölti) rendfokozatba való visszahelyezéskörül követendő eljárás	104
46. §. Illetmények	109
47. §. A becsületügyi iratok kezelése, megőrzése és kiadása	111
48. §. A becsületügyi választmányok véleményadási joga és tanácsadási kötelessége	112

Mellékletek, minták.

1. sz. Véleményes jelentés bü. előzetes megállapításokban (8. §.)	117
2. sz. Jegyzőkönyv az eljárás alatt álló kihallgatásáról (20. §.)	120
3. sz. Jegyzőkönyv tisztnek tanukénti kihallgatásáról (20. §.)	125
4. sz. Jegyzőkönyv polgári egyénnek tanukénti kihallgatásáról (20. §.)	127
5. sz. A becsületügyi választmány előadása (20. §.)	129
6. sz. Jegyzőkönyv a tisztgyűlés tárgyalásáról (26. §.)	133
7. sz. Jegyzőkönyv a becsületügyi tanács tárgyalásáról (37. §.)	137

	Oldal
8. sz. A rendfokozat visszaadása (rehabilitáció) iránti kérvény (44. §.)	141
9. sz. Összefoglalás és vélemény a rendfokozat visszaadási eljáráshoz (44. §.)	144
10. sz. Az iratjegyzék (47. §.)	147

FÜGGELÉK.

Becsületügyek (lovagias ügyek) intézése.

I. fejezet. Becsületügyek (lovagias ügyek) intézése általában	153
II. fejezet. Tisztek között felmerült lovagias ügyek elintézése alkalmával követendő eljárás	154
III. fejezet. Tisztek és lelkészek, valamint tábori lelkészek és becsületügyi eljárás alá nem tartozó személyek között felmerült ügyek elintézése (Békéltető eljárás)	158
IV. fejezet. Tisztek és becsületügyi eljárás alá nem tartozó személyek között felmerült lovagias ügyek intézésénél, vagy becsületügyi eljárás alá nem tartozó megbízottakkal folytatott tárgyalás alkalmával követendő eljárás	160
V. fejezet. Bejelentési kötelesség, lovagias ügyek jegyzőkönyveinek előterjesztése, fegyveres elintézéshez előzetes jóváhagyás megszerzése	164
VI. fejezet. A jogosult parancsnok kötelességei (Lovagias ügyek elbírálása)	166
VII. fejezet. Lovagias ügyek intézésében közreműködő tisztek által elkövetett mulasztások elbírálása	168

